דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסד ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

היום בדבר

- איך תחוסל האינתיפאדה / דני רובינשטיין
- מפיקים לקחים בצה"ל / טלי זלינגר
- זהירות טרקטורים בטייבה / אבנר עטר
- חשבונות צדדיים / חגי אשד
- אירופה ללא גבולות / דליה שרון
- ספורט (עמ' 3–4), תחבורה (11), בידור (12)

מזג האויר

(ס).– מעונן חלקית וטמפרטורות נמוכות מהרגיל.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 11־18, רמת־הגולן: 11־17, צפת: 10־16, חיפה: 16־23, טבריה: 16־25, עפולה: 13־24, שומרון: 12־19, תל־אביב: 17־24, לוד: 15־23, יריחו: 17־26, עזה: 16־24, באר־שבע: 13־23, אילת: 16־28.

יום ראשון, ד' בכסלו תשמ"ט, 13 בנובמבר 1988 ● גליון 19568
היום 12 עמודים ● המחיר 1.40 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.22 ש"ח

ש"ס ואגו"י יכריעו היום בין פרס לשמיר

מגעים קדחתניים אמש בין המערך לש"ס; אתמול נועדה ש"ס עם הרב שך ונציגי דגל תורה ● דוד לוי הזהיר את עובדיה יוסף: מטרת שמיר – ממשלת אחדות לאומית ● עצרת המונים בתל־אביב קראה להקמת ממשלת חירום לאומית לשינוי שיטת הבחירות

ש"ס: ממליצים ליכוד?

השר פרץ ואריה דרעי בצאתם מפגישה עם שמיר ביום ו', בה הודיעו על החלטתם להמליץ למועצת חכמי התורה לתמוך בממשלה בראשות שמיר (צילום: יצחק הררי)

מאת עליזה וולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

רק היום ייוודע אם נשיא המדינה יוכל להטיל את הרכבת הממשלה על שמיר או על פרס, שכן המוסדות המכריעים של שתי המפלגות החרדיות הגדולות יתכנסו היום. מליאת מועצת חכמי התורה של ש"ס, שהיתה מתוכננת להתכנס אמש, נדחתה להבוקר בגלל מחלתו של הרב עובדיה יוסף.

אמש נפגש הרב פרץ עם שמעון פרס, לפגישה שהיתה מתוכננת מראש, ובעקבותיה נסע לבני־ברק לפגישה עם הרב שך.

דוברו של הרב יצחק פרץ אמר ל"דבר", כי בעקבות פגישת נציגי ש"ס עם ראש הממשלה, יצחק שמיר, ביום ו', עמד הרב פרץ להמליץ למועצת חכמי התורה לתמוך בממשלה בראשות שמיר. אחד ממשתתפי צוות המשא־ומתן של המערך אמר ל"דבר", כי על־פי התרשמות הצוות, "דגל תורה" לא תציג בפני הנשיא המלצה לגבי המועמד להרכיב ממשלה וכמוה עשויה לעשות גם "אגודת ישראל", אף שלא מן הנמנע ש"אגודת ישראל" תמליץ על פרס.

(המשך בעמוד 2)

ההפגנה בכיכר מלכי ישראל (צילום: ורד פאר)

מגמה לקבל החלטה 242 „עם הסתייגויות" מסתמנת במועצה הפלשתינית באלג'יר

ערפאת קורא לבוש לנקוט „מדיניות מאוזנת" כלפי הצדדים בסכסוך ● 4000 שוטרים מתגברים האבטחה באזורים רגישים בארץ מחשש מהומות; השטחים בארבעה ימי עוצר; עשרות מעצרים

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

יאסר ערפאת קרא אמש לנשיא הנבחר של ארה"ב ג'ורג' בוש לנקוט במדיניות מאוזנת יותר במזרח התיכון שאש"ף הותר להשיג מטרה ריאליסטית והיא השגת מולדת לפלשתינים. במקביל, עושה ערפאת מאמצים לגבש קו מדיני אשר על פיו יכריזו מוסדות הארגון לראשונה על הכרתם בהחלטה 242, בתנאי שזו תכלול גם את זכות הפלשתינים להגדרה עצמית.

בנאומו בפתיחת המושב ה־19 של המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יריה אמר ערפאת: "אני מקווה כי מר בוש ינהל מדיניות חדשה, לא מדיניות לטובת ישראל. אש"ף איננו דורש את הבלתי אפשרי, רק את המולדת שממנה גורשו הפלשתינים". ראש אש"ף אמר בנאומו שאש"ף ימשיך להיאבק להשגת מטרתו הן באמצעים צבאיים והן באמצעים מדיניים. "אנו מחזיקים ביד אחת את הרובה, את הבזוקה ואת האבן, אך ביד השניה את ענף הזית".

ערפאת זכה לתשואות רבות עם היכנסו לאולם ארמון האומות באיזור צנובר התיירותי שממערב לאלג'יר, שם מתכנסת המועצה הפלשתינית בחסות הסדרי בטחון חסרי תקדים. המועצה אמורה לנהל את דיוניה עד יום שלישי. ראשונים נכנסו לאולם ג'ורג' חבש ונאיף חוואתמה ולאחריהם ערפאת כשידיו משולבות בידי יו"ר המועצה הפלשתינית עבד אל־חמיד א־סאיח ובידי נשיא אלג'יריה שאדלי בנג'דיד.

ערפאת: עם הפנים לארה"ב

יאסר ערפאת במסיבת עיתונאים באלג'יריה, אתמול, עם פתיחות כינוס המל"פ (צילום: אי.פי.)

הוועידה, העומדת בסימן האינתיפאדה ונושאת את שמה, נפתחה בהקראת פסוקי קוראן ובעמידת דום לזכר חללי ההתקוממות בשטחים. שיח' סאיח נשא דברי פתיחה קצרים בהם העלה על נס את האינתיפאדה והבטיח ל־448 חברי המועצה שההתקוממות לא תהיה לשווא. אחריו נשא דברים מזכיר מפלגת השלטון באלג'יריה הפל"נ, עבד אל חמיד אל־מיהרי שגם הוא שיבח את ההתקוממות בשטחים. ערפאת שנאם אח"כ עלה לדוכן הנואמים מוקף בשומרי ראשו וקרא למשתתפים לעמוד דום לזכר אבו ג'יהאד. צעדי הבטחון הקפדניים ננקטים מחשש שישראל או גורמים אחרים, כגון סוריה, ינסו להתנקש במנהיגים פלשתינים במהלך דיוני הוועידה.

בדיונים משתתפים קרוב ל־450 צירי המועצה הפלשתינית למעט כ־180 צירים תושבי השטחים שישראל מונעת באורח מסורתי את השתתפותם במועצות הפלשתיניות, והצירים וראשי הארגונים הפלשתינים הפרו־סורים השוללים, ברוחה לסוריה, את כינוס המועצה הנוכחית בטענה שהוא נועד להכשיר את הקרקע להשתלבותו של אש"ף בתהליך המדיני. אמצעי ההסברה הסורים הוקיעו אתמול בחריפות את ערפאת, בלי לנקוב בשמו, כמי שחותר להמשיך את דרכו של סאדאת. גם דוברים פלשתינים פרו־סורים כגון אחמד ג'יבריל מתחו ביקורת על דרכו הפרגמטית של ראש אש"ף.

בינתיים מתברר כי הוויכוח העיקרי המתנהל מאחורי הקלעים

(המשך בעמוד 2)

נוכחות מוגברת

חיילי צה"ל בודקים תעודות זיהוי של תושבים בכניסה לרמאללה, במסגרת ההיערכות המיוחדת עם כינוס המועצה הפלשתינית (צילום: דו"צ)

מאת דני רובינשטיין, דני צדקוני ויורם לוי, סופרי "דבר"

היערכות המשטרה וכוחות הבטחון עם כינוס המועצה הפלשתינית שנפתח אתמול, מגיעה היום לשיאה. 4,000 שוטרים מאבטחים אזורים רגישים בארץ. עוצר הוטל בשטחי יהודה, שומרון ועזה ביום שישי ומעריכים, כי הוא יימשך ארבעה ימים.

במהלך סוף השבוע נעצרו עשרות צעירים בגדה ומקורות ערביים מסרו, כי ברצועת עזה נעצרו יותר מ־150 איש. בהפרות סדר שהיו ברצועה לפני כניסת העוצר נפצעו ארבעה אנשים. בשבת נפצע בעזה מפר עוצר אחד בידי של כוחות הבטחון.

הממשלה תשמע היום סקירה בטחונית שוטפת על הנעשה בשטחים ובמגזר הערבי בישראל ועל ההתפתחויות הצפויות עם כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית וההכרזה על הקמת מדינה פלשתינית עצמאית, הצפויה השבוע.

ההיערכות בשטחים

חיי התושבים בשטחים עמדו בסוף השבוע בצל כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר. קווי הטלפון נותקו, ובמחסומים רבים, שהקים הצבא בסמוך לקו הירוק, נמנעה יציאתם של פועלים לעבודה בישראל.

כדי להכביד על התיאום בין מארגני ההפגנות עשו כוחות הבטחון עשרות פעולות יזומות בכפרים ובשכונות הערים המרכזיות.

(המשך בעמוד 2)

קונצרן „כור" הגיש את תכנית ההבראה:

רבע מהעובדים יפוטרו; יימכרו נכסים ב־130 מיליון ד' ויימחקו חובות ב־100 מיליון

מאת אבי [illegible], סופרו הכלכלי של "דבר"

תכנית ההבראה של קונצרן "כור" הוגשה בסוף השבוע לשר האוצר, בנק ישראל ולבנקים הישראליים מנושי "כור". התכנית תוגש בתחילת השבוע לבנקים הזרים והקונצרן מקווה שהגשתה להנהלות הבנקים כראפשי תביא לביטול בקשת הפירוק שאמורה לעלות לדיון ביום ו'. בהצעה של תכנית ההבראה פיטורי 10,000 עובדים עד 1990, שחלקם פוטרו מאז תחילת 1987, הקטנת ההפסד התפעולי ומחיקת כ־100 מיליון דולר מחובות "כור" לבנקים הישראליים ו[illegible] בין מכירת נכסים ב־130 מיליון דולר.

תכנית ההבראה של "כור" משתרעת על 250 עמודים והיא מפרטת את שורת הצעדים שינקטו בקונצרן עד 1990. מספר עובדי הקונצרן שהגיע בסוף 1987 ל־31,000 יירד עד לסוף 1990 ל־21,000. 6,000 יפוטרו ו־4,000 עובדים ירדו ממצבת כוח האדם של הקונצרן בשל מכירת המפעלים. מתוך המפוטרים פוטרו עד כה כ־2,800 ו־3,200 יפוטרו עד 1990. צעדים אלה יביאו להתייעלות שתתבטא בעליית רמת המכירות לעובד מ־139,000 ש"ח לעובד בשנת 1987 ל־190,000 ש"ח בשנת 1990.

הירידה בשכר העובדים יביא לחסכון של כ־50 מיליון דולר בשנה וההפסד התפעולי שעמד בשנת 1987 על 330 מיליון ש"ח ירד ב־1988 ויעמוד על 50 מיליון דולר. בשנת 1989 יעבור הקונצרן לרווח תפעולי של 103 מיליון ש"ח וב־1990 יגיע הרווח התפעולי ל־161 מיליון ש"ח. נתונים אלה לא כוללים את ההפסדים שייגרמו כתוצאה מתשלומי הריבית והפסדי העבר.

לצורך ביצוע התכנית נדרשות הוצאות חד פעמיות בברות שיסתכמו ב־480 מיליון ש"ח. חלק של הוצאות אלה הינן כתוצאה מתשלום פיצויי פיטורין ופרישה וחלק כתוצאה מחיסול פעילויות ומחיקת חובות. הוצאות אלה יכבידו במידה רבה על הקונצרן ויגרמו להגדלה משמעותית של ההפסד הנקי בשנים 89־88.

הבנקים הישראליים יידרשו למחוק מחובות "כור" כ־100 מיליון דולר במרוצת השנתיים הקרובות ומשרד האוצר יידרש להזרים לקונצרן כ־50 מיליון דולר, תמורת שטר הון הניתן להמרה במניות. מכירות נכסים יביאו להכנסה משוערת של 130 מיליון דולר.

מדיניות הקונצרן תתבסס על איזון במכירות בין השוק המקומי והיצוא תוך התרכזות בחמישה ענפים. מפעלי האלקטרוניקה ישווקו בעיקר לחו"ל, ענפי הכימיה והמזון ימכרו לשוק המקומי ולחו"ל, מוצרים לבניה וענף המתכת ימכרו בעיקר לשוק המקומי.

התכנית היורדת לפרטי המפעל הבודד נחשבת לתכנית שלא היתה כדוגמתה הן בגודל היקפה והן במקיפה את כל הנושאים. היא גובשה על־ידי הצוות האסטרטגי של הנהלת הקונצרן והוא שיעקוב אחר ביצוע, בצוות חברים פרופ' צבי זוסמן, פרופ' דב פקלמן ופרופ' משה בר־בסס.

התכנית שהוגשה לעיונם של כל הגורמים, שלהם חלק או עניין בהבראת "כור" אמורה לקבל את הערותיהם של הגורמים השונים ורק לאחר אישורה על־ידי כל הגורמים ובכללם הוועדה המנהלת של חברת העובדים יוחל ביישומה.

בינתיים נודע, כי חברת "שחף" מנתניה הגישה תביעה כספית של כ־850,000 ש"ח נגד החברות "סולגוד", "סולגר", "סולכור" ו"כור סחר", המשתייכות לקונצרן "כור". לטענת "שחף", שפעלה כיחידת עיבוד הנייר של חברת "סולגוד", חברות הבת של "כור" הפרו את חוזה ההתקשרות עמם, בכך שנטלו את המוניטין שלה ואת קשריה המקצועיים והעיסקיים ואף את הלקוחות והביאו בכך לחורבנה.

לטענת הנהלת "שחף", ב־27 בדצמבר 1985, חתמה על הסכם עם חברת "סולגוד", לפיו תעמיד את קשריה המקצועיים והעיסקיים לרשות "סולגוד" ולא תעסוק בשום פעילות אחרת. במשך הזמן התברר, כי "סולגוד" לא כיבדה את התחייבותה לשכור את שירותי "שחף", כפי שנקבע בחוזה עד ל־1988. חברות הבת של "כור" עדיין לא הגישו את תשובתן לתביעה.

ישובי יו"ש: גם אנו נכריז על עצמאות במקביל לפלשתינים

מצנע מזהיר מלקיחת החוק לידיים בעקבות ההכרזה שכל אבן תחשב כלי רצח

מאת אוריאל בן־עמי, סופר "דבר"

הישובים היהודיים ביהודה ושומרון מתכוננים להכריז על עצמאותם בחגיגות מיוחדות, במקביל להכרזת העצמאות הצפויה של המועצה הלאומית הפלשתינית.

ברוך ליאור, מזכיר הישוב עינב בשומרון מסר כי קיימת התארגנות ספונטנית בישובים היהודיים וכוונתם לא לאפשר לישובים הערביים לחגוג לבד, אלא לחגוג במקביל להחלטה פלשתינית צפויה. ישובי יו"ש מתכננים לפיכך חגיגות בישובים עצמם מחר ומחרתיים שיכללו בין השאר ריקודים וזיקוקי דינור.

לסופר "דבר" נודע כי מועצת יש"ע המיודעת לגבי החלטה זו ביקשה שלא ליטול על עצמה אחריות ולפיכך מודיעים הישובים היהודיים ביו"ש כי התארגנותם היא ספונטנית ואיננה רשמית. אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע הזהיר ביום ששי את ראשי יש"ע לבל יקחו את החוק לידיהם. מצנע אמר את הדברים בעקבות החלטת מועצת יש"ע שנתקבלה ביום חמישי בערב ובה נאמר: "מועצת יש"ע מתייחסת לאבן כאל כלי רצח וקוראת לציבור לנהוג בהתאם". משמעות ההחלטה פתיחה בירי כתגובה על יידוי אבנים.

בישיבת מועצת יש"ע שהיתה

(המשך בעמוד 2)

רולטה רוסית בערד: בן 17 וחצי ירה בראשו ונפצע באורח קשה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר" בנגב

משחק "רולטה רוסית", שבו שיחקו אתמול שישה צעירים בערד, הסתיים באורח טראגי, כאשר אחד מהם, יאיר ויצמן, 17.5, ירה באקדח בראשו ופצע את עצמו באורח אנוש.

ששה צעירים "בני טובים", כולם מתנדבים במגן־דוד־אדום, נועדו אתמול בשעות אחר־הצהריים האחרונות, בבית הוריו של יאיר ויצמן, בשכונת עין התכלת 16 בערד, כשאחד מהם מביא עמו אקדח "תופי". הוריו של יאיר שהו אותה עת מחוץ לעיר. בין הצעירים בבית היו התאומות טל ויוליה פק, מתנדבות בתחנת מד"א בבאר־שבע.

תוך זמן קצר, התפתח במקום משחק "רולטה רוסית". במסגרת המשחק, נטען האקדח בכדור אחד בלבד ועל כל אחד ממשתתפיו לכוון בתורו את קנה האקדח לראשו וללחוץ על ההדק. המשתתף אינו יודע, כמובן, באיזה שלב נטען הלוע בכדור אמיתי ובאיזה שלב זוהי לחיצת־סרק על ההדק.

סמוך לשעה 6 בערב נשמעה יריה עמומה מהבית ברחוב עין התכלת. היה זה שניות ספורות לאחר שיאיר לחץ על ההדק, כשהאקדח שבידו מכוון לרקתו. הקליע חדר לרקתו הימנית ויצא מהרקה השמאלית. למקום הוזעק אמבולנס מתחנת מד"א [illegible]

(המשך בעמוד 2)

עיקרן תחילה

- הישגי ישראל מוצגים מהיום בתערוכה בלונדון / עמ' 2
- התפטרות יגינגר: תגובות / עמ' 3
- 14 אחוז ירידה בתיירות השנה / עמ' 6
- כפרי הולים מתעטרים לזהות החדית / עמ' 6

מורת רוח מדרישת ש"ס לקבל וטו בהכרעה על רב ראשי לצה"ל

מאת סופר "דבר"

מורת־רוח רבה שורה בין המפלגות החילוניות והמפד"ל מתביעתה של ש"ס, כפי שהובעה במו"מ עם הליכוד ולפיה צריכה להינתן לש"ס זכות ההכרעה (או וטו) גם על מינוי של הרב הראשי לצה"ל. לנוכח העובדה שחלק גדול מאנשי ש"ס אינם משרתים בצבא, ובשל הפרדת הפוליטיקה מן הצבא, דרישה כזאת היא חסרת תקדים.

ח"כי רצ יחרימו את היו"ר יאיר שפרינצק

גם ח"כי מפ"ם שוקלים לא למסור הצהרת האמונים בפתיחת הכנסת ה־12 ● אברום בורג: להסיר את הכתם מדברי ימי הכנסת

מאת טובה צימוקי וסופר "דבר" בכנסת

חמשת חברי הכנסת של רצ לא ימסרו את הצהרת האמונים שלהם כחברי הכנסת בישיבה החגיגית הראשונה של הכנסת ה־12, משום שמשביע החיכים יהיה יאיר שפרינצק.

בהודעה שפרסמה הסיעה אמש נאמר, כי הח"כים של רצ ייעדרו מן האולם בזמן ההשבעה וימסרו את הצהרת האמון שלהם בישיבה אחרת.

הח"כים של רצ מסבירים, כי פוליטית ומוסרית אין מצפונם מרשה להם להישבע אמונים, כאשר המשביע הוא 'טרנספריסט' שרעיונותיו הם רעיונות פיגול שאין להשלים אתם ואסור לתת להם לגיטימציה כלשהי במישרין או בעקיפין.

ראש רשימת מפ"ם, הח"כ יאיר צבן יצא בקריאה לראשי כל הסיעות, לפעול במשותף כדי להביא לכך שיאיר שפרינצק, נציג מולדת, לא יהא מי שיפתח את הכנסת ה־12, ישביע את חבריה וינהל את ישיבותיה עד לבחירת היו"ר הקבע.

אברהם בורג, שנבחר לכנסת ה־12 ברשימת המערך, קרא אתמול לחברי הכנסת היוצאת וליושב ראש שלמה הלל לעשות הכל כדי למנוע את השבעת חברי הכנסת הבאה על־ידי "נציג תנועת הטרנספר יאיר שפרינצק".

בורג אומר כי יאיר שפרינצק "שניצב על סף הגזענות, איבד את זכותו להשביע אותי על ערכי החופש, השוויון והאחוה של מגילת העצמאות". בורג הודיע כי הוא ייעדר מטקס ההשבעה בישיבה הראשונה של הכנסת ה־12 וישבע בפעם אחרת.

שלג קל בחרמון

התחממות הדרגתית תחל מחרתיים

מאת שמעון ויים ואריה ארד

שלג קל ירד ביום שישי בבוקר באתר החרמון, לראשונה העונה. השלג נמס מיד עם הגיעו לקרקע ובאתר החרמון מקווים כי בעקבותיו יחל לרדת בימים הקרובים כמויות שלג שיאפשרו את פתיחת האתר בחודש הבא.

בינתיים, נמסר מאתר החרמון כי הושלמו ההכנות לפתיחת העונה לאחר שהושקעו במקום למעלה ממיליון וחצי ש"ח בשיפוצים וסלילת שני מסלולי גלישה חדשים.

הגשם, שהתחדש אמש, ייפסק הבוקר, אך הקור יגבר והתחממות הדרגתית תחל רק מחרתיים – אמר אמש החזאי רוברט אולינסקי לסופר "דבר". "לא צפוי גשם בהמשך השבוע", הוסיף.

אתמול במשך היום כמעט לא ירד גשם, עד שהתחדש אמש כצפוי; אולם הגשמים שלשום היו משמעותיים, בעיקר באזור המרכז. בצפון ובעמק יזרעאל ירדו רק כמה עשיריות המילימטר גשם. אולם בחרמון היה קר וירד שלג קל. "אינני מאמין, שהטמפרטורות בחרמון יעלו על 0 מעלות ביומיים הקרובים", צופה החזאי אולינסקי.

שלשום ירדו גשמים עזים לפרקים במרכז. בנמל בן־גוריון נלכדו נוסעי "אל־על" לציריך בגשם עז מאוד בעלותם למטוס, עד כי הדיילים חילקו להם גרבונים, השמורים בדרך כלל רק לנוסעי המחלקה הראשונה ומחלקת העסקים. באזור נתב"ג ירדו 25 מ"מ גשם, בפלמחים 17, בתל־אביב 10 ובירושלים 9 מ"מ.

עם הפסקת הגשם הבוקר עוד יירדו הטמפרטורות היום ומחר. מחרתיים תחל התחממות הדרגתית ובימים ד' וה' צפוי מזג־אוויר סתווי נעים, מבטיח החזאי אולינסקי.

התפטר

יו"ר הפרלמנט המערב גרמני, פיליפ יגינגר בדרכו ביום שישי למסיבת עתונאים, בה הודיע על התפטרותו מתפקידו לאחר נאומו ביום ה', בו אמר כי היטלר גרם גאווה רבה לאזרחות הגרמנית.
(צילום: א.פ.) ראה ידיעה בעמ' 3

בישראל צופים ממשל ידידותי שימשיך את קווי היסוד של רייגן

שליח מיוחד מטעם בוש ייצא לאיזור בתחילת כהונתו – ל„בירור עובדות"

מאת דליה רהאל, סופרת „דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר").– ממשלו של הנשיא ג'ורג' בוש יהיה ידידותי לישראל, בהמשך לקווי היסוד של המדיניות המזרח־תיכונית שעוצבו בממשל רייגן. כך מעריך מקור ישראלי בכיר בוואשינגטון, בשיחה עם כתבים ישראליים. להערכתו תימשך גם יוזמת שולץ, לפחות עד שיגבש הממשל החדש עמדות ואולי יוזמות משלו. מרכיב הוועידה הבינלאומית יישמר, במתכונת תוכנית שולץ וה„צעד מוזר" בלבד לתהליך ולקראת פתיחה בשיחות בילטראליות בין הצדדים בסכסוך, אולם רק לאחר שתושג הבנה בעניין בין ישראל לארה"ב. גם התפיסה של קידום הסדרי הביניים כשלב חיוני ודבקות בהתנגדות להקמת מדינה פלשתינית.

בכללית, ציין, לא יעמוד הנושא הישראלי־פלשתיני בראש סולם העדיפויות של הממשל החדש עם כניסתו לכהונתו, אלא אם כן אירועים שיתרחשו באיזור, או יוזמות מדיניות ואחרות שיבואו ממנו, יחייבו את הממשל להידרש לו. בעדיפות הראשונה יעמדו יחסי ארה"ב־ברה"מ, כפי שגם רמז בוש במסיבת העיתונאים הראשונה שקיים, למחרת הבחירות. עם זאת, כבר בראשית דרכו כנשיא (ב־100 הימים הראשונים לכהונתו), ימנה בוש שליח מיוחד שייצא למזה"ת למשימת „בירור עובדות". על כך למד, סיפר, בשיחה עם יועץ בכיר של בוש ומועמד למשרה בכירה בממשלו.

המקור הישראלי ציין כי תחומים בעייתיים לישראל עשויים להיות, עם כניסת הממשל החדש, הסיוע האמריקאי ומכירות נשק לארצות ערב. באשר לסיוע, הסביר כי עשויה להשתנות הגישה הכוללת לסיוע החוץ, עקב הקשיים העצומים הצפויים בהתמודדות עם הגרעון התקציבי ומאמץ הממשל החדש לצמצמו – בכל הסעיפים, כולל סיוע החוץ. המקור הדגיש כי עדיין לא קיבלה ישראל, או נציגיה בוואשינגטון כל מידע רשמי, והנושא לא נדון עמם. אולם לדעתו, בירור שירונים בעניין מתקיימים במסגרת עבודת ההכנה במחלקת המינהל והתקציבים (או.אמ.בי.) של הבית הלבן לקראת שנת התקציב האמריקאית 1990, שתתחיל באוקטובר 1989. זאת בנוסף לידיעות על כוונת בממשל רייגן להשיג קיצוץ „מקיר לקיר" של תקציב סיוע החוץ עוד לפני סיום כהונתו, ולחייב בכך גם את הממשל הבא. בנושא זה התקיימו דיונים עם שר ההגנה האמריקאי פרנק קרלוצ'י, בעת ביקורו בישראל בראשית החודש. הוא ציין כי קיימים חילוקי דעות בעניין גם בתוך הממשל עצמו ומקורות אחרים מספרים כי שר החוץ שולץ מתנגד לקיצוץ והעריך כי צפוי מאבק רציני לפני שיוכרע.

באשר לאספקת נשק למדינות ערב, אמר המקור, כי ברגע לא עומדת כל עסקה כזאת על הפרק. אולם אין ספק, לדעתו, כי בשנה הבאה נצטרך להתמודד עמה. „אנו ניאבק בניסיון לראות ולהציג מכירות נשק למדינות ערב מנותק לדיון על האיזון הצבאי האסטרטגי בין ישראל למדינות ערב", אמר. „לא נסכים לראותו במישור הכלכלי, כלומר כמקור ליצירת מקומות עבודה, או בהקשר למאזן התשלומים", הוסיף. הוא הדגיש כי ההקשר היחידי לדיון, לדעת ישראל, הוא ההקשר האסטרטגי־בטחוני ושמירת המאזן ועדיפותה האיכותית של ישראל.

• בעניין האפשרות שארה"ב תעניק אשרת כניסה ושהות למנהיג אש"ף יאסר ערפאת, אמר הפקיד הבכיר כי השגרירות הביעה את עמדתה לפני הממשל, ולפיה אין מקומו של ערפאת בארה"ב תוך הדגשת העובדה שהוא עומד בראש ארגון טרור.

לדעת מקורות אחרים בוואשינגטון, אכן צפוי מתן אשרת שהייה מוגבלת, לתחום העיר ניו־יורק וסביבתה הקרובה. במקרה כזה, יוזמן גם להופיע לפני הפורום היוקרתי של „המועצה ליחסי חוץ", שמקום מושבה בניו־יורק, כעין תחליף להזמנת „מועדון העיתונות הלאומי" בוואשינגטון שלא יוכל להזמינו, עקב ההגבלה הגאוגרפית על תנועתו בתוך ארה"ב.

הפקיד הבכיר ומקורות אמריקאיים בוואשינגטון סבורים כי אין ללמוד ממתן אשרה כזאת לערפאת על מחויבותה של ארה"ב למלחמה בטרור, או התחייבותה לישראל (מ־1973) ביחס לאש"ף, כלומר לא להכיר בו כשותף אפשרי למו"מ ללא מילוי תנאי ההכרה בישראל ונטישת השימוש בטרור.

המקורות האמריקאיים מוסיפים כי במיוחד מחויבותו וידידותו של שר החוץ שולץ אינן מוטלות בספק. אולם הנסיבות של מחויבות ארה"ב לאמנתה עם האו"ם יגרמו, ככל הנראה, לכך שתוענק אשרת שהייה לערפאת.

המשטרה תחקור חשדות לאי־כשרות בבחירות

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש הורה למשטרה לפתוח בזריזות בחקירתן של התלונות שהועברו אליו על־ידי יו"ר ועדת הבחירות המרכזית וגורמים אחרים בנוגע להשערות על תופעות הנוגעות לאי־כשרות הבחירות.

התלונות מתייחסות לעבירות שונות על דיני עונשין ועל דיני הבחירות. „נראה כי ישנה הצדקה לפתוח בחקירה משטרתית בכל חשד לעבירה הפוגעת בטוהר הבחירות ובכשרותן". חריש הודיע כי ימנה מטעמו פרקליט שילווה את החקירה ובעוד כשבועיים יקיים ישיבה בלשכתו לשם מתן הנחיות בכל בעיה עקרונית העשויה להתעורר.

בראיון לטלוויזיה הצרפתית

שמיר: לקחת יוזמה – כן; לדבר עם אש"ף – לא

מאת גדעון קרץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר").– ראש הממשלה יצחק שמיר אמר בראיון לרשת השניה של הטלוויזיה הצרפתית, כי ישראל תעשה בתקופה הקרובה „במיטב יכולתה" לקחת יוזמות על מנת לפתוח במשא ומתן עם כל הגורמים האפשריים, משום שאין זה נכון שאנו אוהבים סטטוס־קוו. אנו רוצים שלום. לכן, נעשה את כל המאמצים כדי להגיע לתהליך משא־ומתן על מנת להגיע לשלום".

שמיר אמר, כי „שום החלטה שתתקבל באלג'יר לא תשנה לגבי המצב האמיתי בארץ". אשר לאפשרות הכרה של מדינות שונות בממשלה פלשתינית אמר שמיר: „אינני חושב שממשלה רצינית תיקח ברצינות ממשלה שלא תהיה ממשלה אלא על הנייר בלבד, שתצהיר הצהרות אך לא תהווה גורם ממשי בשטח". הוא אמר כי הוא מקווה שהימים הקרובים „יעברו אצלנו בשקט יחסי". משום שמול האיומים שישנם „נקטנו בכל האמצעים הדרושים וידוע היטב שאנו מסוגלים לעמוד נגד הכל ולשים קץ לכל אלימות".

שמיר אמר כי ישראל נכונה למו"מ ישיר עם שכנותיה הערביות אך לא תישא ותיתן לעולם עם אש"ף „משום שאש"ף אינו רוצה בשלום אלא בהשמדת ישראל".

אחות מ„סורוקה' נהרגה בתאונת־דרכים בקהיר

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר" בנגב

מרים זיידמן, אחות במחלקת תינוקות בבית־החולים „סורוקה" בבאר־שבע, נהרגה ביום חמישי בתאונת דרכים שאירעה בקהיר. הנסיבות המדויקות של התאונה טרם ידועות, אולם על־פי אחת הגרסאות היא נדרסה על־ידי חשמלית.

הלווייתה של זיידמן, כבת 50, נערכה ביום ששי בירושלים. נודע, כי זיידמן עשתה במצרים במסגרת טיול פרטי וכי זה לא היה ביקורה הראשון במצרים.

בניה של מרים זיידמן, אמרו אמש כי הם יתבעו מהשגרירות הישראלית במצרים, לחקור אם מותה של אמם לא נגרם על רקע לאומני. לדבריהם, הם אמורים להיפגש הבוקר בעניין זה עם נציגי משרד החוץ הישראלי. „אנו מטילים ספק בגירסה הרשמית שנמסרה לנו שכביכול מותה נגרם בתאונה עם חשמלית", אמרו הבנים.

השגרירות בארה"ב קיבלה הנחיה מירושלים: התנגדו נמרצות לביקור ערפאת

מאת יקיר צור, סופרו המדיני של „דבר"

משרד החוץ בירושלים הנחה בסוף השבוע את שגריר ישראל בארה"ב, משה ארד, לפעול בכל הדרכים האפשריות, כדי להביע את התנגדותה של ישראל לביקורו של יאסר ערפאת בניו־יורק.

במברק ששיגר שר החוץ, שמעון פרס, לשגריר ארד, מונחה השגריר לפעול בקרב פקידי מחלקת המדינה האמריקאית נגד הביקור וכמו כן להנחות ולתאם את פעילותן של הקונסוליות הישראליות, בקרב אמצעי התקשורת, הארגונים היהודיים וציבורי יעד אחרים, כדי ליצור לחץ ציבורי נגד ביקור ערפאת.

בירושלים העריכו אתמול כי במוקד שאלת ביקורו של ערפאת בניו־יורק מצוי מאבק משפטי בין הסטייט דיפרטמנט ושלטונות ההגירה האמריקאיים לבין שלטונות האו"ם. לטענת שלטונות האו"ם, מאחר שלאש"ף יש מעמד של משקיף באו"ם, הרי לערפאת זכות מלאה להשתתף בישיבות עצרת האו"ם בניו יורק. השלטונות האמריקאיים, לעומת זאת, רואים באש"ף ארגון טרור ועל כן הם מבקשים למנוע את כניסתו של ערפאת לארה"ב, בהתאם לחוקי הגירה האמריקאיים האוסרים כניסה של חבר בארגון טרור לארה"ב.

חשד לשותף נוסף למעילת הפקידה מבנק איגוד

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

המשטרה בודקת אפשרות ששותף נוסף סייע לפקידת ניירות ערך בבנק איגוד בירושלים רות עמר למעול בכספי לקוחותיה לאחר שבאחד המסמכים שנלקחו לבדיקה נמצאה חתימה נוספת.

ביום ו' הובאה עמר בשנית להארכת מעצרה ומפקח נובי דוזבוב ממחלק ההונאה של משטרת ירושלים מסר כי המשטרה תחקור את כל פקידי הבנק ועובדיו. עד כה נפלו קורבן למעילה כ־50 לקוחות, אך נמצאו מסמכים של 20 אנשים נוספים שלא היו קשורים לבנק והמשטרה בודקת אם גם כספם נגנב. החשודה עצמה ממשיכה לא לשתף פעולה. מעצרה הוארך ב־15 יום.

טדי קולק:

תיקון מיהו יהודי יביא לפילוג בעם

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

טדי קולק מתנגד לתיקון חוק מיהו יהודי. לדבריו, היענות לתביעות החרדים תביא לפילוג בעם ויש בזה גם איום על איחודה של ירושלים כבירת העם היהודי כולו.

קולק הדגיש כי הפילוג והפיצול שיתהוו על־פי כל הסימנים בעם היהודי כתוצאה מן התיקון יביאו גם להתנכרות חלקים גדולים של היהדות כלפי מדינת ישראל וירושלים.

קולק אמר כי אינו מעלה על הדעת שתנועת העבודה תשקול פעולה לקבלת החוק מיהו יהודי משום שלדבריו צעד כזה מנוגד לערכי הציונות הבסיסיים. „צריך לשמור על ירושלים כבירת העם היהודי כולו", אמר קולק.

4 נהרגו ו־260 נפצעו באוטובוסי „אגד" מראשית האינתיפאדה

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

ארבעה אנשים נהרגו ו־260 נפצעו, מהם 28 נהגי „אגד" מתחילת האינתיפאדה, 1,960 אוטובוסים נפגעו, מהם 14 נשרפו כליל.

לדברי קצין הבטחון של „אגד", שאול הרדוף, מוגנו עד כה רק כמה עשרות אוטובוסים, משום שהקואופרטיב לא קיבל מהממשלה את המימון למיגונם.

ב„אגד" דורשים להתקין הוראות חדשות לפתיחה באש, כדי שנהגים חמושים יוכלו להגן על הנוסעים ועל האוטובוסים בלי חשש מהרמת נשק, ממעצרים ומהעמדה לדין.

אגודת־ישראל: מתלבטים

פרס בפגישה עם פרוש ורדיגר מאגודת־ישראל, ביום ו' – בה החליטו לדחות החלטתם (צילום: יצחק הררי)

לציון חתימת חגיגות ה־40 למדינה

תערוכת הישגי ישראל נפתחת היום בלונדון

במשך 5 ימים יוצגו מוצרים ישראליים, מאכלים ותכניות בידור • הישגי ההסתדרות – בביתן מיוחד

מאת דליה שחק, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – היום נפתחת בלונדון תערוכת „לב ישראל" – התערוכה הגדולה ביותר בבריטניה הקשורה בישראל, והגדולה ביותר מסוגה מחוץ לישראל. התערוכה באה לחתום את חגיגות 40 שנות המדינה. את התערוכה, שתתקיים באלכסנדרה פאלאס במשך חמישה ימים, מארגנת ועדה שבראשה עומד מרדור ציון, יו"ר המגבית בבריטניה ומממנת אותה הקהילה היהודית בבריטניה בתמיכה לישראל.

התערוכה תציג, כאמור, את הישגי ישראל במשך 40 שנות קיומה. גופים שונים יציגו את הישגי ישראל מהיבטים שונים: היסטוריה, מדע, תעשייה, חינוך, חינוך גבוה, מסחר, תיירות, מזון, אופנה ועוד.

מארגני התערוכה מצפים לקהל של 50,000 איש, ומקווים שהתערוכה תמשוך אליה גם מבקרים לא־יהודים רבים. בפתיחה ישתתפו שר החינוך הבריטי קנת בקר, שגרירה החדש של ישראל יואב בירן ונציגי יהדות בריטניה.

המבקרים יוכלו לטעום מאכלים ישראליים, והרוכלים יוצגו למכירה מבחר רחב של מוצרים ישראליים. במשך ימי התערוכה יתקיימו במסגרת התערוכה תכניות בידור ומופעי תרבות. הכניסה תהיה חופשית לקהל. בין השאר ישתתפו להקת הריקודים 'אורנים', שלמה בר ולהקת 'הברירה הטבעית', סוזי מילר, רביעיית הסקסופון של אלברט פיאמנטה, להקת 'קולך' של יוצאי ברה"מ, הזמר נתן כהן, תוצג תערוכת הצילומים של דוד רובינגר 'עד לתקופה' ותערוכת צילומים של פרדריק ברנר, 'ישראל 88'. כן יתקיימו הרצאות של הארכיאולוג שלי וקסמן.

בביתן הגדול של ההסתדרות מוצגת ההיסטוריה של ההסתדרות, הישגיה ותרומתה לישראל בתחום התרבות, חינוך ובריאות. בביתן ייוצגו קופת־חולים הכללית, משק העובדים, קרנות הפנסיה, קיבוצים ומושבים.

מחר ייערך כינוס משותף למנהיגי ההסתדרות, מנהיגי האיגודים המקצועיים הבריטיים ואגודת הקואופרציה הבריטית. דוברי הכבוד בכינוס יהיו נורמן וויליס, מזכ"ל האיגודים המקצועיים הבריטיים, מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ושר דניס לנואו, ראש הקואופרציה הבריטית. נושא הכינוס יהיה 'האיגודים המקצועיים ותנועות הקואופרציה לקראת שנת 2000'.

הכינוס נחשב למפגש חשוב מאוד להידוק הקשרים בין ההסתדרות והאיגודים המקצועיים הבריטיים. האיגודים הבריטיים מכינים קבלת פנים חמה מאוד לישראל קיסר. בכינוס יועלה גם הנושא של ישראל וההסתדרות לאחר הבחירות. האיגודים הבריטיים מגלים התעניינות בנושא זה ומבקשים לראות את ההסתדרות פועלת בכיוון מו"מ לשלום.

נציג ההסתדרות בלונדון יורם גרוזילי שלח הזמנות לכל האיגודים המקצועיים הבריטיים (כ־50 איגודים). רובם המכריע שולחים משלחות לכינוס, והשתתפותם נחשבת להישג פוליטי ממדרגה ראשונה, במצב הפוליטי הנוכחי, שבו מצויה ישראל תחת ביקורת חריפה מטעם האיגודים. ההסתדרות מואשמת כאן, בכך שאינה נלחמת כיאות להגנת הפועל הערבי ואינה מרשה פעילות איגודים מקצועיים.

בין האיגודים שדחו את ההזמנה לשגר משלחת: איגוד העתונאים והאיגודים השמאלנים המסורתיים: עובדי הרכבות, הכורים ומכבי האש.

וייצמן בכינוס האיגוד הישראלי לפירסום:

מערכת הבחירות הזו הוציאה שני 'מצליחנים בערבון מוגבל'

מאת הדס מגן

האם מפגש פרס־שמיר בחסותו של מר קוסל סייע למפלגת הליכוד למשוך קולות לצידה? האם מבטו המתנשק של רה"מ יצחק שמיר עזר למערך בקבלת קולות? מה היו הטעויות הגדולות של מערכות ההסברה של שתי המפלגות? אילו תשדירים פגעו במערכה, ואילו סטו מהמטרה? מה באמת הכריע את הכף? עניינים אלו ואחרים נדונו באירוע שקיים האיגוד הישראלי לפירסום ביום שישי במלון „הילטון".

במסגרתו, נפגשו קברניטי ההסברה והעשייה משני הצדדים, בניסיון למצוא את השגיאות באמצעות ניתוח שלאחר הבחירות. ראש מטה הבחירות של המערך, השר עזר וייצמן, וראשי מטות ההסברה של המפלגות – ח"כ רוני מילוא ונסים זווילי, ישבו לצד הפרסומאים שלהם – אורי סלע, מטעם הליכוד, משה תאומים ואריה רוטנברג – מצד המערך. בנוסף להם היו גם נציגי מכוני המחקר – מינה צמח מ„דחף" ופרופ' סטיב כהן מ„מרסיס". את האירוע הנחה דן שילון.

נושאים רבים במפגש נתונים היו לחילוקי דיעות, פרט לשניים: הראשון – שמערכת הבחירות הזו הוציאה „שני מצליחנים בערבון מוגבל", כפי שהתבטא עזר וייצמן, השני – שהיתה תמיהה גמורה נוכח עלייתם העצומה והבלתי־צפויה לחלוטין של הדתיים. כרקע לדיונים הוצגו קטעים נבחרים משידורי התעמולה של שתי המפלגות. בראיון שנערך בסופו של האירוע עם השר יצחק מודעי, ביטל זה האחרון במחי יד את השמועה כאילו הוא וליברלים נוספים, מתכוונים לפנות לצד המערך. בשלב זה, הבהיר מודעי שמבחינתו הרכב הממשלה הבאה פתוח ונתון לדיונים.

27 ארגונים יהודיים בארה"ב: שינוי מי יהודי יגרום נזק רב

מאת מרים פוקס, סופרת „דבר" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל„דבר"). – הקהילה היהודית בארה"ב נסערת מהבטחתו של ראש הממשלה יצחק שמיר לראשי ארבע המפלגות הדתיות, שניתנה ביום ו', לפיה ישונה חוק מיהו יהודי.

„הפוליטיקאים היהודים אינם קוראים נכון דרך־קבע את כעס הקהילה היהודית. עליהם להבין, שיש גבול לביזוי שתספוג הקהילה היהודית" – אמר אמש אלכסנדר שינדלר, נשיא בתי־הכנסת הרפורמיים, בתגובה להערת דובר ראש הממשלה, יוסי אחימאיר, שהתפרסמה ב„ניו־יורק טיימס" לפיה אמר על שינוי חוק מיהו יהודי: „ברור שיהודים יביעו כעס, אבל הם יתגברו".

בתגובה על דברי שמיר אמר הרב שינדלר: „אני עצוב על שראש ממשלה בישראל מקריב את אחדות העם היהודי ויושר הבטחות שהבטיח, לפיו נושא 'מיהו יהודי' ייפתר ע"י העם היהודי, ולא ע"י הכנסת לשם השגת כוח פוליטי".

בתגובה על אפשרות לשינוי חוק השבות פירסמו אמש 27 ארגונים יהודיים בארה"ב הצהרה משותפת הקוראת למנהיגים הדתיים בישראל לדחות את הנסיונות לשנות את ההגדרה מיהו יהודי ע"י תיקון חוק השבות, או ע"י קבלת חוק הרבנות.

ההצהרה אומרת, שכל שינוי בחוק „יגרום נזק רב ליהדות התפוצות".

ההצהרה נשלחה ביום ו' לנשיא המדינה, חיים הרצוג, לראש הממשלה יצחק שמיר, ולשר החוץ שמעון פרס.

בסוף החודש ישלחו הארגונים משלחות, אשר תיפגש עם מנהיגי המפלגות בישראל. בין הארגונים שחתמו על ההצהרה 'הדסה', 'הליגה נגד השמצה', 'בני ברית', 'הוועד היהודי האמריקאי' וארגונים רבים נוספים.

למרות שוועידת הנשיאים לא הגיבה על האפשרות לשנות את הגדרת מיהו יהודי פירסם יושב־ראש הארגון, מוריס אברם, הצהרה פרטית ובה הוא קורא „לבל נהפוך להיסטריים ולבל נגיב בפזיזות. הצעות לשינוי חוק השבות הוצעו פעמים רבות לפני כן, ולא בוצעו בעבר".

לדבריו „אין ועידת הנשיאים נוקטת עמדה נוכח האפשרות לשינוי חוק השבות מתוך אמונה בדמוקרטיה הישראלית". אך כמשקיף פרטי אמר אברם, שכל שינוי בחוק יגרום מחלוקת שתהיה לה משמעות עמוקה.

המזועזעים והכואבים אנו מודיעים על מותו הפתאומי של

דודו הראל

על מועד הלויה תבוא הודעה.

אמו: רבקה הלפרין
אחיו: חיימקה ומולי
ומשפחותיהם

שרים מתנגדים לגזור עונש מוות

מאת יקיר צור, סופרו המדיני של „דבר"

הצעתו של שר המשפטים, אברהם שריר, לאפשר הטלת עונש מוות על מחבלים המעורבים במקרי רצח חמורים במיוחד, אמורה לעלות היום לדיון בישיבתה השבועית של הממשלה. להצעה צפויה התנגדות בקרב שרי הממשלה. השר יעקב צור הודיע אתמול, כי הוא מתנגד להצעה. לדבריו, למרות הנסיבות החמורות של אותם פיגועים רצחניים, ולמרות הצורך המדיני להוציא להורג את חיות הטרף האחראיות לפיגועים אלו, אין ישראל יכולה להעמיד תליינים שיבצעו הוצאות להורג.

שר המשפטים מציע למנות ועדת שרים (ביטחון, חוץ, משפטים והיועץ המשפטי לממשלה), אשר תייעץ כדרג מדיני לפרקליט הצבאי הראשי, באילו מקרים לבקש עונש מוות. מדובר בעיקר במקרים של רצח אכזרי של ילדים ונשים על רקע חבלני. שריר כבר העלה את הצעתו פעמים אחדות בעבר ובעקבות הפיגוע הרצחני באוטובוס ביריחו שב הנושא ועלה. לאחר הפיגוע פנה שר הבטחון, יצחק רבין, לפרקליט הצבאי הראשי, וביקש ממנו לבדוק את האפשרות לבקש הטלת עונש מוות על האחראים לפיגוע.

ש"ס ואגו"י יכריעו היום בין פרס לשמיר

(המשך מעמוד 1)

על־פי סיכום הממליצים על שמיר עד כה, נהנית ממשלה בראשות שמיר מ־52 מנדטים, ואילו ממשלה בראשות פרס צברה תמיכה של 55 מנדטים. הצטרפות ש"ס אל הממליצים על שמיר תקנה לו רוב, אם „דגל תורה" ו„אגודת ישראל" ישמרו על עמדה נייטראלית. אמש נפגש אריאל שרון עם ראשי חב"ד בניסיון להסיתם לתמוך בשמיר.

יצויין, כי אפילו ישיג שמעון פרס תמיכה גדולה מזו של שמיר בזכות להרכיב ממשלה, אם התנאי האולטימטיבי להקמתה עם אחת, או יותר, מהמפלגות החרדיות יהיה התחייבות להעביר את התיקון לחוק „מיהו יהודי", רצ לא תצטרף לממשלה כזאת.

ביום ו' האחרון קיים ראש הממשלה, יצחק שמיר, מרתון של פגישות אישיות עם נציגי כל המפלגות הדתיות־חרדיות, על־פי הסדר הבא: ש"ס, מפד"ל, „אגודת ישראל" ו„דגל התורה".

לנציגי ש"ס, יצחק פרץ ואריה דרעי, אמר שמיר, כי בעקבות בדיקה שעשה הוא יכול להתחייב ש„חוק ההמרה" יזכה בתמיכת 43 חברי גוש הימין, אך לא יתנו את הליכוד על התחייבות. לדבריו, עצם החתימה של כל השותפים על ההסכם הקואליציוני, שבו ייכלל הסעיף המדבר על תמיכה ב„חוק ההמרה", היא התחייבות המדברת בעד עצמה.

בעניין המשרדים שש"ס תבעה – הפנים והבינוי והשיכון – אמר שמיר, שהליכוד מייעד להם אותם. לא כן לגבי תפקידי סגני־השרים, שכן לכל שר יש מה לומר בנושא מינוי סגן־השר במשרדו ושר שאינו מש"ס עשוי להתנגד למינוי סגן־שר מש"ס. הדברים נוגעים, בעיקר, לסגן־שר במשרד החינוך, המיועד למפד"ל. שמיר השיב בשלילה גם על התביעה להעביר את מינהל מקרקעי ישראל למשרד השיכון, שיימסר לש"ס.

הפגישה של שמיר עם נציגי המפד"ל היתה מתוחה מאוד. ראשי המפד"ל דיברו בטון נעלב ובמרירות, ולפיכך נקבעה להם פגישה נוספת עם שמיר, הערב, קודם שיחליט הנשיא על מי להטיל את הרכבת הממשלה.

ח"כ אבנר שאקי קבל באוזני שמיר, כי טילפן שלוש פעמים אל יו"ר צוות המו"מ של הליכוד, דוד לוי, מאז הפגישה הקודמת של צוותי המו"מ אצל שמיר (באמצע השבוע שעבר), והוא אפילו לא החזיר לו טלפון.

ראשי המפד"ל דיברו בשצף קצף נגד התביעות של ש"ס והיענות להן מצד הליכוד. „ערכים ציוניים הולכים לאיבוד מול לחצים שלטוניים", אמר אחד מראשי המפד"ל במורת־רוח והדגיש, כי מפלגתו לא תסכים בשום פנים ואופן עם יתרון לש"ס בממשלה.

שמיר הופתע מתביעת המפד"ל לתיק כלכלי, בנוסף לתיק החינוך והדתות, שבו רואה המפד"ל רק אגף. עוד הביעו נציגי המפד"ל התנגדות נמרצת להקמת רשות תורנית עצמאית חדשה, בשביל ש"ס, וראש הממשלה אמר, שהוא אינו מכיר תביעה כזאת מצד ש"ס.

מצד „אגודת ישראל" בא לפגישה עם שמיר רק ראש הרשימה, הרב פלדמן, שכן עמיתיו – פורוש וורדיגר – הסבו באותה שעה לפגישה עם צוות המשא־ומתן של המערך. שמיר אמר לפלדמן, כי הוא מתחייב להעביר את חוק „מיהו יהודי" בכנסת וכן של „אגודת ישראל" מיועד תיק העבודה והרווחה.

גם נציגי „דגל התורה" שמעו משמיר את ההתחייבות להעביר את חוק „מיהו יהודי". הם קבלו באוזני ראש הממשלה על כך ששכחו אותם במשך שבוע. שמיר הבטיח להם תיק, אף שלא ציין איזה תיק יהיה.

סיכוייה של ממשלת אחדות

בפגישת שמיר עם נציגי „דגל התורה" נשאל שמיר על סיכוייה של ממשלה רחבה. שמיר השיב, כי נשאר חסיד האחדות, אך לא יחזור על הנסיון של הממשלה היוצאת. „לא נסכים לרוטציה ולא אסכים שפרס יהיה שוב שר חוץ וינהל מדיניות חוץ משלו", אמר שמיר. זאת לא תהיה ממשלת ליכוד־מערך, ציין שמיר, והבטיח שיזמנו אליה כל המפלגות שיביעו תמיכה בהקמת ממשלה בראשותו.

לעומת זאת, בפגישת שמיר עם נציגי המפד"ל הדגיש זבולון המר את הצורך בהרחבת בסיס הממשלה שלא באמצעות צירוף המערך אחרי שתקום ממשלה צרה בראשות הליכוד. כיוון שבמפד"ל יש הרהור שני על התמיכה בממשלה צרה בראשות שמיר, בגלל הכניעה לש"ס, התריע המר „אנחנו קלים לכם, אבל אל נהיה קלים בעיניכם".

מאחורי הקלעים של המאמצים לגבש רוב לממשלה צרה, בראשות הליכוד או המערך, מוסיפים אישים שונים בנסיונות לגשר בין שתי המפלגות הגדולות, כדי לכונן ממשלה אחדות. אחד מהמושכים בחוטים הוא גזבר הסוכנות, מאיר שיטרית, ששוחח על הנושא גם עם פרס ווייצמן וגם עם שרים בליכוד.

על האפשרות של הקמת ממשלת אחדות הודיע ביום ו' האחרון השר דוד לוי לרב עובדיה יוסף. לוי, נודע ל„דבר", ניסה לברר אם תיק החוץ שמור לו בממשלה בראשות שמיר, לא קיבל תשובה. הערכתו היתה ששמיר מתחמק מפני שהוא חותר בעצם להקמת ממשלת אחדות, אף שקיימת גם האפשרות שתיק החוץ יימסר לשרון, אם ימונה ארנס לשר הבטחון, או שהוא יימסר לארנס, אם ימונה שרון לשר הבטחון. לפיכך טילפן לוי אל עובדיה יוסף והזהיר מפני האפשרות ששמיר מוליך שולל את ש"ס ובעצם כל מטרתו היא ממשלת אחדות לאומית.

הרצוג מסיים התייעצויות

טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים מוסרת, כי נשיא המדינה חיים הרצוג, מסיים היום את סיבוב ההתייעצויות שלו לקראת הרכבת הממשלה. במהלך היום יגיעו למשכנו נציגי הסיעות החרדיות דגל התורה, אגודת ישראל וש"ס. אלו הן הסיעות שבידן המפתח להרכבת הממשלה.

יצויין כי הנשיא יכול, על־פי שיקול דעתו, לקיים סיבוב התייעצויות נוסף לפני החלטתו על מי יטיל את הרכבת הממשלה. זאת, בעיקר לאחר שחלק מההתייעצויות קויימו באורח לא רשמי, מאחר והתוצאות הרשמיות של הבחירות הגיעו לנשיא רק בסוף השבוע שעבר.

(ע.) – קהל אלפים נענה לקריאת „הוועד הציבורי למען חוקה לישראל" ובא להפגין במוצאי־שבת בככר מלכי ישראל בתל־אביב. ברקע הבמה על שלט ענקי נאמר: „תוקם ממשלת ליכוד־מערך לשינוי שיטת הבחירות".

דיקאן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב, העומד מאחורי היוזמה שהחלה לפני יותר משנה, פרופ' אוריאל רייכמן, קרא ליצחק שמיר ולשמעון פרס להפגש כבר היום ולדון באפשרות הקמת ממשלת ליכוד־מערך לזמן קצוב.

לפי הצעה זו, הממשלה תשים לה למטרה עיקרית את שינוי שיטת הבחירות, מהשיטה היחסית, כפי שהיא היום, לשיטה שבה ייבחרו מחצי חברי הכנסת בבחירות ישירות באזורי בחירה והמחצית השניה בשיטה היחסית.

רולטה

(המשך מעמוד 1)

נוסע לכיוון באר־שבע.

באותו זמן הוזעקה ניידת לטיפול נמרץ מתחנת מד"א בבאר־שבע, שעשתה חבירה עם האמבולנס באמצע הדרך והובילה את יאיר המתבוסס בדמו לחדר המיון של בית־החולים 'סורוקה' בבאר־שבע. הוא הועבר למחלקה לטיפול נשימתי נמרץ והרופאים עשו אתמול מאמצים רבים כדי להציל את חייו. מבית־החולים נמסר, כי מצבו אנוש.

יאיר לא למד באחרונה בצורה סדירה במסגרת כלשהי ולידידיו סיפר, כי הוא לומד במכללה למינהל בבאר־שבע. פרשת 'הרולטה הרוסית' הכתה אתמול בתדהמה את תושבי ערד ובעיקר את ידידיו של יאיר וייצמן.

מגמה לקבל החלטה 242 „עם הסתייגויות"

(המשך מעמוד 1)

בין ראשי הקבוצות הפלשתיניות המשתתפות במועצה באלג'יריה הוא כיצד להתייחס להחלטות 242 ו־338 במסמך המדיני המסכם שאמורה הוועידה לפרסם. מסתבר שערפאת תומך בנוסח מתון למדי שבו נאמר שאש"ף מקבל את החלטה 242, בתוספת הזכות הפלשתינית להגדרה עצמית, (כפי שהדבר מופיע בהחלטות או"ם האחרות, זאת כבסיס להסדר מדיני. לנוסחה זו מתנגדים קבוצה קטנה של נצים בתוך הפתח וכן ארגוני השמאל בראשות נאיף חוואתמה וג'ורג' חבש. חוואתמה הציע נוסחה אלטרנטיבית הגורסת שאש"ף מקבל את החלטה 242 יחד עם שאר החלטות האו"ם הנוגעות לעניין הפלשתיני. (החלטות אלה מדברות בין השאר על זכות הפלשתינים לכונן מדינה משלהם בראשות אש"ף, ועל זכות הפליטים לשוב לבתיהם).

חבש מתנגד לשתי הנוסחאות גם יחד וטוען שוועדת הסיכום המדינית של המועצה לא צריכה כלל להתייחס להחלטה 242, אלא רק לכוונות אש"ף להשתתף בוועידה בינלאומית בעלת סמכויות על בסיס כל החלטות האו"ם.

בשלב זה נראה שהמועצה הפלשתינית הנוכחית אכן תאמץ נוסחה מדינית המתייחסת בחיוב להחלטה 242 על בסיס של פשרה בין שלוש הנוסחאות הנזכרות לעיל. בדיוני המועצה הפלשתינית נוכח אתמול חאלד עבד אל־נאצר בנו של הנשיא המצרי המנוח גמאל עבד אל־נאצר, העומד בראש ארגון הטרור המצרי שרצח שני ישראלים בקאהיר ושסרב לחזור למצרים כדי לעמוד לדין על פעולות ארגונו.

(המשך מעמוד 1)

גורמי בטחון מסרו, כי במהלך פעולות אלה נעצרו ביו"ש בלבד עשרות צעירים. מקורות ערביים דיברו על מעצרים גדולים בהרבה והדגישו, כי ברצועת עזה בלבד נעצרו יותר מ־150 צעירים.

כדי לפקח על ביצוע הוראות חיילים לאוכלוסיה הפעילו מסוקים והוקמו מאות תצפיות על גגות הבתים בכל רחבי השטחים. בתי־ספר רבים נתפסו על־ידי יחידות צה"ל, כדי לשמש מפקדות ולשכן בהם את החיילים.

ביום שישי בבוקר הקפידו הכוחות למנוע יציאה של כל תושב מקומי מן השטחים לירושלים, כדי למנוע השתתפות גדולה במיוחד בתפילה במסגד אל־אקצה.

העוצר על רצועת עזה עבר בסוף השבוע בשקט מוחלט. לפני כניסת העוצר נפצעו באיזור ארבעה מפרי סדר ובשבת נפצע מפר עוצר אחד. מקורות ערביים מסרו על שישה פצועים בעזה אתמול.

מאז ליל שבת בשעה 9.00 נתונים כל תושבי הרצועה, כ־650,000 איש תחת עוצר. כוחות הבטחון הטילו עוצר במטרה למנוע מהתושבים את האפשרות לערוך הפגנות או לנקוט צעדים אחרים לציון התכנסות המועצה הלאומית הפלשתינית. התושבים, שאתמול לא נתנו הפסקה כלשהי בעוצר לצורך הצטיידות, מעריכים שהוא יימשך ארבעה ימים. לדבריהם, הם היו מודעים לאפשרות שיוטל עליהם עוצר.

הכניסה והיציאה מהרצועה ואליה נאסרו. הסיקור העיתונאי אפשרי בתוכה רק באישור חסות הצבא. באיזור רוכזו כוחות צבא רבים. היחידות והחיילים קיבלו הוראות לדכא במהירות כל נסיון להפרת סדר.

מידיעות שהגיעו ביומיים האחרונים מעזה נמסר, כי במקומות מסוימים נותקו הטלפונים. כן נמסר, כי חיילים מוציאים תושבים לניקוי רחובות ולמחיקת סיסמאות מהקירות.

במשך שעות הלילה שבין חמישי לשישי הרסו כוחות הבטחון את בתי המחבלים של הג'יהאד האסלאמי והרוצחים של רחל וייס ז"ל ממושב שפיר. שבעה בתים נהרסו ובית שמיני נאטם. הבית התשיעי לא נהרס עדיין.

תושב גדרה חשוד בפציעת שני נערים ערבים

תושב גדרה חשוד בפציעת שני נערים ערבים מן הכפר א־טור בירושלים, בתגובה על כך שמכוניתו נופצה. הוא נעצר ושוחרר בערבות בתום חקירתו ואקדחו נלקח לבדיקה בליסטית.

ביום ו' אחה"צ דווח מבי"ח מוקסד שעל הר הזיתים על נער בן 12 שהובא פצוע בבטנו מירי. לחוקרי המשטרה שהגיעו למקום סופר, כי נער נוסף שהובא עימו טופל ושוחרר. בניתוח הוצא מבטנו כדור בקוטר 9 מ"מ, כנראה של אקדח.

בבדיקה ביומן המשטרה על הפרות סדר נמצא, כי בשעה 11.30 דיווח תושב גדרה, בן 46, כי בעת שנסע יחד עם אשתו בשכונה נרגמה מכוניתו באבנים ושמשתה נופצה. בדיווח לא נמסר כלל על ירי.

ישובי יו"ש

(המשך מעמוד 1)

סוערת במיוחד התכנסו הנוכחים בחריפות נגד שר הבטחון, הרמטכ"ל והאלוף פיקוד המרכז וטענו כי הם אינם שולטים במצב. במועצה הודיעו ישובים אחדים כי הם מקיימים סיורים עצמאיים כדי להגן על עצמם, מאחר והצבא איננו שולט עוד במצב. נציגי ישובים אלה ציינו כי קציני צה"ל באזור יודעים על פעילותם ומברכים אף עליה אך הנתק קיים בדרגים הגבוהים של הפיקוד עד שר הבטחון שאינם מכירים בחומרת המצב.

בישיבת מועצת יש"ע קראו רוב המשתתפים על תמיכתם בממשלה צרה של הליכוד עם החרדים והימין בחריפות נגד ממשלת אחדות, היכולה לסכן, לדעתם, את המשך ההתנחלות.

תיקון טעות

במאמר „אין קיצורי דרך" שהתפרסם ב־10 בנובמבר נפלה טעות. שמו של כותב המאמר הוא געם קרסו ולא כפי שצויין.

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
המו"ל „דבר" בע"מ
מודפס ב„דפוס דבר בע"מ"
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת"ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאיה קומה ג
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 642111־3־2, מ. 33104

דבר ספורט

חיפה העלתה את בית"ר ת"א לפיסגה

חלוץ הרכש מהפועל חיפה, אלי בן־ראמו, הבקיע את שער הנצחון לזכות בית"ר ת"א מול הפועל פ"ת (0:1) ואילו מכבי חיפה גברה בנתניה על המוליכה היוצאת (1:3) ■ זהו הפסד שני רצוף ל„יהלומים" שצנחו למקום הרביעי

ניתוח שלאחר מחזור

אריה קרמר, יו"ר מרכז בית"ר:

בית"ר תל־אביב בדרך הארוכה והקשה לתואר

עכשיו, אחרי הניצחון של בית"ר ת"א על הפועל פ"ת והפסד נתניה לחיפה ואחרי 9 מחזורים יש לבית"ר ת"א הסיכוי הריאלי ביותר להימנות על 6 קבוצות הפלייאוף בתום העונה הסדירה. עד לשלב זה יש עוד 15 משחקים. הדרך עוד ארוכה וקשה.

היום בית"ר ת"א היא קבוצה צמרת לכל דבר. רכש מצויין. שוער מצויין כמו אריה חביב, ליברו מצויין כמו ירון פרסלני, מבקיע שערים אלי בן־ראמו, שהוא מלך השערים הנוכחי – עם 5 שערים. נוסיף לזה את ניסן כהן שחקן נבחרת ישראל הסרי ואת ניסים כהן שעל אף גילו המבוגר הוא אחד השחקנים הטובים בליגה. יתר השחקנים מתוצרת בית. שחקנים מוכשרים.

הנהלה מצויינת בראשות ארצי בן־יעקב ומאמן מצויין, יצחק שום. כל אלה מתאחדים לגורמים שהביאו, בצדק את בית"ר ת"א למקום הראשון.

עכשיו הביאה היציבות של בית"ר ת"א לכאב ראש רציני של ההנהלה הפטרונים. מהיכן לוקחים כסף כדי לממן את מסע ההצלחות?

אינני חושב שזה סוף פסוק. יש קבוצות טובות בליגה כמו נתניה, חיפה, בית"ר ירושלים, באר־שבע, פתח־תקוה. אבל, לדעתי יש לבית"ר ת"א סיכוי יותר טוב מהן להימנות על קבוצות הפלייאוף העליון.

מכבי ת"א היא האכזבה הגדולה ביותר. עם הרכב כמו של מכבי משיג רק 7 נקודות, ובכן זו אכזבה. הפועל ת"א גם היא אכזבה. אמנם, עם כל המשברים שהיא עברה, אינני יודע מה קורה שם. הכדורגל הישראלי נבחן כששתי הקבוצות הללו נמצאות בצמרת.

אני לא מבין מה קורה בבית"ר ירושלים. בתחילת העונה דיברו על הקבוצה הזו כמועמדת לאליפות. אני לא מבין איך הם מפסידים. אותו הדבר לגבי בני־יהודה שטרם ניצחו.

הבעייה של הכדורגל שלנו היא ביציעים ולא על המשטח. צריך להחזיר את הקהל למיגרשים. אם למשחק של שתיים מהקבוצות היותר טובות של הכדורגל הישראלי כמו בית"ר ת"א והפועל פ"ת מגיעים פחות מ־4000 צופים זה מצריך מחשבה, מה עושים כדי להחזיר את הקהל.

אני מקווה שבשנה הבאה עם 12 קבוצות ועם זה נראה גם יותר כדורגל וגם יותר צופים ועד שנגיע לזה נעבור דרך ארוכה וקשה.

שמואל קליגר

מכבי חיפה – מכבי נתניה 1:3

ארבעה שערים ושני אדומים

מאת דוד בכר

מכבי חיפה הדהימה אתמול את המוליכה הלאומית, מכבי נתניה, כשהפכה פיגור 1:0 לנצחון תוך משכבע 1:3, תוך כדי הפגנת כדורגל משובח, טכני ועשיר באירועים. המבצע על הסימפוניה החיפאית היה הקשר הצעיר, ראובן עטר.

עטר היה הבולט במגרש והיה מעורב בכל שלושת השערים של קבוצתו. נתניה איכזבה אתמול לכל אורך המשחק, למעט כמה דקות בפתיחות המשחק. שחקניה היו עצבניים מאד, איטיים ולא מרוכזים. היחיד ששמר על רמה נאותה היה השוער יעקב בלדב, שמילס את שערו מצרה גדולה יותר.

להמקומיים פתחו בסערה. דקה 7: רוני לוי מגיע למצב נוח, אך בעט החוצה. עוד דקה חלפה והיציעים התרוממו. יגאל מנחם בפעולה היחידה המוצלחת הגביה כדור קרן, השוער האורח אנטמן התרומם ואיגרף חלושות לרגלי פול רייזים „סיגה", ששלח מ־18 מ' כדור שטוח פנימה. 0:1 מעודד.

החיפאים לא נבהלו. הם יצאו להתקפות מהירות עם מספר רב של שחקנים, דבר שהוכיח כי הם בכושר גופני טוב. עטר וקלינגר סיפקו כדורים טובים לחלוצים. שער המשווה לא איחר לבוא. 15: עטר הגביה לעבר רחבת נתניה, בלדב הדף וצדוק מלכה דחק מקרוב פנימה. 1:1.

חיפה המשיכה לתת את הטון. 36: ארמלי שלח כדור עומק מצויין לעטר, שחדר לרחבה ומ־14 מ' אלכסונית בעט כדור אדיר לפינה הנגדית. 1:2.

לאחר ההפסקה ניסו הנתנייתים לחולל משהו, אך ללא הצלחה: הם הידרדו במסירות רוחב חסרי תכלית. דקה 55: הרחקה כפולה של יגאל מנחם מנתניה ויוסי קרמר מחיפה, לאחר איתות של הקוון רוזנברג. המשחק הופסק לכמה דקות סוערות.

אח"כ המשיכה חיפה לתקוף. 66: ארמלי פרץ לבדו, ראה את בלדב יוצא, הקשית מעליו אך גם מעל המשקוף. 10 דקות אח"כ נחתמה התוצאה. שוב היה זה עטר, שהגביה כדור לרחבה וארמלי נגח באמנות ליד הקורה ופנימה. 1:3 לחיפה.

● שייע פייגנבוים, מאמן נתניה: שיחקנו בלי שחקנים הדרסים. כשמחפשים רק לתקוף אז קורה שמפסידים. קרה לנו פנצ'ר עם עציוני שנפצע. הוא היה אמור לשמור על עטר. דראפיץ ושמעון מנחם לא פוגעים מאז הגיעו לנבחרת. אנו לא במשבר, נחזיר את הנקודות בפ"ת.

מכבי ת"א – שמשון ת"א 1:1

חצי יומולדת שמח

מאת שמואל קליגר

לשם שינוי נהנינו גם מהמשחק המרכזי של רמת־גן שלא היה כל כך במרכז ההתעניינות בגלל מיקום שמשון ומכבי ת"א רחוק מהצמרת. התיקו 1:1 משני פנדלים קצת איכזב, שכן מאירועים רבים בפרט לאחר המחצית אפשר בהחלט היה לצפות לניצחון של אחת הקבוצות השאפתניות.

כמו במשחק הראשון גם במשחק זה היתה המחצית הראשונה החלשה יותר וכמעט לא היו מצבי הבקעה לשתי הקבוצות. השחקנים הפגינו אמנם פרץ רב והתלהטו הרבה, אך זה היה על חשבון הריכוז דבר שפגם במיוחד בפעולות החלוצים.

לאחר ההפסקה היה שינוי מסויים כששחקני הקבוצות עשו מאמצים רבים להשיג הכרעה. קבוצת שמשון ת"א היתה קרובה יותר לזה כאשר בדקה ה־70 הכשיל וותיק השחקנים גידי דמתי בתוך הרחבה. הוא בעצמו בעט את העונשין מ־11 מ' וזה היה ל־0:1 לטובת שמשון. ועכשיו הפניתו את המבט לעבר השער השני. גם שם ראינו פנדל. יפתח הלוי השכיב את מוטי איוניר בתוך הרחבה ויצחק זוהר מחליפו של חיים גולדברג בעט את הפנדל. 1:1. ואנו סבורים כי מכבי ת"א ושמשון, אף כי אינן יכולות להיות מרוצות מנקודה אחת נמצאות, שתיהן בדרך הנכונה להתאוששות.

גידי דמתי חוגג לאחר שהכניע את מרכוס מהנקודה הלבנה. התשובה של יצחק זוהר ממכבי ת"א, גם היא באה מהנקודה הלבנה. רק חצי שמחה ביום ההולדת ה־37 של דמתי. 1:1 בסיום (צילום: א. קנפר)

כוכבי הליגה לכבוד אביטן

נבחרת כוכבי הליגה בהדרכת צמד המאמנים שמעון שנהר וגיורא שפיגל תופיע למשחק הצדעה ביום שלישי לכבוד פרישתו של כוכב העבר הבאר שבעי שלום אביטן. מול הכוכבים תתייצב הפועל באר שבע. בין הכוכבים יופיעו שחקני בית"ר ירושלים כמו ניני גינצבורג ואבי כהן, אבי כהן ממכבי ת"א, ירון פרסלני, ציון מרילי, אלי כהן ומשה סיני מהפועל ת"א, נסים כהן, מישל דיין, זאהי ארמלי, יגאל מנחם, גידי דמתי, מומי מזרחי ושלמה שירזי. הכנסות המשחק הן קודש לשחקן, זאת עקב הסכם שהושג בינו לבין הנהלת האגודה, אחרי הפשרה בבית־המשפט, בעקבות תביעתו של אביטן נגד באר־שבע. אביטן ישחק מחצית בכל קבוצה.

באר־שבע – כפר־סבא 0:0

זו באר־שבע בבית

מאת רונן ברלב

משחק חלש מאד של שתי הקבוצות נסתיים בתוצאה המתאימה ביותר 0:0.

הכפר־סבאים שיחקו בסגנון ההתגוננות, שהכניס ללחץ את שחקני באר שבע. משחקם של המקומיים היה שבלוני והתקשה לפצח את ההגנה הצפופה. במקום לנסות ולפרוץ מהאגפים ולערער את ההגנה, הרי שהקיצונים המגינים השתמשו בשיטת ההגבהות חסרת תכלית. הריכה הגבהות ושום דבר.

יוסי שושני המורחק חסר מאד לקישור. מאז פציעתו מתקשה גם מאיר צרפתי לחזור לכושרו הטוב מתחילת העונה ואילו יובל אוחנה מצוי בתקופת שפל. אי לכך הקישור אינו מתפקד כראוי.

במחצית השניה נכנס להרכב גיל טספורטס הוריו, שהכניס מעט רוח חיים בבאר שבע. הוא פרץ היטב לרחבה כמה פעמים, אך סימון ושמיר ידעו לשמור על רשת נקיה.

ס"ה נשלפו במשחק 6 צהובים.

נבחרת המחזור

	רוני גירבי (הפועל י־ם)	
איתן אהרוני (מכבי חיפה)		ניר קלינגר (מכבי חיפה)
אייל דן (הפועל טבריה)		שלמה אילוז (באר־שבע)
נסים כהן (בית"ר ת"א)	ראובן עטר (מכבי חיפה)	אלי בן־ראמו (בית"ר ת"א)
מיקי בן־שטרית (הפועל י־ם)	גידי דמתי (שמשון ת"א)	עודד מכנס (הפועל טבריה)

היציע המרכזי

הדבר הכי יפה: האיצטדיון, אבל, גם הוא בסכנה...

מאת יצחק שתיל

אתמול חזרנו לאיצטדיון רחוב הדייה, ברמת גן, לאחר העדרות של חודשים מספר. הסיבה: משחק הליגה בין בית"ר ת"א והפועל פ"ת, המיועד להיות נושא מדור זה. אם אפשר "לדווח" הרי היה לנו גם משחק דרבי "קטן" בין שמשון ומכבי ת"א.

ובכן, לגבי דידי, בהתחשב בעובדה כי המשחק האחרון שראיתי היה משחק הגמר באליפות אירופה, לא היו לי ציפיות גדולות. אמנם, טוב שכך חשבתי, לכן לא התאכזבתי. דרכי הגישה לא שונו לא לטובה גם לא לרעה. סתם חניה מבולגנת, הגם שנדמה לי שהיו שוטרים בסביבה. אבל, למרבה המזל או הצער הרי רק כ־2500 צופים היו במגרש, כך שדרכי היציאה היו פחות פרובלמטיות מאשר אילו היה מספר כפול של צופים.

חוויה נעימה היה המשטח עצמו. מישהו מבין העתונאים הזכיר מגרש זה או אחר באירופה, וכולנו פירגננו לו, למגרש לכולנו. עד לסיומו של המשחק השני, יש לנו פירגון נוסף: לקבוצה המנצחת בית"ר ת"א, אשר בתום שליש הליגה המוליכה בראש טבלת הליגה, משער של המוליך בטבלת המבקיעים אלי בן־ראמו. חוץ מזה אנו לא אנשי בשורות.

העובדה שתנועת ש"ס תהיה בכל מיקרה בקואליציה העתידית, העלו חששות לגבי המשך משחקי כדורגל בשבתות, באיצטדיון ר"ג. ובכן, לידיעת מועצת חכמי התורה של ש"ס: לא היה כדורגל, זה לא כדורגל, ואל תאמינו אם מישהו יספר לכם כי היה כדורגל בשבת. זה לא זה. כדי להסיר ספק, בעוד שבועיים יתקיים מחזור ליגה נוסף. כדאי לשלוח את אותו צוות שהופיע בתשדירי הבחירות והכריז במקהלה: מתולים, מתולים, מתולים, ותראו שאותן קריאות תשמענה. בליגות הכדורגל מאנגליה, איטליה, גרמניה, בלגיה הגדשת נגמה.

„מלך השערים", אלי בן־ראמו מבית"ר ת"א ב„צבת" שחקני הפועל פ"ת, גיל סאבו (15) ועוז אליה. בית"ר ניצחה 0:1 (צילם: א. קנפר)

בית"ר ת"א – הפועל פ"ת 0:1

בן־ראמו ת"א למקום הראשון

מאת שמואל קליגר

ובכן, כבר לא צריך לשפשף את העיניים כדי להאמין: שחקני בית"ר ת"א מדורגים במקום הראשון לאחר ניצחון 0:1 על הפועל פ"ת ועכשיו הפכו שחקני המנורה מת"א להיות מטרה לכל הקבוצות האחרות המבקשות לנשלה מרכושה הזמני כמוליכת הטבלה.

משחק הצמרת מול שתיים מהקבוצות היותר טובות בכדורגל הישראלי בימים אלה לא השביע אמנם רצון מבחינת רמתו אך זו אולי גדולתה של מארחת המשחק המוקדם ברמת־גן שגם במשחק לא כליכך גדול היא יכולה לסיים כשמלוא השלל בידה.

במיוחד איכזבו אירועי המחצית הראשונה כאשר שתי הקבוצות לא הגיעו כמעט למצבי הבקעה. עיקר המשחק התנהל במרכז המיגרש. שיטה זו היתה יותר לטובת הפועל פ"ת "שהציבה" בעמדת החוד את החלוץ המסוכן ניר לוין. למגינת לבו היתה הגנת בית"ר הבוגרת והשקולה במיטבה ולא נתנה כל סיכוי לחלוצי פ"ת.

המחצית השניה הראתה שיש לבית"ר ת"א גם חלוצים. ירון כהן במהירותו, נסים כהן ביכולת ריכוז המשחק וישראל מאיה בניידות נתנו את הטון והפעילו לחץ ניכר על שערו של רפי כהן הפ"ת. בדקה ה־53 בעט ירון כהן הפעלתן למשקוף. גם הדקות הבאות הציגו את ירון כהן במיטבו ובמיוחד בדקה ה־64 כאשר ירון כהן נגח ההגבה מעמדה קודמת.

שער הניצחון הובקע בדקה ה־76. המחליף יצחק איזמירלי בעט מבחוץ השוער חילץ בקושי לקרן. את כדור הקרן הרים ניסן כהן. הכדור נהדף ע"י הגנת פ"ת לעברו של אלי בן־ראמו שהחזיר את הכדור במהירות במהירות לתוך השער. 0:1.

הדקות הבאות מצאו את הפועל פ"ת בנסיונות להשיג שוויון, אבל למעט מצב מסוכן של המחליף דני ניראון בדקת הסיום כשנגח ממטר לידי השוער. הבית"רי המצויין אריה חביב, לא הראתה אתמול הקבוצה המלבסית את נחת ורדעה. בית"ר ת"א בראש הטבלה הלאומית וכבר התחלנו להתרגל לרעיה.

בלט אוירי מרתק במשחק המרכזי בו ניצחה בית"ר ת"א את הפועל פ"ת (צילום: א. קנפר)

הפועל טבריה – בית"ר י־ם 0:1

ברוך בואך, עודד

מאת אבי גבאי

הפועל טבריה השיגה סוף סוף את נצחונה הביתי הראשון, דווקא במשחק קשה „על הנייר" מול בית"ר ירושלים. הטבריינים נתנו הצגה מרהיבה ואוהדיהם הרבים והשרופים רוו נחת.

שחקני טבריה פתחו את המשחק בסערה ותקפו ללא הרף את שערו של גינצבורג. בדקה ה־19 העביר ברוך מכן כדור ממרכז השדה לעבור באגף הימני. עמוד הגביה, גינצבורג הדף בקצות אצבעותיו לפני שמכנס דחק מקרוב לרשת. 0:1. בסיום הסתבר שזה היה שער הנצחון היקר.

בפתיחות המחצית השניה נראה היה שהבית"רים חוזרים לתמונה, אך לאחר 10 דקות טובות נסגרו שוב והשליטה עברה לרגלי המקומיים. רק עמידה איתנה של שוער הנבחרת גינצבורג, מנעה יתרון גדול יותר לזכות טבריה. ההחמצה הגדולה: עשור בעט מקרוב לקורה והרחוק מהרחבה.

בדקה ה־88 בעט עופר דן הכדור נגע ביד מגן בית"ר. ליפקוביץ כבר שרק פנדל, אך כשהכל התכוננו, ביטל השופט את הפנדל בטענת נבדל, לאחר התייעצות עם קוונו.

הפועל י־ם – צפרירים חולון 0:1

סוף סוף מיקי קם

מאת עידו גרונר

חלוץ הרכש של הפועל ירושלים, מיקי בן־שטרית, התאקלם בקבוצתו החדשה. משחק מצויין שלו פלוס שער נצחון מרשים העניקו לירושלמים נצחון ביתי חשוב ו־3 נקודות יקרות מול צפרירי חולון, שהפתיעו לטובה במשחקים האחרונים.

ירושלים, ללא דיין ונחמיאס המורחקים, הציגה משחק הגנה אחראי, כשג'רבי נעזר בצמד הבלמים שפירא וכחילה. הקישור היה נרפה, אך החלוצים בן־שטרית ואסיאג עשו לבדם את מלאכת התקיפה. צפרירים איכזבה וסגרה את המשחק. רק בדקות הפתיחה של המחצית השניה וסמוך לסיום עברה למתקפות בנסיון להשוות.

רק רגל מסיימת מנעה מהירושלמים כיבוש כבר במחצית הראשונה הטובה שלה. בפתיחת המחצית השניה פרץ דמתי ובעט לקורה ואלי כהן פרץ שוב, אך גלדבי זינק היטב והדף. ירושלים חזרה ללחוץ ובדקה ה־60 פרץ המחליף עופר יחזקאלי באגף הימני, הרים לרחבה ובן־שטרית הבלתי מכוסה נגח בדייקנות פנימה. 0:1.

בסיום ניתנו עוד הזדמנויות לאסיאג ויחזקאלי, אשר החטיאו מקרוב.

הפועל ת"א – בני־יהודה 1:1

בני־יהודה: עוד כמעט

מאת יוסי משורר

הפועל ת"א, במשחק חלש ונרפה, הצליחה להשיג תוצאת תיקו בבלומפילד מול סוגרת הטבלה, בני־יהודה, שנותרה עדיין ללא נצחון ליגה.

במחצית הראשונה התנהל משחק פושר מצד שתי הקבוצות. עד לדקה ה־38 לא ראינו הרבה. ואז, התתיק רמי לוי ניצל כדור רוחב של יוסי מרד, ובעט מ־5 מטרים פנימה. 0:1 לבני־יהודה וריח נצחון בכורה באויר.

במחצית השניה חל שיפור במשחקה של האלופה (זוכרים?) הפועל ת"א. השיפור סלל את הדרך לשער המשווה והשאיר את הנצחון בגדר חלום עבור השכונה.

דקה 67: כדור תועה הגיע למוריס ז'אנו, שניצב חופשי מול אסיאג. בעיטה, השוער הדף ועל הריבאונד השתלט לנדאו שדחק פנימה. 1:1. שער ראשון לחלוץ התתיק לאחר תקופה ממושכת.

עד לסיום תקפו האלופים, אך החמיצו שוב ושוב. הגדיל לעשות „שחקן השנה", אלי כהן, שבעט מ־5 מטרים לשחקים.

במחזור הבא

כפר־סבא – בני־יהודה
צפרירים – הפועל ת"א
מכבי חיפה – הפועל י־ם
הפועל פ"ת – מכבי נתניה
שמשון ת"א – בית"ר ת"א
בית"ר י־ם – מכבי ת"א
באר־שבע – הפועל טבריה

הטוטו הנכון

1.	באר שבע – כפר סבא	x
2.	טבריה – בית"ר י־ם	1
3.	מכבי ת"א – שמשון	x
4.	בית"ר ת"א – הפ. פ"ת	1
5.	מכ. נתניה – מכ. חיפה	2
6.	הפועל י־ם – צפרירים	1
7.	הפ. ת"א – בני־יהודה	x
8.	הפועל יהוד – הדרה	2
9.	הפועל בת־ים – לוד	x
10.	מכבי עמידר – שעריים	x
11.	הפ. חיפה – ב. נתניה	x
12.	מכבי פ"ת – הפ. ר"ג	2
13.	מכבי יבנה – טמרה	1
14.	בית"ר רמלה – יפו	2

מלך השערים

1. אלי בן־ראמו (בית"ר ת"א) 5
2. ניר לוין (הפו. פתח־תקוה) 4
–. יגאל מנחם (מכבי נתניה) 4
–. זאהי ארמלי (מכבי חיפה) 4

כוכב השבת

ראובן עטר ממכבי חיפה. הנער הכשרוני הזה ממשיך להפגין יכולת גבוהה והופך יותר ליותר לאחד הברגים החשובים ביותר של מכבי חיפה. ביחד עם הבין־לאומי ניר קלינגר, מושך עטר בחוטי מרכז השדה. ניידותו, הטכניקה שלו וראיית המשחק מסבירים כי צומח במקומותינו כוכב גדול. ציונו – 8.

תוצאות ושערים – מחזור 9

הפועל י־ם 1 (0)
צפרירים 0 (0)

● מיקי בן־שטרית (60)
ציון המשחק: 6
המצטיין: מיקי בן־שטרית
המאמן: מרקו בלבורוך
שופט: יהושע לויה
צופים: 2000
איצטדיון: ימק"א

★ הפועל ירושלים: ג'רבי 6; תארסמע 5, שפירא 6, כחילה 6, בסון 5; אוחנה 5, עמר 5, ש. מלכה 5, ששון 4 (יחזקאלי 6); בן־שטרית 7, אסיאג 6 (מזרחי).
★ צפרירים חולון: בירן 5; סליאס 5 (אהרונוב), יעקובי 5, אלי כהן 6, מכלוף 6; פרחן 5, דמתי 5, בן־ברוך 4, ר. הלל 5; שקוקה 4, סבור 4 (ממ).

הפועל ת"א 1 (0)
בני־יהודה 1 (1)

● רמי לוי (37)
● גיל לנדאו (67)
ציון משחק: 5
המצטיין: אושר מוסה
המאמן: אלי כהן
שופט: צבי שריר
צופים: 2000
איצטדיון: בלומפילד

★ הפועל ת"א: סליאס 5; אדמה 4 (לנדאו 5), קרביאן 5, מגל 5 (מוסטוקל 5), הרשליקוביץ 4; אקהויז 4, מוסה 6, סיני 5, אלי כהן 4; זאנו 5, ר. שמואל 4.
★ בני־יהודה: אסיאג 5; סלמן 4 (מליחי 5), שרעבי 5, פרי 6, מנצור 4; רמי לוי 6, בן־חיים 4, מרד 5 (וייצמן 5), ר. מאיר 5; שירזי 6, מנחם 5.

הפ. טבריה 1 (1)
בית"ר י־ם 0 (0)

● עודד מכנס (19)
ציון משחק: 8
המצטיין: אייל דן
המאמן: אורי מלמיליאן
שופט: חיים ליפקוביץ
צופים: 3500
איצטדיון: טבריה

★ הפועל טבריה: אלטר 6; אבוטבול 5 (נעים כהן 5), אייל דן 7, אדרי 5, עשור 7; יעקב לוי 6, ב. מכן 6, אברהמציה 6, שיטו 6; עבוד 6 (עופר דן), מכנס 6.
★ בית"ר ירושלים: גינצבורג 5; אבי כהן 6, אוחנה 6, אשש 5, בבי כהן 5; מלמיליאן 4, שוורץ 4 (מ. מלכה 5), קודש 5, זאבי 4; רוקמן 5, ברסלוס 4 (מזרחי).

מכבי חיפה 3 (2)
מכ. נתניה 1 (1)

● צדוק מלכה (15), ראובן עטר (36), זאהי ארמלי (76)
● פול רייזים (8)
ציון המשחק: 8
המצטיין: ראובן עטר
המאמן: שמעון מנחם
שופט: יעקב שיינר
צופים: 6000
איצטדיון: נתניה

★ מכבי חיפה: אנסמן 6; אהרוני 6, דוד לוי 6, קרמר הרחק, בלבול 5: אבוקרס 6, עטר 8, קלינגר 7, גבעול 6 (א. מרדכי: צ. מלכה 6, ארמלי 6.
★ מכבי נתניה: בלדב 6; ש. מנחם 4, בר 5, דראפיץ 4, פקר 4; גבאי 4 (גואטה), עציוני (לם 5), רוני לוי 4, רייזים 5; עזריה 4, י. מנחם הורחק.

בית"ר ת"א 1 (0)
הפועל פ"ת 0 (0)

● אלי בן־ראמו (76)
ציון משחק: 6
המצטיין: נסים כהן

המאמן: יוסי אדרי
שופט: עמית קליין
צופים: 2500
איצטדיון: רמת־גן

★ בית"ר ת"א: חביב 6; אופנהיים 5, פרסלני 6, עמר 5, אבן־צור 5; נסים כהן 6, ניסן כהן 6, מאיה 6, אדרי 4 (איזמירלי 6); בן־ראמו 6, ירון כהן 6.
★ הפועל פ"ת: רפי כהן 5, ביא לוי 5, אלון 6, דוד לוי 5, קושוילי 6: כחפור 6, אליה 5, סאבו 5 (ניראון), קיסי 6; בליקש (פסח), לוין 6.

מכבי ת"א 1 (0)
שמשון 1 (0)

● יצחק זוהר (75 מ־11 מ')
● גידי דמתי (70 מ־11 מ')
ציון המשחק: 6
המצטיין: גידי דמתי
המאמן: שבתאי לוי
שופט: יצחק בן־יצחק
צופים: 3000
איצטדיון: רמת־גן

★ מכבי ת"א: מרכוס 6; טייטה 5, אבי כהן 6, שמעונוב 6, בוסל 5; צרפתי 5 (דריקס), לולו 6, גולדברג 6 (זוהר 6), איוניר 5; מליקה 5, בראל 5.
★ שמשון ת"א: הדר 6; דונדי 6, ברדה 6, אורי כהן 5, הלוי 5; י. הלל 6, שמעונוב 5, עובדיה 6, מזרחי 5; דמתי 6, ש. לוי 5.

באר־שבע 0 (0)
כפר־סבא 0 (0)

ציון המשחק 4
המצטיין: שלמה אילוז
המאמן: יובל אוחנה
שופט: רחמים שאשה
צופים: 3500
איצטדיון: באר־שבע

★ הפועל באר־שבע: א. רחמים 5; ברהום 5, אילוז 6, דודי 5, נהן 5: אלימלך 5, עודד 4, צרפתי 4 (טספורטס 5), אוחנה 4 (שמואלי 4); ביטן 4, אביטן 4.
★ הפועל כפר־סבא: סמיר 5; בדיין 4, סימן 5, רבינוביץ 4, א. הלל 4; בללי 4, סמבל 4 (בלנדר), יפה 5, פולבר 4; מימוני 4, נוהר 4 (שחם).

הטבלה הלאומית

	הקבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	בית"ר תל־אביב	9	5	3	1	4–8	18
2.	מכבי חיפה	9	4	5	0	6–13	15
3.	הפועל באר־שבע	9	3	6	0	3–7	15
4.	מכבי נתניה	9	4	3	2	10–11	15
5.	הפועל פתח־תקוה	9	5	1	3	10–11	14
6.	בית"ר ירושלים	9	3	2	4	5–9	11
7.	שמשון תל־אביב	9	2	5	2	5–5	11
8.	הפועל ירושלים	9	3	2	4	8–6	10
9.	הפועל תל־אביב	9	3	4	2	7–8	9
10.	צפרירים חולון	9	2	4	3	8–10	8
11.	הפועל טבריה	9	2	2	5	10–5	8
12.	מכבי תל־אביב	9	1	6	2	11–8	7
13.	הפועל כפר סבא	9	0	5	4	10–3	5
14.	בני־יהודה ת"א	9	0	4	5	10–3	4

דני אשכנזי ביסס את ר"ג בפסגה הארצית לאחר נצחון חוץ על פ"ת

מאת ברוך דגון

קבוצת הפועל ר"ג ביססה את יתרונה בראש טבלת הליגה הארצית לאחר שגברה במשחק חוץ על הדולקת אחריה, מכבי פ"ת, בתוצאה 0:1. שערו של דני אשכנזי העניק לר"ג לא רק נצחון יוקרתי אלא גם יתרון משמעותי בקרב האליפות.

מכבי יבנה שיפרה מעט את מעמדה לאחר נצחון ביתי דחוק 0:1 על מכבי טמרה, אולם היא מפגרת עדיין בצורה ניכרת אחר הפועל ר"ג.

בתחתית ספגה הפועל יהוד מהלומה נוספת, כאשר נוצחה בביתה 1:0 ע"י הפועל חדרה. בעקבות זאת הורע מצבה של יהוד והיא נשרה למקום האחרון מאחר שהפועל חיפה השכילה לחלץ נקודה אחת במגרשה מול בית"ר נתניה – 0:0.

מכבי יפו שבה וגילתה התאוששות ואף רשמה נצחון חוץ 0:1 על בית"ר רמלה. בקרב של מרכז טבלה סיימו הפועל בת-ים והפועל לוד בתיקו 1:1 ואותה תוצאה נרשמה גם במשחק שבין מכבי רמת עמידר למכבי שעריים.

רק 2900 צופים חזו במשחקי הליגה הארצית – פשיטת רגל נוספת לליגת המשנה. היבול הדל – שמונה שערים בלבד – מהווה תשובה לבריחת הקהל מהיציעים.

הפועל ר"ג 1
מכבי פ"ת 0

שמואל גילרדי, שוער הסגל הלאומי, הציל במו ידיו שתי נקודות יקרות למוליכה הארצית. גילרדי השכיל לעצור בעיטת 11 מ' במצב של יתרון לקבוצתו ושמר על מאזן מרשים, נקי מהפסדים.

הפתיחה היתה שייכת דווקא למכבים. הם ניצלו את יתרונם הביתי, תקפו ברוב דקות המחצית הראשונה, אך נתקלו בהגנה בצורה ועיקשת, בעיקר בשוער מעולה כגילארדי, ולא מצאו את הדרך אל הרשת.

במחצית השניה התאוששה ר"ג, ויתרה על ההצמדות שלה לקו הרחבה והלוה ליזום ולתקוף. ואכן, בדקה ה־63 השכיל דני אשכנזי לנצל השתהות בהגנת מכבי ולהבקיע מקרוב את השער הסקמי.

למכבי ניתנה הזדמנות מצויינת להשוות בדקה ה־67 כאשר בניה הוכשל ברחבה ע"י בייסנר. זהרון רבינזון בעט מהנקודה הלבנה והשוער גילרדי עצר.

שפט אריה פרוסט לעיני 1000 צופים בפ"ת.

מכבי יבנה 1
מכבי טמרה 0

העולה החדשה לליגה הארצית, מכבי טמרה, שיחקה ללא רגשי נחיתות מול היורדת הלאומית והתוצאה מקפחת אותה במידה מסוימת.

ליבנה היה, אומנם, יתרון במרכז השדה בכל שלבי המשחק, אולם הוא לא תורגם להתקפות מסוכנות והגנת האורחים יכולה היתה לנקות את רחבתה ללא קושי.

למזלה של יבנה הציג דוד בוארון משחק מצויין והיה הרוח החיה מאחורי התקפותיה, שהלכו וגברו במחצית השניה. ההתעוררות המקומית נבעה, בעיקר, מהשער שהובקע שלוש דקות לפני הפתיה בנגיחת ראש מרהיבה של דוד ועקנין.

לטמרה היו פה ושם כמה הזדמנויות, אולם היא חסרה, כמו מארחתה, יכולת סיום.

שפט דוד רוזנפלד לעיני 400 צופים ביבנה.

הפועל חיפה 0
בית"ר נתניה 0

התיקו עקר השערים ביטא היטב את הרמה ואת ההתרחשויות בשדה. חיפה שוב לא השכילה להתעורר מתרדמת החורף שלה וההישג הגדול ביותר היה עצם התיצבותה למשחק לאחר שבוע של שביתות.

נתניה תרמה את חלקה לתצוגה העלובה בעבודה, שלא ניצלה את החולשה החיפאית כדי ליזום ולהבקיע. 200 הצופים היו איפוא עדים לדריכה במרכז השדה ללא אירועים ליד השערים.

שפט בני כר בקרית חיים.

הפועל בת"ים 1
הפועל לוד 1

יתרון מוקדם בדקה ה־24 לא הספיק להפועל לוד כדי לשוב לביתה עם נצחון חוץ.

הפועל בת-ים התעוררה בזמן במחצית השניה והשכילה לחלץ נקודה ביתית לאחר שנדמה היה, כי תאלץ לאבד את שלוש הנקודות. שכן, לוד היתה במייטבה בשני שלישים של המשחק ורק נסיגה בלתי מובנת שלה לעבר שערה אפשרה לבת"ים לשוב לתמונה.

אבי תודג'מן, כח עולה בלוד, התכבד בשער הבכורה שלו, אולם מוטי סליגאס השווה בדקה ה־59. חמש דקות קודם לכן יכולה היתה בת"ים להבקיע שוויון מוקדם יותר, אולם כבי רובין החטיא מהנקודה הלבנה.

בדקות הסיום גבר לחץ המקומיים, אך השוער הוותיק יוסי מזרחי נעל את שערה של לוד.

שפט דוד יוסף לעיני 500 צופים בחולון.

הפועל חדרה 1
הפועל יהוד 0

ארבע דקות הפרידו בין יהוד המאבקת לבין נקודת ליגה, אך כמו במשחקיה האחרונים נאלצה הקבוצה להרים ידיים.

יהוד לא נפלה מחדרה, אולם היא חסרה, כהרגלה, רגל מסיימת ואמונה ביכולתה ונפלה שדודה בעקבות הבדיקה פרטית של המלוך הוהדרתי הוותיק יגאל אלחרר.

אילן חכים, השחקן המצטיין של יהוד, היה הדומיננטי בשדה אך לא קיבל סיוע מחבריו ומבצעיו כחובו בטבור המגרש. חדרה לא היתה בשיאה וזכתה במלוא הנקודות מן ההפקר.

הטבלה הארצית

	הקבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
.1	הפועל רמת־גן	9	8	1	0	6–16	25
.2	מכבי יבנה	9	5	3	1	4–13	16
.3	מכבי פתח־תקוה	9	4	3	2	5–9	15
.4	מכבי שעריים	9	4	3	2	9–12	15
.5	מכבי יפו	9	4	2	3	8–12	14
.6	הפועל לוד	9	2	6	1	7–9	12
.7	בית"ר נתניה	9	2	5	2	6–9	11
.8	הפועל חדרה	9	2	5	2	12–11	11
.9	בית"ר רמלה	9	1	6	2	9–8	9
.10	מכבי טמרה	9	1	6	2	5–4	9
.11	הפועל בת־ים	9	2	3	4	9–5	9
.12	מכבי עמידר	9	1	4	4	14–7	7
.13	הפועל חיפה	9	0	4	5	16–6	4
.14	הפועל יהוד	9	0	3	6	14–4	3

שפט עובדיה צבי לעיני 200 צופים ביהוד.

מכבי יפו 1
בית"ר רמלה 0

לביא קוניצקי, שוערה של יפו, היה גיבור נצחון החוץ שלה ברמלה. קוניצקי גילה יכולת מצויינת ומנע מחלוצי רמלה את הבקעת שערו.

רמלה שלטה בשדה ברוב הדקות ואף יצרה לחץ על השער היפואי. עם זאת, היא היתה חסרת יכולת הבקעה ושחקניה החטיאו כמה כדורים מצויינים ליד השער.

יפו התבססה על הגנה איתנה ועל פריצות מהירות מהאגפים. אחת מהן, בדקה ה־69 העמידה את אלישע צ'יפרוט בעמדה נוחה והוא הבקיע מקרוב.

בהמשך דאג קוניצקי להביא את הנקודות ליפו.

שפט רחמים דינצי לעיני 500 צופים ברמלה.

רמת עמידר 1
מכבי שעריים 1

שער מהיר כבר בדקה השניה לא הבטיח לרמת עמידר נצחון ביתי והיא נאלצה להתחלק בנקודות עם יריבה עקשה.

אורנן גרין היה מהיר יותר מהגנת שעריים והבקיע את השוער בנדרס מייד לאחר השריקה לפתיחה. בהמשך נטלו האורחים את היוזמה, אך מצאו את הרשת רק בדקה ה־70 בהבקעה של אהוד עקין.

עמידר חייבת גם את הנקודה היחידה לשוערה רוני ציצי, שעמד בפרץ מול התקפות סיום של שעריים.

שפט יעקב שמש לעיני 300 צופים ברמת עמידר

במחזור הבא

הפועל חדרה – מכבי יפו
מכבי טמרה – בית"ר רמלה
הפועל ר"ג – מכבי יבנה
בית"ר נתניה – מכבי פ"ת
שעריים – הפועל חיפה
הפועל לוד – מכבי עמידר
הפועל יהוד – בת־ים

ליגות ב'

דרום א': נחלת יהודה – הפועל הרצליה 0:0; הפועל ראש העין – צעירי יפו 2:3; הפועל כפר קאסם – הפועל רמת השרון 0:2; הפועל אזור – הפועל ג'לג'וליה 1:2; עליה כפר־סבא – מכבי כפר קאסם 1:4; הפועל כפר שלם – בית"ר ראש העין 0:1; מכבי רמת חן – מכבי השקמה ר"ג 0:1.

דרום ב': מכבי רמלה – סקצית גם ציונה 0:0; מכבי בן צבי – הפועל שדרות 0:0; מכבי באר שבע – הפועל ירוחם 1:1; הפועל אילת – בית"ר יבנה 0:1; עירוני אשדוד – בית"ר באר שבע 1:2; מכבי רחובות – בית"ר לוד 0:4; בית"ר קרית גת – בית"ר קרית מלאכי 1:1.

צפון א': מכבי טוראן – הפועל בני טמרה 0:1 (הופסק בדקה ה־7); מכבי מעלות – הפועל מג'דל כרום 0:0; הפועל סחנין – הפועל כרמיאל 1:2; בני חצור – הפועל צפת 0:5; גבעת הרקפות – הפועל דבוריה 0:0; מכבי שפרעם – בית"ר מעלות 0:1; הפועל נצרת עילית – מכבי כפר קנה 1:2.

צפון ב': הפועל נחליאל – הפועל רעננה 0:2; הצעיר קרית חיים – בית אליעזר 0:1; מכבי אור עקיבא – מכבי צופי חיפה 0:1; הפועל איכסול – הפועל כפר טולם 0:0; הפועל אום אל פאחם – בית"ר כפר יונה 1:3; הפועל מגדל העמק – הפועל גבעת אלגה 2:2; הפועל תל חנן – מכבי צור שלום 2:4.

בליגות הנוער

הפועל פ"ת – הפועל באר שבע 0:1; בית"ר ירושלים – הפועל חיפה 1:2; מכבי ת"א – הפועל אשדוד 0:2; גדנ"ע יהודה – הפועל עכו 0:3; הפועל כפר סבא – מכבי חיפה 0:1; מכבי נתניה – מכבי פ"ת 0:1; מכבי יפו – הפועל ירושלים 0:4; בני יהודה ת"א – הפועל ת"א 0:2.

נוריץ' מאבדת גובה: סיימה בתיקו ויתרונה קטן ל־4 נק'

יתרונה של מוליכת הליגה האנגלית, קבוצת נוריץ', הצטמצם לארבע נקודות בלבד לאחר שסיימה בתיקו 1:1 את משחקה הביתי עם שפילד וונסדיי.

ארסנל החלה מאיימת ברצינות על הבכורה לאחר נצחונה 0:1 במגרשה של ניוקאסל. לארסנל משחק פחות מאשר למוליכה.

סאותהמפטון מדורגת שלישית בעקבות נצחונה הביתי המשכנע על אסטון־וילה 1:3. ליברפול בלמה את התנופה של מילוואל בתיקו 1:1 ב"אנפילד" ומנצ'סטר יונייטד שבה ונכשלה בניסיונה להשיג הכרעה כאשר סיימה בתיקו 2:2 בדרבי.

טוטנהאם שבעת המרורים רשמה סוף סוף נצחון, 2:3 על וימבלדון בקרב תחתית.

שאר התוצאות: אברטון – צ'רלטון 1:2; קובנטרי – לוטון 0:1; מידלסברו – קווינס פארק ריינג'רס 0:1; ווסטהאם – נוטינגהאם 3:3.

בליגה הסקוטית נוצחה המוליכה ריינג'רס ע"י סלטיק 3:1, אך שמרה על בכורתה.

מבול שערים בבונדסליגה

34 שערים הובקעו בתשעת משחקי הבונדסליגה בשבת. כשהבולט ביניהם נצחונה המדהים של קייזרסלאוטרן על קבוצת הצמרת שטוטגארט 1:6.

נצחונות גבוהים נוספים השיגו המבורג על מנהיים 1:5. דורטמונד על נירנברג 0:4. ואורדינגן בחוץ על האנובר 0:5.

במשחק המרכזי גברה המוליכה באיירן מינכן על קלן 0:2, ולה 20 נקודות מ־13 משחקים ומקדימה בשלוש נקודות את האמבורג, מנשנגלאדבאך ושטוטגארט.

מנשנגלאדבאך–פראנקפורט 1:2; ברמן–בוכום 0:2; לברקוזן–קארלסרוהה 0:1; שטוטגארט קיקרס–סנט פאולי 2:2.

אינטר – מינכן באופ"א

בהגרלת משחקי שמינית גמר גביע אופ"א בכדורגל שהתקיימה ביום שישי בציריך ישחקו ב־22 בנובמבר במינכן קבוצות באיירן מינכן ואינטר מילאנו שזכו בעבר בגביע אירופה לאלופות.

מעניין לציין שקפטן נבחרת מערב גרמניה לותאר מתיאוס המככב בשורות הקבוצה האיטלקית, ישחק נגד קבוצתו לשעבר.

יובנטוס – פ.ס.ג. ליאז'. נאפולי – בורדו. דינאמו דרזדן – רומא. הארטס – ולז מוסטאר מיגוסלאויה שניצחה במשחק האחרון אוד ליום שישי בפורטוגל את קבוצת בלנשש מבעיטות עונשין מ־11 מטרים. סוסיאדאד – קלן. ויקטוריה בוקארשט – סורון פינלנד. כרונינגן הולנד – שטוטגארט.

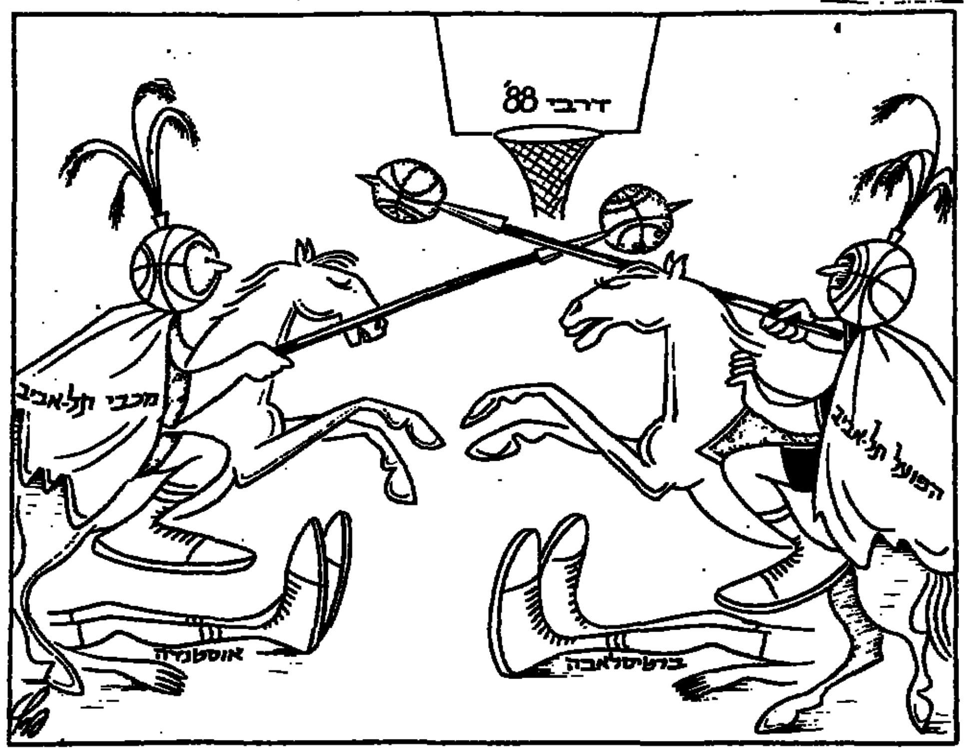

הערב ה"דרבי" הת"א הגדול מי האמין כך על „האדומים"

מאת משה כהן

ה„דרבי" הגדול של ת"א בין מכבי והפועל – יקבע הערב את אלופת הסיבוב של הליגה הלאומית. מי האמין לפני שלושה חודשים כי גם השנה יתקיימו המשחקים בין שתי היריבות המושבעות את הזכבי הבוחרים, אבל זאת עובדה: הערב יתמודדו בהיכל הספורט ביד־אליהו שתי הקבוצות הטובות ביותר בארץ. משחקן יעמיד בצל את יתר משחקי המחזור התשיעי בליגה הלאומית בכדורסל.

ספק רב אם גוזר מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א האמין לפני חודש בלבד כי המשחק מול מכבי ימלא את יציעי היכל הספורט, אולם המציאות חזקה יותר מכל תחזית והערב שוב נראה „דרבי" באווירה מחשמלת.

אמנם בהפועל ניסו בימים האחרונים להוריד פרופיל המאמן, יעקב ארלר, טען בלהט כי מכבי טובה יותר, אבל אין ספק, כי אוהדי הפועל מקווים בסתר ליבם להפתיע את האלופה. ל„דרבי" הערב יש משמעות מעניינת נוספת: לראשונה ילבש לאבאן מרסר את החולצה הצהובה מול ה„אדומים". מרסר ינסה להציג את משחקו הרגיל והשאלה היא עד כמה יצליח להציג את יכולתו האמיתית. לדעתי, תוצאת המשחק תהיה תלויה רבות ביכולתו של מרסר, שכן הוא השחקן שצריך להעניק למכבי את השליטה המוחלטת מתחת לסלים. צריך לזכור שלהפועל יש בעיה חמורה עם שחקנים גבוהים ויכולת טובה של מרסר, מאגי ובארלו תתורגם למעשה את גודל המשחק.

בהפועל ינסו שוב להמר על יכולת אישית מעולה של דנים ויליאמס ולינסון טאונס. עמוס פרישמן ינסה לנווט את משחק קבוצתו בזהירות רבה תוך הפעלת שני הדירקטוארים שתומי העוד. אין ספק, כי אם הם ישחזרו את יכולתם המעולה מהשבועות האחרונים יהיה לנו משחק מעניין. במצב זה תתעורר שאלה מעניינת: איזו שיטה תנצח – משחק המבוסס על גובה והתקפות מתפרצות או משחק המבוסס על יכולת של שני שחקני חוץ מעולים.

מכבי לא הרשימה ביום חמישי מול אלופת בלגיה, אבל הראש של המכבים כבר היה נתון למשחק ה„דרבי". גם הפועל לא הרשימה במשחקה ביום רביעי מול בראטיסלבה. מכבי תנסה לעלות ליתרון משמעותי כבר בדקות הפתיחה. צבי שרף לא ירצה לקחת סיכונים מיותרים. הוא כנראה יפתח את המשחק עם ליפין, ג'מצ'י, מאגי, מרסר ובארלו.

הפועל תנסה להאט את קצב המשחק ולהכניס את המכבים ללחץ. יעקב ארלר יפתח את המשחק עם החמישייה הקבועה: פרישמן, ויליאמס, לאטון, טרי וטאונס.

הערב גם יתקיימו משחקים אחרים במסגרת המחזור התשיעי. בעיר הבירה תארח הפועל ירושלים את הפועל חיפה ונראה כי יערך שם מאבק שקול ומעניין.

חיפה מהווה אגוז קשה לפיצוח והפועל ירושלים בביתה בהחלט מסוכנת. לכן, צפוי לנו מאבק מעניין, שיוכרע רק בדקות הסיום.

ה„דרבי" של אליצור יערך בעיר היהלומים. אליצור נתניה מועמדת לזכות בנצחון ביתי קל מול קבוצת התחתית של אליצור רמלה. הרמלאים כבר השלימו למעשה עם ירידתם לליגה הארצית והם ינסו להקשות את החיים את יריבתם העדיפה, אבל תוצאת המשחק תלויה בעיקר ביכולת תגיכיה של „מר כדורסל" יהושע רוזין.

גם בעיר הכרמל יערך משחק מעניין. מכבי חיפה תארח את קבוצתה השאפתנית של מכבי ר"ג. חיפה מסוכנת בביתה, אבל ר"ג טובה יותר. לכן, צפוי לנו משחק שקול שבו מועמדת ר"ג לזכות בנצחון שיקרב אותה לצמרת הטבלה.

ארל ויליאמס החל לפרוע השטרות בחולון – 87:94 נגד מכבי ראשל"צ

מאת אבי ויינרמן

ארל ויליאמס בן ה־38 החל אמש לפרוע סוף סוף את השטרות. ה„קשישי" בן ה־38 הוליך את חולון לנצחון ביתי ראשון לאחר תקופה ארוכה. החולונים גברו במשחק המכבקך על מכבי ראשל"צ בתוצאה 87:94 (50:47).

דקות רבות של חרדה עברו על החולונים עד להשגת הנצחון המיוחל. האורחים מעיר היין לא התחשבו במצוקה של יריבתם היזמרנית ובדקות רבות הם הוליכו ולא היה חסר הרבה שחולון תנחל הפסד נוסף.

אין ספק, כי המכונה החולונית עדיין חורקת והמאמן השנוי במחלוקת, איזואן דאנקן, עדיין לא מצא את השיטות המשחק המתאימות לחולון.

למזלו של דאנקן היה אמש ארל ויליאמס בכושר שיא. הוא קטף 19 כדורים חוזרים מהסל והיה הגורם המכריע בנצחון חבריו. ויליאמס נעזר בכושר קליעה טוב של יונתן דלול ופתק זינו. בראשון לציון ניתן לציין את חיים זלוטיקמן ורוברט ריילפורד. הבעיה של הקבוצה מעיר היין היתה עם הזר באורס, שלא קלע את כמות הנקודות המצופה ממנו.

עד הדקה ה־38 חזו הצופים במאבק שקול והפכפך. אולם שלוש החטאות רצופות של זלוטיקמן ובאורס סתמו את הגולל על תקוות ראשל"צ לזכות בנצחון חוץ.

שפטו וורניק וזגול לעיני 1200 צופים.

נקודות לחולון: דלול 20, ויליאמס 20, זינו 17, בורמור 12, אלימלך 9, מאור 6, זיסמן ובוגין 5 כ"א.

נקודות לראשל"צ: ריילפורד 25, זלוטיקמן 24, ברקוביץ 17, נלסון 6, באורס 6, בוסאני 5.

גליל עליון 113
איתן/גבת 85

מאת נירית דותן

שחקני הפועל גליל־עליון טיילו אמש על חשבון אחותם מגבת. הפועל גליל־עליון הביס ללא קושי את סגנית הטבלה, הפועל איתן/גבת בתוצאה 85:113 (30:62).

למעשה, התוצאה הסופית אינה משקפת את יחסי הכוחות במגרש, שכן במרבית דקות המשחק שתפו שחקני הספסל של הגליל והיתרון של תניכי מולי קצורין יכול היה להיות בסיום גבוה עוד יותר.

האורחים מהעמק שיחקו אמנם בשאפתנות ורובם גילו רוח לחימה, אבל יכולתם פשוט לא מתאימה לליגה הלאומית. השחקן המצטיין במשחק היה הצעיר אבי מזרחי, ששיחק בדקות רבות וגילה יכולת מעודדת.

כאמור, המשחק היה חד־צדדי החל משריקת הפתיחה ורק חילופי השחקנים של מאמן הגליל מנעו את הגדלת התוצאה.

שפטו בורנשטיין ופנחס לעיני 1200 צופים באולם הכדורסל בכפר בלום.

נקודות לגליל: פרימן 28, מזרחי 23, גורן 16, מאלוביץ 14, ליף 14, כוחלי 7, גינזרג 5, שני כהן 4, מרסין 2.

נקודות לגבת: יעקובי 19, איימוס וגרמוס 18 כ"א, ינאי 12, שמחוני 11, אורן שמר 3, רוקח ודוד 2 כ"א.

במשחקי הליגה הלאומית ברוגבי גברה הפועל יזרעאל על אס"א ת"א 0:15. במשחק נוסף גברה הפועל נתניה על אס"א ירושלים 3:7.

אלופת העולם לאליפות אס"א

אלופת העולם בגלשני רוח מדגם „דבישן 2", הצרפתיה ואלרי קאפרט, הבטיחה אתמול את השתתפותה באליפות הבין־לאומית ה־4 של אס"א, שתיערך בינואר הקרוב באילת. עד כה הבטיחו השתתפותם גם גולשים מאירלנד, פינלנד, קנדה, מערב־גרמניה וכמובן מישראל.

מהוועדה המארגנת של אס"א נמסר שמצפים בשבועות הקרובים להרשמתם של עוד עשרות גולשים מחו"ל ובס"ה צפויה השתתפותם של כ־150 גולשים בתחרויות שימשכו 7 ימים.

קליעה

קלעי הפועל ירושלים ניצחו אתמול בתחרות חצי גמר אליפות הפועל בקליעה ברובה אויר 40 כדור לאחר שצברו 1140 נקודות לפני הפועל חיפה – 1119 נקודות והפועל ת"א – 1115 נקודות. בתחרות האישית ניצח יצחק יתאסי מהפועל אשקלון שצבר 391 נקודות מ־400 אפשריות לפני גיא סטריק מירושלים – 387 נקודות. הישגי שניים אלה טובים מהשיא הלאומי העומד על 385 נקודות. בקרב הנשים השיגו דליה לביא וגילה וארה 370 נקודות.

סיוף

רמה נמוכה הופגנה אתמול בתחרות הסיוף המסורתית, גביע עכו שנערכה במעמד ראש העיר, אלי דה־קאסטרו. ענף הסיוף ספג מכה קשה עם פרישתם של שני הסייפים המעולים, אודי כרמי ושלומי איל, אשר החליפו את מדי הסיוף במדי מאמנים ואתמול הם הופיעו לתחרות עם חניכיהם הצעירים.

הסייף הבולט, מיכה בלנק לא השתתף אתמול בתחרות, כך שבתואר זכה אילן בר מהפועל עכו שגבר על אשר שייקי 6:10.

בתחרות לנשים זכתה כרגיל אלופת ישראל לידיה התוארל שגברה על לילך פריסקי מהפועל עכו 1:8.

משקולות

משקולני הפועל ת"א ניצחו אתמול במחזור הראשון של הליגה הלאומית בהרמת משקולות לאחר שצברו 1345 נקודות בהקדימם בארבע נקודות בלבד את מכבי ת"א. במקום השלישי דורגה מכבי חיפה – 1241 נקודות.

אנגולה–סודאן 1:2

נבחרת הכדורגל של אנגולה ניצחה בחארטום את סודאן 1:2 תושחק בשלב הבא במוקדמות גביע העולם נגד המנצחת בין קאמרון לניגריה. המשחק הראשון בין השתיים הסתיים בתיקו 0.

נהג! עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום. תן טרמפ לחייל!

ראשל"צ נטלה את הבכורה מלזורוס

מאת ברוך דגון

קבוצת הפועל ראשון לציון עלתה לראש טבלת המחוז הדרומי לאחר שהביסה בביתה את הפועל דימונה בתוצאה 0:4.

ראשון לציון ניצלה את העובדה, שלזורוס חולון שמטה נקודה במשחקה עם הכח ר"ג – 1:1. לראשון לציון יש עתה יתרון בהפרש השערים על־פני לזורוס.

בצפון שמרה מכבי אח"י נצרת על הבכורה שלה אף שסיימה בתיקו 1:1 עם הפועל עכו. שכן, כל יריבותיה בצמרת לא השכילו אף הן לרשום נצחונות.

הגשם לא פגע במשחקי ליגה א' ורק המשחק בין הפועל אור יהודה ומכבי קרית־גת בוטל בגלל מגרש בוצי.

צפון

בעפולה: מכבי עפולה – הפועל בית שאן 1:1. אלבז העניק יתרון לעפולה בדקה ה־30, אך בן סימון השווה בדקה ה־70. שפט זינו, 500 צופים.

במירה: הפועל מירה – הפועל קרית אתא 0:2. המקומיים רשמו נצחון בדקות הסיום מהבקעות של סיטי (78) והרוש (86). שפט שגיא, 500 צופים.

בעכו: מכבי עכו – הפועל דלית אל כרמל 0:0. 1000 הצופים חזו במשחק מעניין בו חסרו רק שערים. שפט זונטג.

בנהריה: בית"ר נהריה – הפועל בני נצרת 0:0. נהריה השכילה לבלום את תנופת נצרת. שפט בנישתי, 100 צופים.

בקרית שמונה: בית"ר חיפה – הפועל קרית שמונה 0:1. עוזי כהן העניק שתי נקודות לאורחים חמש דקות מהסיום. שפט ה.לוי, 100 צופים.

בנצרת: מכבי אחי בני נצרת – הפועל עכו 1:1. 2000 צופים חזו במאבק הצמרת המעניין. הלל קפלן יצר יתרון לנצרת בדקה ה־28, אך אמיתי השווה בדקה ה־50. שפט זולמן.

בקוספייה: מכבי עוספייה – מכבי חדרה 0:2. יתרון המקומיים תורגם לשני שערים במחצית הראשונה מרגלי סילבק בדקה ה־32 ואברדיקון בדקה ה־43. שפט בן סנאן, 1000 צופים.

בטירת הכרמל: הפועל טירת הכרמל – הפועל טייבה 0:0. משחק חלש ומשעמם. שפט אבלס, 500 צופים.

דרום

ברי"ג: הכח ר"ג – לזורוס חולון 1:1. שערו של הררי מהכח בדקה ה־20 נמחק ע"י יעיש בדקה ה־47. מוסרי מהכח הורחק. שפט הייזמן, 300 צופים.

בראשון לציון: הפועל ראשל"צ – הפועל דימונה 0:4. תצוגה משכנעת של המקומיים והבקעות מרגלי דרורי (11, 84), שלום (17), מסובי (88). שפט י.לוי, 300 צופים.

בקרית אונו: הפועל קרית אונו – הפועל מרמורק 0:0. מאבק צמרת חסר עניין ותכלית. שפט ש.לוי, 500 צופים.

בקרית מלאכי: הפועל קרית מלאכי – הפועל בית שמש 1:2. מנצחון הבקיע צמר למארחים בדקות 77 ו־82 לאחר שבית שמש נהנתה משער עצמי של ממן כבר בדקה ה־20. שפט אבו חולון, 300 צופים.

בהרצליה: מכבי הרצליה – הפועל אשדוד 1:1. רוזמים עמרן התכבד בשער יתרון למכבים בדקה ה־58 ואחולאי השווה בדקה ה־74. שפט ליבוביץ, 2000 צופים.

ברמלה: הפועל רמלה – הפועל באר יעקב 0:0. המפגש בין השכנות היה רווי מתח אך חלש ברמתו. שפט מלכה, 300 צופים.

באשקלון: הפועל אשקלון – מכבי שיכון המזרח 2:2. האורחים מעיר היין הוליכו בדקה ה־30 מרגלי חלה, אך זיתון (32) ועמור (78) הפכו הקערה על פיה. איצל השווה שתי דקות מהסיום. שפט בן נעים, 000 צופים.

טבלאות ליגות א'

צפון

.1	אח"י נצרת	9 3:10 6
.2	בית"ר חיפה	8 2:7 6
.3	בני־נצרת	8 3:6 6
.4	מכבי עכו	8 1:4 6
.5	מכבי עפולה	8 5:7 6
.6	הפועל עכו	8 2:4 6
.7	טירת־הכרמל	8 2:3 6
.8	הפועל טייבה	6 4:6 6
.9	בית־שאן	6 5:4 6
.10	הפועל מירה	5 7:6 6
.11	ד. אל־כרמל	5 7:6 6
.12	מכבי עוספיה	5 10:5 6
.13	קרית־שמונה	4 4:3 6
.14	מכבי חדרה	4 7:4 6
.15	בית"ר נהריה	3 7:2 6
.16	קרית־אתא	2 6:1 6

דרום

.1	הפועל ראשל"צ	10 3:19 6
.2	לזורס חולון	10 6:12 6
.3	מכבי הרצליה	9 4:9 6
.4	הפועל מרמורק	8 7:11 6
.5	באר־יעקב	7 1:3 6
.6	הפועל אשקלון	7 9:8 6
.7	הכח ר"ג	6 7:7 6
.8	קרית־אונו	6 4:3 6
.9	קרית־מלאכי	5 5:4 6
.10	הפועל אשדוד	5 6:4 6
.11	הפועל דימונה	5 10:6 6
.12	שכון־המזרח	5 12:6 6
.13	הפועל רמלה	4 7:3 6
.14	אור־יהודה	3 6:5 5
.15	בית־שמש	3 13:5 6
.16	מכבי ק. גת	1 6:1 5

מנסדורף נוצח על־ידי לאשק

אלוף ישראל בטניס עמוס מנסדורף נוצח ברבע גמר הטורניר בוומבלי ע"י האלוף השוויצרי יעקב לאשק 4:6, 6:3, 6:3.

לאשק הצליח לנצח בחצי הגמר את הצרפתי הנרי לאקונט המדורג ראשון 4:6, 5:7 וישחק בגמר נגד השוודי יונאס סוונסון.

מנסדורף גבר על יריבו, המדורג 16 בעולם, במערכה הראשונה 4:6, אך נכבע בשתי המערכות הבאות 2:6, 3:6.

קודם לכן הבקיע מנסדורף בקלות את האלוף הבריטי ג'רמי ביישס.

מנסדורף סיים בלונדון סדרה מצויינת של הישגים באולמות, שכללה נצחון בטורניר בפאריס והעפלה לחצי גמר הטורניר באמסטרדם.

ויידנפלד ניצח בנקל במערכה הראשונה 1:6. הוא פיגר בשניה 2:1, לאחר מכן השווה וניצח בסיום. הוא זכה גם ב־812 דולר וידינו ב־562 דולר.

את ההפתעה השניה רשמה הצעירה בת ה־16 יעל סגל אשר גברה בגמר על מנצחת שתי התחרויות הראשונות, האמריקאית דדי סטנס 2:6, 4:6. היא זכתה ב־1600 דולר ויריבתה ב־1000 דולר. בתואר זוגות גברים זכו ההולנדים בונסטרה וברואין. ואילו בגמר זוגות נשים זכו הישראליות אילנה ברגר ותגית אוחיון.

היום תפתח באילת תחרות המאסטרס של פרנקל שתמשך ארבעה ימים.

מקנרו השתולל

בגמר הטורניר ההזמנה בשטוטגארט ישחקו בגמר הצ'כי מילוסלאב מצ'יש והאוסטרלי אנדרס גומז. בחצי הגמר ניצח הצ'כי את האמריקאי ג'ון מקנרו 5:7 6:7 3:6 וגומז גבר על הגרמני הצעיר קארל הובה שטב 5:7 6:2 3.

ג'ון מקנרו השתולל בשטוטגארט במשחקו נגד הצ'כי מצ'יש לאחר שלא הסכים להחלטות השופטים וזרק את מחבטו על הקרקע. על כך קנס אותו השופט ואף הוריד לו נקודה במשחקון. מקנרו הגיב בזעם ונטש את המשחק לשלוש דקות. כשהרגיע חזר אך לא הצליח והפסיד בשלוש מערכות.

הפתעה היתה ברבע גמר הטורניר שיקאגו לנשים כאשר הלנה סוקובה מצ'כיה ניצחה את גבריאלה סבאטיני מארגנטינה 3:6 6:2 2:6 ואן גרוסמן יהודיה מארה"ב ניצחה את הסובייטית נטליה זוורווה 3:6 3:6.

וויידנפלד ניצח בסבב פרנקל תחרות שלישית

רביב וויידנפלד ניצח אתמול בגמר התחרות השלישית בסבב פרנקל הבין לאומי בטניס לאחר שגבר בגמר על איטו ריזמן מרומניה 1:6, 3:6. היה זה נצחונו הראשון של וויידנפלד בתחרות בין לאומית בטניס וכתוצאה מכך הוא צבר 12 נקודות בדירוג העולמי, הישג שיקפיץ אותו מהמקום ה־504 בעולם כמאה מקומות קדימה.

יורם אוברקוביץ' החליף קידומת 50 בחיגגה רבת עם

מאת סופר „דבר"

יורם אוברקוביץ', יו"ר איגוד הכדורסל ויו"ר הועד הארצי של עובדי חברת החשמל – בן 50. שבורת חיים זו נחגגה בליל שבת ברוב עם באולם רחב הידיים של "ארגונית" בקרית שאול.

כל המי ומי בספורט הישראלי ובעיקר בקהיליית הכדורסל נכחו בחגיגה לצד מאות מעובדי חברת החשמל, חברי הוועדים וראשי החברה ורבים רבים מחבריו מעירו פתח־תקוה ובראשם ראש העיריה דב תבורי.

האורחים עלו אל המיקרופון בזה אחר זה, בירכו את החתן לאריכות ימים והפליגו בשיבחו. כל המבואות אל האולם נחסמו על־ידי עשרות מכוניות שיצרו פקקים עד השעות הקטנות של הלילה.

המסובים נהנו מתקרובת מגוונת. הבירה נשפכה כמים והכל התרפקו אל שירי ארץ־ישראל. יורם עם רעייתו ושלושת בניו היו במרכז השמחה ואספו באהבה את שפע הברכות והתשורות לעריכה נכבדה.

יורם הוא חבר אמיתי ולכן זכה לאולם מלא מפה לפה. כולם באו – אמרו את שיבחו בפניו וקיבלו בסבר פנים רציני את הצטרפותו ל„מועדון הקשישים".

פסק זמן

עם: אהרון להב

אייאן – חתן אמיתי

השבוע החולף היה שייך כל כולו לטניס הישראלי. הוא החל בהישגו הגדול של עמוס מנסדורף בטורניר פאריס עם 262,000 דולר ונמשך איתו בנצחון המשכנע על איוואן לנדל בטורניר „מתבט היהלומים" באנטוורפן והלאה עם עמוס לשלב רבע הגמר בטורניר לונדון עם מקום 24 בצמרת ועוד היד נטויה.

מקרי או לא אבל עובדה: באותו שבוע עצמו בחרה ועדה ממלכתית את ד"ר אייאן פרומן, נשיא מרכזי הטניס בישראל, לתתן פרס ישראל בספורט, תואר נשגב שיוענק לו אמנם ביום העצמאות הקרוב, אולם בקהיליית הספורט ובעיקר בקרב חובבי הספורט הלבן הוא הוגינות למורת היודע הולמת חבר השופטים.

זה כמה שנים שהמקורבים לענף, המצוי כיום בצמרת הספורט הישראלי, ממליצים על אייאן, או הד"ר כפי שהוא מכונה בממלכת מרכזי הטניס, נוכח האימפריה האדירה במושגים ישראלים והגדולה גם במימדים של הרבה מדינות אחרות שהוא היה בין הוגיה ומקימיה. דומה שהעולה החדש, רופא השיניים במקצועו, שעלה מדרום־אפריקה, השתלב כמעט מיד בנבחרת הדיוורים של ישראל ולימים היה גם ה„קפטן" שלה ואחר־כך זנח את המקצוע המשגשג שלו למען רעיון הטניס הישראלי – מציגים דגם של איש, אורח ישראלי, שהגשים את הרעיון הציוני בהגשמה עצמית.

כל הסיפור כולו על רגל אחת החל שנה אחרי מלחמת יום כיפור. אייאן הכיר קולגה, את ד"ר ביל ליפי, רופא אורתיים, יהודי־אמריקאי משוגע לטניס עוד מניו־יורק, אשר התפלץ לנוכח המתקן הלאומי העלוב שהיה אז לישראל ברמת־גן. הוא נדלק לנושא, שיכנע את ד"ר אייאן פרומן ליטול חופשה בת שנה מפרקטיקת השיניים ולצאת לרחבי עולם במסע התרמה שתכליתו היתה – הקמת מרכז טניס מודרני בישראל עם מה שקרוי „השיטה הסינית" של איסוף בני־נוער מן הרחובות אל המיתקן ללימוד טניס בחינם.

סביב אייאן התקבצו מספר לא קטן של שרופי־טניס ישראלים ותורמים חובבי ציון וטניס מחמש היבשות ותוך שנתיים הפך החלום למרכז טניס ראשון ברמת־השרון. היום פזורים בארץ שמונה מרכזי טניס. עשרות אלפים בני נוער כבר עברו תחת ידם של 150 עובדי המרכזים – מדריכים, מאמנים ואנשי מנהלה. אייאן החל כיו"ר המרכז ברמת השרון והיום הוא הנשיא העולמי של המרכזים.

הוא התמחה בסוג מיוחד של התרמה. מדי שנה בשנה בחודש מאי הוא יוצא למסע התרמה מיבשת ליבשת ומתוף אל תוף, תורש את פוטנציאל התורמים לבוז ועם להקת שחקנים־ילדים המדגימים את שלמדו במרכזים בארץ וכך הם פותחים לבבות וכיסים של תורמים יהודים ואוהדים בסדר גודל של מיליוני דולר.

עד היום גוייסו ברחבי העולם 35 מיליון דולר, מהם הוקמה האימפריה הגדולה הזאת, שאינה מזהה את עצמה עם שום גוף פוליטי או מרכז ספורטיבי בישראל. המטרה כולה היא טניס לדור הצעיר ולפיסגת הצלחה. המוצר המובהק עד כה בצמרת הוא עמוס מנסדורף, אולם גם שלמה גליקשטיין ושחר פרקיס, קיבלו סיוע גדול מהמרכזים בדרכם להילה.

זהו בלי ספק מפעל חיים. מבחינה זאת אין ד"ר פרומן מצטנע. הוא הקים את המפעל בכח רצון אדיר ובעשר אצבעות. אמת, הוא מודה, לא לבד. הגורמים הבין־לאומיים ותבר הנאמנים והמשוגעים לדבר בארץ עזרו לא מעט, אבל אין ספק שהיהודי הדרום־אפריקאי הזה היה הכח המניע, זה שורש חורש; זה שונה מקצוע רפואי מכניס לטובת הדרכה בטניס בעד 1000 דולר לחודש כדי להגשים חלום חיים אישי, שהפך בזמן קצר מאד את מדינת ישראל לגורם לא מבוטל בטניס העולמי.

על מפעל חיים זה הוענק לד"ר אייאן פרומן פרס ישראל והוא שווה כל תג ממנו. כה לחי!

חללית דו־לאומית

הקוסמונאוטים הצרפתים ז'אן לופ קרטיין (משמאל) ורעייתו אמי ומישל טוניני ואשתו ילנה, כפי שצולמו בכיכר האדומה, שלשום. חללית 'סויוז ל' ובה צוות סובייטי־צרפתי תשוגר ב־26 בנובמבר.

לקראת השבעת בוש ב־20 בינואר

900 בכירים בוואשינגטון כבר נתבקשו להתפטר

(ע"ר). – הנשיא הנבחר ג'ורג' בוש החל ביום ו' חופשה קצרה של שחייה, דיג ומנוחה בפלורידה, לפני שיערוך שינויים בממשל וימנה את נאמניו לתפקידים בכירים.

לפני צאתו מוואשינגטון, ביום ה' בערב, ביקש הנשיא רייגן מ־800 עד 900 פקידים בכירים בממשל, לרבות שרים בקבינט, להגיש את התפטרותם, כדי לסייע לבוש להקים ממשל, כראות עיניו, בינואר.

ההחלטה על כך נתקבלה בפגישה שקיימו הנשיא רייגן וסגנו בוש בבית הלבן, בה דנו בנוהלי העברת השלטון לידי בוש.

"הכוונה היא לאפשר לסגן הנשיא גמישות לאיוש תפקידי המפתח בממשל החדש" אמר אחד הפקידים הבכירים בממשל היוצא.

כל חברי הקאבינט "קיבלו את ההוראה בחמימות", נאמר בהודעת הבית הלבן.

נוסף על אלה שנתבקשו להתפטר צפוייה החלפת עוד אלפי פקידים ברמות נמוכות יותר לאחר השבעתו של בוש, ב־20 בינואר.

נא להכיר: 'דלילה' – מל"ט־פתיון כחול־לבן

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – התעשייה הצבאית חשפה לאחרונה מל"ט־פתיון מסוג מטוס "דלילה", המשלים את סדרת דאוני הפתיון מסוג "סמסון", הנמצאים בשירות חילות האוויר של ישראל וארה"ב.

המערכת החדשה ניתנת לשיגור ממטוס, או מן הקרקע, היא מסוגלת להגיע למהירות של 0.8 מאך ולגובה 32,000 רגל.

היא מונעת במנוע טורבו סילון ופועלת ללא הנחיה לאחר שיגורה. "דלילה" מסוגלת לחולל מעני מכ"ם בכמה פסי תדר וכן להוליך הזויי אותות למערכות גילוי.

'פליט' מוען השבוע, כי שמונה פתיונות ניתנים לשיגור בעת ובעונה אחת ממיכל אטום, וכי אורך הפתיון עולה על 2.5 מטרים, ומוטת כנפיו – מטר אחד.

נעצרו 9 חשודים בפעילות עוינת באיזור עפולה

מאת [illegible], סופר "דבר" בעמק

משטרת מרחב העמקים הסירה אמש את האיפול מעל פרשה חמורה שהסתיימה במעצרם של תשעה תושבי כפר סולם, שליד עפולה.

מדובר בחשיפת חוליה שהשתייכה, לפי חשדות המשטרה, לארגון עוין, והטילה בחודשים האחרונים פחד על תושבי כפר סולם.

המשטרה מייחסת לחוליה סחר בנשק, הצתת טרקטור וזריקת בקבוקי תבערה לעבר בתיהם של תושבים בכפר, שנחשדו בשיתוף פעולה עם השלטונות.

העבירות המתוארות שהתרחשו בכפר סולם בחודשים האחרונים הניעו את מפקד מרחב העמקים במשטרה, ניצב־משנה רני טביב, להקים צוות חקירה מיוחד ובו טובי החוקרים במרחב. הצח"מ אסף מידע מודיעיני רב, ובאמצע אוקטובר החליט במשטרה לערוך פשיטה בכפר סולם, במהלכה נעצרו תשעה חשודים. המשטרה הוציאה צו איסור פרסום על שמות העצורים ופרטי הפרשה, כדי למנוע שיבוש הליכי החקירה.

אמש הוסר האיפול מעל הפרשה. נמסר שלשניים מבין העצורים, עאמר מסעוד (שמוס) ויאסם סאלם זועבי, שניהם בשנות העשרים לחייהם, מייחסת המשטרה חשד השתייכות לארגון "פתח", גיוס לארגון עוין, סחר בנשק, הצתת טרקטור וסחר בסמים. מעצרם של השניים ושל שבעת האחרים (החשודים בסחר בסמים), הוארך על ידי שופט בית משפט השלום בעפולה, והתיק הועבר לידי פרקליטות המחוז הצפוני, להגשת כתבי אישום והמשך מעצרם עד תום ההליכים.

אביו של החשוד עאמר מסעוד נמנה בשנות השבעים עם חברי רשת המחבלים שהטמינה מטעני חבלה בשווקים בעפולה, חיפה ועכו, אירועים שהסתיימו בנפגעים. האב, שנידון למאסר, הוגלה ב־1984 למצרים במסגרת 'עיסקת ג'יבריל'.

סרן עזרא גבאי יואשם בנסיון לפטור משירות בטחון במרמה

מאת טלי זליגר, הכתבת הצבאית של "דבר"

סרן עזרא גבאי, מחשודי פרשת ההשתמטות מצה"ל, יואשם בעשרים וארבעה פרטי אישום על חלקו בפרשת הפטורים משירות מילואים. היום יוחלט, אם יישאר במעצר עד גמר ההליכים המשפטיים נגדו.

ביום חמישי שעבר הוגש בבית דין מטכ"ל כתב אישום ראשון נגד אחד מהחשודים בקשירת קשר להשתמש בסמכותם המקצועית־צבאית לשם שחרור משירות מילואים של חיילים תמורת כסף וטובות הנאה. בצה"ל הבהירו, כי זהו כתב אישום ראשון וכי חרף העובדה כי החשודים שוחררו בשעתם, צפויים כתבי אישום נוספים. בכתב האישום הראשון נגד סרן עזרא גבאי נכללים כאמור 24 פרטי אישום ו־33 עדי תביעה.

הפרטים העיקריים בכתב האישום הם: נסיון לפטור משירות בטחון במרמה, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, שימוש במאגר מידע שלא למטרה שלשמה יועד והתנהגות שאינה הולמת.

סכסוך־עבודה ב'אמקור' ת"א ובמוסך 'פיאט'

מאת סופר "דבר" לענייני עבודה

מחזיק תיק האיגוד המקצועי במועצת פועלי תל אביב, מרדכי גרוביץ, יכנס היום נציגים מטעם ההנהלה ומטעם הוועד. יצוין כי ההנהלה איננה מתנגדת לחדש את ההסכם, אולם היא מסרבת להיענות לשורת התביעות שהציגו נציגי העובדים.

נסיון לסיים את סכסוך העבודה במפעל 'אמקור' לייצור מקררים בתל־אביב יעשה היום בתיווך מועצת הפועלים המקומית. 500 העובדים נוקטים עיצומים מיום חמישי שעבר בטענה, כי ההנהלה מסרבת לחדש את הסכם העבודה, אשר תוקפו פג בסוף אפריל 88'.

כ־200 עובדי המוסך המרכזי של 'פיאט' בתל אביב נוקטים אף הם עיצומים בגלל קיצוץ בתמורה עבור שעות עבודה נוספות מ־200 אחוז ל־125 בלבד. מחזיק התיק במועצת פועלי תל אביב, חיים סרור, פנה בסוף השבוע להנהלת 'פיאט' בדרישה לבטל את הרעת התנאים.

במסגרת העיצומים, העובדים אינם עובדים שעות נוספות.

ככר מוסלמית

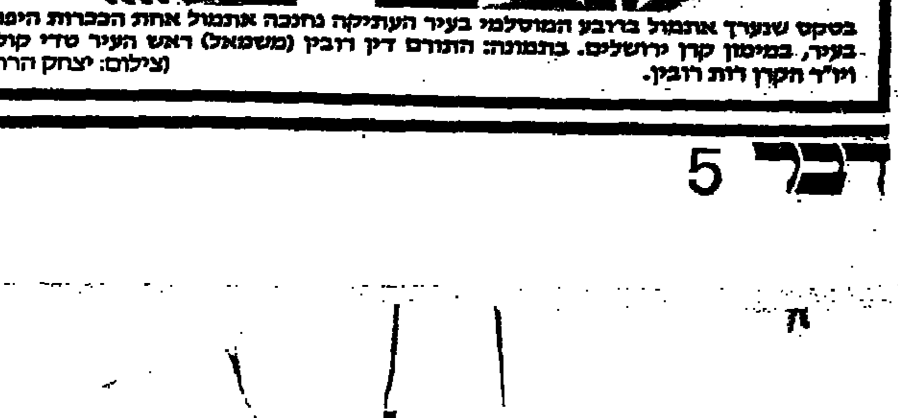

בטקס שנערך אתמול ברובע המוסלמי בעיר העתיקה נחנכה אתמול אחת הכיכרות היפות בעיר, במימון קרן ירושלים. בתמונה: התורם דין רובין (משמאל) ראש העיר טדי קולק ויו"ר הקרן רות רובין. (צילום: יצחק הררי)

התפטר יו"ר הפרלמנט הגרמני ששיבח שלטונו של היטלר

הקונגרס היהודי העולמי ועיתוני מזרח גרמניה וסקנדינאוויה מגנים ההתבטאות ★ כתובות "יהודים לתנורים" – בפאריס

מאת גדעון קינן וטלי כהן, סופרי "דבר" וכתבי סוכנויות הידיעות

יו"ר הפרלמנט המערב גרמני, פיליפ יונינגר, התפטר בעקבות סערה שהתחוללה לאחר שבנאומו על פרעות הנאצים ביהודי גרמניה, שיבח את השנים הראשונות לשלטונו של היטלר.

יונינגר אמר בנאומו, כי היטלר החזיר לגרמנים את הגאווה בעצמם כי גרמנים רבים חשבו, שמגיע ליהודים שיעמידו אותם במקומם.

מקורות במפלגה הנוצרית־דמוקרטית השלטת אמרו, כי יונינגר נפגש עם הקאנצלר הלמוט קוהל והגיש לו את התפטרותו.

קוהל קיים ישיבת חירום עם ראשי האיחוד הדמוקראטי נוצרי במשך כל הלילה שבין יום חמישי לשישי. כל הדיון נסב על הסערה בעקבות נאומו של יונינגר, שאמר בין השאר כי "היטלר היה מתנה קדושה לעם הגרמני".

"האם לא היה היטלר מישהו שנבחר על ידי ההשגחה העליונה, מנהיג הניתן לעם רק פעם באלף שנים?" אמר יונינגר בנאומו, בו ביקש לתאר את רגשות העם הגרמני באותו זמן.

הקונגרס היהודי העולמי הביע שלשום "הזדעזעות עמוקה" נוכח הנאום במלאת 50 שנים ל"ליל הבדולח".

ההיסטוריון המערב גרמני ארנסט נולטה יצא ביום ו' להגנת יונינגר. "מה שאמר אינו מוטעה. במסגרת הצגה היסטורית מקיפה, כל העובדות הללו מצאו את מקומן" – אמר נולטה.

עיתוני מזרח גרמניה הגיבו בחריפות על נאום יונינגר, ולדעתם הוא הוכחה שבון לא חיסלה את הפאשיזם.

הקאנצלר קוהל פרסם שלשום הודעה בה הביע הערכתו להחלטת יו"ר הבונדסטאג להתפטר.

כתובות אנטישמיות בפאריס

כתובות נאצה אנטישמיות נרשמו אור ליום ו' על חנויות ובתים ברובע העסקים סנטייה בפאריס. מרבית חנויות הבדים הסיטונאיות ברובע שייכות ליהודים. על שלושים חנויות ובתים רבים קושקשו בצבע שחור צלבי קרס ומגיני דוד עם המלה "יודה" בגרמנית, וכתובות "מוות ליהודים", "יהודים לתנורים", "יהודים החוצה", "הייל היטלר" ו"מוות לכלבים". מתחת לכתובות הופיעה חתימת ארגון סטודנטים ימני קיצוני, אך המשטרה חוקרת אם אכן מדובר בו. עיריית פאריס התחייבה למחוק את הכתובות, שנכתבו בדיוק במלאת חמישים שנה לליל הבדולח.

הפגנה בקופנהגן

בערב סוער וגשום צעדו ברחובות קופנהגן מאות נושאי לפידים, בהפגנה שנועדה להזכיר לעם הדני כי הסכנות, שבאו בעקבות "ליל הבדולח" בגרמניה לפני 50 שנה, טרם נסתיימו. בראש המצעד הלך חבר הפרלמנט (ולשעבר שר בממשלה) ארנה מלכיור, אחיו של הרב הראשי.

הוא הזכיר כי בדנמרק קיימת מפלגה ניאו־נאצית, המתכוונת להתמודד בבחירות. הצועדים עצרו ליד בית הכנסת המרכזי, הנמצא ב... רחוב הבדולח ("קריסטאל גאדה") במרכז קופנהגן, שחלונותיו היו מוארים כסמל למה שקרה לבתי כנסת בגרמניה בנובמבר 1938.

ליד כנסיה בקרבת מקום התרכזו נושאי הלפידים. בהם נוצרים רבים וגם אנשי כמורה, לפני שהתפזרו.

ברשתות הטלוויזיה בסקנדינביה הוקרנו סרטים מיוחדים ודוקומנטריים לציון 50 שנה ל"ליל הבדולח", וכל אמצעי התקשורת – האלקטרונית והכתובה גינו את דברי יו"ר הפרלמנט המערב גרמני.

גרמניה האחרת?

"יונינגר שבר את הבדולח" אמרו צעירי מפ"ם בהפגנתם בחזית בניין שגרירות גרמניה במחאה על נאום יו"ר הפרלמנט הגרמני, בו שיבח את היטלר. הם תבעו את התפטרותו והוקעתו.

מקור צבאי: ההתעללות בעצירי 'אנצאר 3' הפכה לנורמה

במחנה המעצר מקימים מכלאה נוספת ושרוול־רוח

מאת אמיר רוזנבליט

במחנה המעצר 'אנצאר 3' בקציעות הותקן באחרונה שרוול־רוח, שנועד לסייע לכוחות צה"ל המופקדים על אבטחת המקום. התקנת שרוול־הרוח היא אחד הלקחים שהופקו בעקבות ההתפרעות שאירעה במתקן באמצע חודש אוגוסט השנה, במהלכה נהרגו שני עצירים ונפצעו אחרים מאש חיילי צה"ל. במהלך ההתפרעות, שנסיבותיה עדיין בחקירה על ידי מצ"ח, מיהרו חיילים גז לעבר הצעירים המשתוללים, אולם הגז חזר אליהם בגלל הרוח החזקה שנשבה לעברם. שרוול־הרוח החדש נועד, ככל הנראה, לסמן לחיילים את הכיוון שיש לפזר לעברו גז, אם תתחולל התפרעות נוספת במתקן.

בעקבות התפרעות זו, הוכרז כלא 'אנצאר 3' כשטח צבאי סגור על פי תקנות לשעת חירום והמתקן סגור לעיתונאים. גורמים צבאיים מוסמכים מסרו לסופר "דבר", כי ב'אנצאר 3' נעשות כיום עבודות בניה נוספות, והקמת מכלאה בנוסף על שלוש הקיימות והרחבת התשתית הקיימת, לרבות כבישים ומבנים. המקורות ציינו, כי בצה"ל החליטו למסד את הכלא ולהפכו למתקן הכליאה הצבאי המרכזי בישראל. לדבריהם, כבר עתה מועברים אליו עצירים ממתקן הכליאה הצבאי 'עופר' בשומרון.

המקורות מסרו, כי בנוסף לשרוול־הרוח, הוקמו באחרונה סביב למכלאות העצירים, רמפות גבוהות האמורות, ככל הנראה, לשמש כתצפית אסטרטגית להצבת זרנוקי מים או עמדות לצלפים, אם יהיה צורך בכך.

ב'אנצאר 3', כלואים היום כ־1,800 עצירים. מקור צבאי מוסמך אמר לסופר "דבר", כי במתקן קיימת תופעה כמעט יום־יומית של התעללות בעצירים, "שהפכה לנורמה". מכות והתעללות הן עניין של שגרה, ציין המקור. לדבריו, לפני שבועות אחדים, התחוללה במתקן התפרעות המונית בגלל נוהג ספירת עצירים, במהלכו הם נאלצים לכרוע על ברכיהם, כשידיהם מאחורי גבם. "לכריעה מעין זו יש עבורם משמעות דתית, והדבר גרם תסיסה, שביתת־רעב ולהתפרעות המונית", אמר המקור. לדבריו, אחד העונשים המקובלים, הוא העמדת עציר במשך שעות ארוכות בשמש הקופחת מחוץ לאוהל.

סיפר המקור: "לפני כארבעה שבועות, הוענש כך עציר שסירב לשתף פעולה. הוא נאלץ לעמוד בשמש כשלגופו מעיל כבד וחם. העציר ביקש רשות להסיר את המעיל ומשלא נענה הסיר את המעיל. בתגובה, הוכה העציר נמרצות על ידי קצין משטרה צבאית שהיה במקום. בעקבות זאת, התפרעו עצירים, החלו לנענע את גדרות המכלאה ולהשליך אבנים. גם יריה שנורתה באוויר על ידי אחד הקצינים במקום, לא הועילה, אלא גרמה עוד יותר לליבוי היצרים והרחבת ההתפרעות, אשר בסופו של דבר דוכאה ללא נפגעים. בעקבות התקרית הזו, הועמד הקצין שירה לדין ונגזרו עליו 28 ימי מחבוש על תנאי וזאת על רקע התמורה בנוהלי הפתיחה באש, בעקבות ההתפרעות במתקן, במהלכה נהרגו שני עצירים".

אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, אמר שלשום, כי רוב הליקויים שעליהם הצביעו שופטי בית המשפט העליון במהלך ביקורם במתקן הכליאה לפני כחודש וחצי, תוקנו מיידית, על פי המלצותיהם.

סופר "דבר" פנה ביום חמישי לדובר צה"ל בפיקוד דרום וביקש ממנו להגיב על הנאמר בידיעה זו, אולם עד אמש לא התקבלה כל תגובה.

יו"ר ועד ראשי הרשויות הערביות בישראל

"שביתת המגזר הערבי מחרתיים אינה קשורה ל'הקמת פלשתין'"

מאת סופר "דבר" בנצרת

יו"ר הוועד הארצי של הרשויות הערביות בישראל, איברהים נימר חוסיין, נועץ בסוף השבוע עם אישי ציבור ערבים על קריאות חוגים בשמאל הישראלי לדחות את השביתה במגזר הערבי, שיועדה ליום ג'.

כיוון שההחלטה נתקבלה בפורום המוסמך ביותר במגזר הערבי אין כל אפשרות לבטלה יומיים לפני יום השביתה – אמר חוסיין לסופר "דבר".

חוסיין הטעים, כי ועדת המעקב תערוך מסיבת עיתונאים ותפרסם מודעה בה תבהיר שאין קשר בין השביתה במגזר הערבי לבין כוונת המועצה הלאומית הפלשתינית להכריז בו ביום על הקמת המדינה הפלשתינית.

"אילו היתה זיקה כלשהי בין החלטתנו לבין הכוונה להכריז על הקמת המדינה הפלשתינית, אזי היינו צריכים לחגוג באותו יום ולצאת לרחובות, ולא לשבות" – הוסיף חוסיין.

הוא ביקש להרגיע את הציבור בישראל וקרא לו שלא לראות בהחלטה לשבות במגזר הערבי במחאה על הריסת הבתים בטייבה כתן גושפנקה פוליטית לביטול הקו הירוק.

חוסיין הדגיש, שערביי ישראל הם אולי הראשונים המעוניינים לשמור על הקו הירוק והם רואים בביטולו סיפוח והפקעה של השטחים, דבר שהם מתנגדים לו מכל וכל.

בתשובה לשאלה אמר חוסיין, שאין לראות בשום אופן בהחלטה להשבית את המגזר הערבי סימן לחדירת האינתיפאדה אל מעבר לקו הירוק.

חוסיין הטעים, כי ערביי ישראל רואים עצמם חלק אינטגראלי ממדינת ישראל. הם מכבדים את חוקיה ונלחמים בחוקים המפלים אותם לרעה.

הוא ביקש להבהיר חד־משמעית שביום השביתה אין כל כוונה לקיים הפגנות, התקהלויות והפרות סדר בישובים הערביים.

בתשובה לשאלה אמר חוסיין, שאין בשלב זה כל כוונה לשגר משלחת לאו"ם שתסביר את מצבם של האזרחים הערבים ותבקש התערבותם של חוגים בינלאומיים.

חוסיין קרא לשר המשטרה ו"למפקדים בשטח" שלא להפגין נוכחות בישובים הערביים ביום השביתה, לא להתגרות בתושבים, ולאפשר לאזרחים הערבים להשמיע את מחאתם בשקט – במסגרת החוק.

ציור אשה עירומה עטופה בטלית מעורר סערה בחיפה

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

ציור של אשה בעירום עטופה בטלית, המוצג בבית שאגאל בחיפה במסגרת התערוכה השנתית של אגודת הציירים והפסלים, מעורר ענין וסקרנות בקרב חוגים חילוניים וסערת רוח וזעם בקרב חוגים דתיים בעיר.

ציור הבריכה הוא של הצייר יעקב עברם, חבר קיבוץ דליה. שמו של הציור הוא "קדיש אחרון". גודלו של ציור השמן מטר על מטר וחצי והוא מתאר, כאמור, גוף עירום וצנום של אשה צעירה, המכוסה בחלקו העליון בטלית וערוותה גלויה. ברקע פזורות דמויות מטושטשות־משהו ופניהן מכוסות במסכות, המשדרות אווירת סבל. על הציור נודע לחוגים דתיים בעיר מפי שני אמנים שומרי מסורת המשתתפים בתערוכה.

נציג מועצת העיריה מטעם אגודת ישראל פנה בסוף השבוע שעבר בשאילתה בעניין זה אל ראש העיריה. הוא מחה על הצגת הציור שיש בו, לטענתו, כדי לפגוע ברגשותיהם של אנשים דתיים ועל שהדבר נעשה במוסד הנתמך בכספי העיריה.

פנייתם של תושבים דתיים בעיר אל הנהלת המוזיאון שלא להציג את הציור לא נענתה.

יעקב עברם, אמן בן 48, מקיבוץ דליה, אמר אתמול לסופרת "דבר" כי ביקש להעביר באמצעות הציור מסר ובו אזהרה לכולנו כי אנו עומדים כיום 'על עברי פי פחת' בגלל המצב התמוה בכל שטחי החיים, ואם לא ייעשה לאלתר לתיקון המצב "יאבדו על כולנו קיים". לדבריו מסמלת האישה בעירום את הבריאה, את האיכות והאמונה, והטלית מסמלת קדושה.

"גדלתי בבית שומר מסורת. שיערתי, כי הציור, על המוטיבים המיוחדים שלו, עלול לעורר תגובות נזעמות בקרב חוגים מסויימים והתעוררות מתרדמה מסוכנת בקרב חוגים אחרים. עם זאת, קנה הבירה להצגתו של הציור היה אבנתי בלבי הנעשה לאחר ששמעתי חוות דעת של מומחים. ציירתי את הציור עוד לפני הבחירות לכנסת, שכן אני חרד לגורלה של המדינה, ותוצאות הבחירות עודדו אותי להציגו. אני אמן והציור הוא כלי הביטוי של תחושותי ורגשותי" – אומר יעקב עברם.

התערוכה השנתית של אגודת הציירים והפסלים בחיפה נערכה הפעם בשלושה מחזורים, בגלל מספר האמנים הגדול המשתתפים בה.

ציור הבריכה מוצג במחזור השני. כל מחזור מוצג במשך ארבעה ימים. מתוך התערוכה תבחר ועדת שיפוט את היצירה המצטיינת, שתזכה את יוצרה בפרס האמנות של עיריית חיפה ע"ש סטרוק.

שיפור קל במצבו של הגנראל לחאד

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

במצבו של אנטואן לחאד, מפקד צבא דרום לבנון, המאושפז במחלקה לטיפול נמרץ ברמב"ם, חל אתמול שיפור קל נוסף, אולם הוא מוגדר עדיין כקשה אך יציב.

ד"ר צ. ברישי, סגן מנהל ביה"ח אמר אמש, כי לחאד נותק במשך היום פעמים אחדות לכמה שעות ממכונת ההנשמה, אולם הוא שרוי עדיין בתרדמה כדי להקל על תהליך החלמתו. עוד נמסר, כי קרוב לוודאי שלחאד יהיה מאושפז עוד ימים אחדים במחלקה לטיפול נמרץ.

חלה הטבה מה במצב האשה מאלפי־מנשה

מאת דנקה הרניש, סופרת "דבר"

שיפור קל חל במצבה של מגי רוזנר, מאלפי־מנשה, אשר נפגעה קשה בראשה מאבן, שהושלכה לעבר הרכב בו נסעה עם בעלה.

ד"ר יחיאל היילברון, מנהל המחלקה לניאוכירורגיה ב"בילינסון" מסר ביום ו' בעת ביקורה של שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, אצל מגי רוזנר, כי החולה שרויה עדיין בהרדמה מלאכותית על־מנת לאפשר התאוששות לרקמות המוח. הרופא ציין, כי מגי רוזנר עדיין מונשמת.

שרת הבריאות שוחחה ארוכות עם בני המשפחה של הפצועה והתעניינה בתהליך הפינוי הרפואי ממקום ההתנקשות. אלמוזלינו הדגישה, כי בימים מתוחים אלה יש חשיבות עליונה לכוננות ופריסה רחבה יותר של מערך הפינוי הרפואי והעזרה הראשונה.

משטר רב־מפלגתי בהונגריה מ־1990

(ע"ע). – הקאבינט ההונגרי אישר הצעת חוק, שתאפשר לאזרחי המדינה להצביע בעד אחת מבין כמה מפלגות בבחירות שייערכו בעתיד. עם זאת נקבע, שהחוק לא יקבל תוקף לפני שנת 1990.

הצעת החוק מסמיכה בודדים וגופים משפטיים להקים "מפלגות פוליטיות, איגודים מקצועיים, נציגויות של אינטרסים וארגונים חברתיים אחרים".

עם זאת נמסר, כי חוק נוסף יקבע באיזה תנאים מותר להקים מפלגות ומה יהיה תפקידן. החוק יאושר לרגל תיקון החוקה, כפי הנראה בשנת 1990.

בפראג פוזרה אסיפה של פעילי זכויות האדם

(ע"ר). – משטרת צ'כיה פשטה שלשום על מלון בפראג ופיזרה אסיפה שבה השתתפו אקדמאים, מורים ופעילים מערביים ידועים למען זכויות האדם, ועצרה את יו"ר האסיפה, המחזאי ואצלאב האוול.

האוול, ממייסדי תנועת 'אמנת 77' העוקבת אחר יישום הסכמי הלסינקי על זכויות האדם, הצליח להתחמק מהמשטרה בדיוק לפני פתיחת האסיפה, אך ברגע שהכריז על פתיחתה, נעצר.

סאלי ליירד, עורכת 'מדור הצנזורה' הרואה אור בלונדון, צילמה את מעצרו של האוול, אך המשטרה החרימה את הסרט והורתה לצוותי טלוויזיה מאוסטריה וממערב גרמניה לעזוב את המקום.

17 הזרים שהשתתפו בכנס ניסו לקיים את האסיפה במקום אחר, אך לא הצליחו לעשות זאת, משום שהמשטרה עצרה יותר מ־20 מתנגדי משטר צ'כים שאירגנו אותה.

עשרות שבתו רעב בפולין בגלל פיזור מצעדים בכוח

(ע"ר, ע"ע). – עשרות אנשים שבתו אתמול שביתת רעב ושביתת שבת בכנסיה בעיר קאטוביץ, בדרום פולין, לאחר שהמשטרה הפעילה כוח כדי לפזר בלילה הקודם מצעד בלתי רישמי לרגל יום העצמאות.

מקורות באופוזיציה מסרו, כי המשטרה הדפה כאלפיים צועדים בקאטוביץ ולאחר מכן הסיעה מכוניות לעברם, בשעה שהגיעו לבאומים בחזית קתדרלה.

כ־85 אנשים, שנמלטו לבנין כנסייתי ליד הקתדרלה, הודיעו אתמול, כי פתחו בשביתת רעב, בדרישה לשחרר 46 אסירים ולהעניש את השוטרים שהיכו באכזריות 11 מפגינים.

מעשי אלימות פגמו ביום ו' בחגיגות לרגל יום העצמאות ה־70 של פולין, כאשר אלפי אנשים צעדו בחוצות תריסר ערים, אחרי רדת החשכה, כשבידיהם כרזות אנטי־קומוניסטיות בהשמיעם שירים וסיסמאות אנטי־קומוניסטיים.

שוטרים הסתערו ביום שישי בערב על מפגינים בחוצות וארשה, גדאנסק, קראקוב, ורוצלאוו, לודז', לובלין וערים אחרות.

רעידת־אדמה הותירה 500,000 סינים בלי בית

(ע"ר). – חצי מיליון סינים נותרו ללא קורת גג בעקבות רעידת האדמה הקטלנית שפקדה את דרום־מערב סין.

הניצולים במוקד הרעש, בקרבת גבול בורמה, ישנים על האדמה ומטפלים בקרובי משפחה פצועים תחת כיפת השמים, בחורבות הכפרים שנהרסו כליל ברעידת האדמה.

עתה מחישים אוהלים וחמרי בניה למחוזות הנפגעים, אולם עד אתמול זכו רק 100,000 איש למקלט.

717 גופות חולצו מאזור הרעש, אך סבורים כי מספר ההרוגים עולה על אלף. כ־3,000 נפצעו קשה.

נתגלה מאובן חרק בן 300,000,000 שנה

(ע"ר, ע"ע). – שני חוקרים משיקאגו גילו מאובן שמור היטב של חרק, המתואר על ידם כ"הנצור הפרימיטיבי ביותר הידוע למדענים". הגילוי מאפשר למדענים לבדוק את החיים על פני כדור הארץ לפני מאות מיליוני שנים.

המאובן נתגלה במפרץ גאספ שבקוויבק. המאובן הנדיר הוא של חרק שחי לפני כ־390 מיליון שנים.

אורכו של החרק שזכה לכינוי 'גאספיאה' כחמישה מילימטר ויש לו פה מפותח כהלכה. נראה, כי ניזון משרידי צמחים.

הגילוי תואר כבעל חשיבות רבה, מאחר שעתה יודעים המדענים שחרקים היו קיימים על פני כדור הארץ במועד מוקדם בכ־50 מיליון שנה מזה שחושבו בעבר.

החרקים הופיעו אפוא על פני כדור הארץ יחד עם הצמחים היבשתיים הראשונים, או זמן קצר לאחר הופעתם.

סין וסעודיה מכוננות יחסי מסחר

ערב הסעודית וסין הסכימו לפתוח משרדים מסחריים זו בבירת זו. זו הפעם הראשונה ששתי המדינות מקיימות יחסים קבועים ביניהן.

השגרירות הסינית בוואשינגטון וסוכנות הידיעות הסעודית ציינו, כי הסכם בנושא זה נחתם ביום ו' על ידי שגרירי שתי המדינות בארה"ב, האן קסו והנסיך בנדר בן סולטן.

14 אחוז ירידה בתיירות השנה: הענף מבקש עזרתו של הרצוג

מאת דויד מרשיוב, סופר "דבר" לענייני תיירות

סיכומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד התיירות לעשרת החודשים הראשונים של השנה מראים על ירידה בשיעור 14 אחוז במספר התיירים שבאו לישראל השנה לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ראשי ענף התיירות בישראל החליטו בימים אלה לפנות לנשיא המדינה חיים הרצוג, כדי שיצא לקהילות היהודיות הגדולות בארה"ב ובארצות אירופה במגמה לעודד תיירות לישראל, כדי להתגבר על המשבר הפוקד את תעשיית התיירות בישראל.

בחודשים ינואר־אוקטובר השנה באו לישראל 996,200 תיירים בלבד לעומת 1,152,400 תיירים, שבאו בתקופה המקבילה בשנת 1987.

נתונים לגבי תשעת החודשים הראשונים של השנה מראים, כי מבין ארצות אירופה עומדת גרמניה המערבית במקום הראשון במספר התיירים הבאים לישראל. בחודשים ינואר־ספטמבר השנה באו לישראל מארץ זו 119,556 תיירים בהשוואה ל־128,903 שבאו בתקופה המקבילה אשתקד. מבריטניה באו 105,027 תיירים בהשוואה ל־113,806 תיירים אשתקד ומצרפת באו בחודשים ינואר־ספטמבר השנה 101,134 תיירים לעומת 127,360 תיירים אשתקד.

בפגישה בין שר התיירות אברהם שריר, מנכ"ל 'אל על' רפי הר לב סוכם, כי ועדה מיוחדת של אנשי מקצוע תציע תוכנית ביוזמת לטיפול במשבר התיירות. איש ציבור יהודי ידוע יעמוד בראש ועדה, שתקום לטיפול בעידוד התיירות היהודית לישראל, ואחר יעמוד בראש ועדה לעידוד תיירות נוצרית.

כן סוכם, כי נושא התיירות היהודית יובא לדיון בממשלה, יוגדל מספר העתונאים הזרים המבקרים בישראל ו'אל על' תשותף ביישום הסכמי התיירות הבין־לאומיים. כן הוחלט לעודד במיוחד שיווק אזורי של אתרי תיירות יהודיים בישראל כגון אילת, ים המלח, איזור טבריה ואזורים אחרים.

הריחוק מהחרדים בספרות הילדים – יותר מאשר כלפי כל דת אחרת

כך אין שום סיכוי לקשרי הבנה – אומר חוקר ספרות ילדים

מאת יעל פישביין, כתבת "דבר" לענייני חינוך

ספרות הילדים הישראלית מגלה ניכור כלפי העולם היהודי־החרדי יותר מאשר מכלפי כל קבוצה לאומית או עם אחר. יחסי דתיים־חילונים ושאלות של אמונה ודת כמעט שאינם נדונים בה כלל, מלבד עיסוק בחגי ישראל. כך עולה ממחקר המתייחס לכ־700 ספרי ילדים, שערך פרופסור אדיר כהן מאוניברסיטת חיפה ואשר ראה אור בימים אלה בספר 'תמורות בספרות ילדים' בהוצאת 'אח'.

לדברי אדיר כהן, בשנים האחרונות מסתמנת תופעה של התבדלות בספרות הילדים הישראלית, המגזר הדתי והחרדי מתרחק ומתנתק מספרות הילדים החילונית ומקים לו עולם ספרותי משלו. עשרות הוצאות ספרים דתיות, כגון 'ניצוץ', 'משאבים', 'אוריתא', 'פאר' ועוד, מתמחות בהוצאת ספרות ילדים ברוח דתית וחרדית, המקיפה את מכלול הסוגים והנושאים החל בסיפורי מעשיות וכלה בסיפורי הרפתקאות.

„במצב יחסים זה, קשרים של הבנה בוודאי לא יווצרו, ואף פתח לא ייפתח בחומת הניכור וההתבדלות", מעיר כהן.

ספרות הילדים הישראלית מגלה גם מודעות מעטה לעולם העדות ולבעיות הקליטה. רק תשעה אחוזים מספרי הילדים שנבדקו במחקרו של כהן נתנו ביטוי לעולמם של בני העדות השונות. ספרי שנות ה־40 וה־50 לקו בראייה סטריאוטיפית גמורה, ורק בספרי שנות ה־70 וה־80 חלה תפנית ליתר פתיחות והבנה.

כהן מוסיף, כי גם העיסוק בקיבוץ בספרות הילדים הוא דל וסטריאוטיפי. רק כששה אחוזים מהספרים ניסו לתת ביטוי לנושא זה. לדבריו, ילדים שערכו היכרות עם הקיבוץ דרך ספרות הילדים קיבלו בהכרח תמונה שטחית ביותר ואף מעוותת.

חמישה תלמידי מוסד חינוכי במזרע סולקו בשל שתיית אלכוהול בטיול

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר" בעמק

חמישה חניכי המוסד החינוכי 'העמקים' שבקיבוץ מזרע סולקו מלימודיהם במוסד, לאחר ששתו משקאות חריפים וסירבו לקבל מרות, במהלך טיול שערכו 60 תלמידי כיתות י"ב במדבר סיני. עוד עשרה תלמידים, שהושעו בשל אותה פרשה, הוחזרו בינתיים ללימודיהם.

זאב כפרי, הרכז הפדגוגי של המוסד, שבו לומדים תלמידים ממזרע, מרחביה, שער העמקים ושריד, מסר אמש ל'דבר', שבמסגרת הטיול לסיני הביאו עמם אחדים מהם „בקבוק משקה אלכוהולי", למרות שהיה ידוע להם כי שתיית משקאות חריפים אסורה במוסד, ואף הוסבר להם ששתיית משקאות חריפים בטיול תביא לתגובה חריפה.

כאשר נודע למחנכים על בקבוקי האלכוהול, הם החליטו להגיב בחומרה. כמה חניכים סירבו, לדברי כפרי, להישמע להוראות המחנכים ולשמור על כללי ההתנהגות, ובמיוחד שהיו בסיני. בשל כך הוחלט בתום הטיול להרחיק מהמוסד חמישה חניכים „ולהתאים להם מסגרות לימוד אחרות". „איננו נוהגים להתעלם מתופעה חריגה", אמר כפרי.

יצוין, שתחילה סירב הרכז הפדאגוגי של מוסד 'העמקים' להגיב על הפרשה, שפורסמה בעלון פנימי בקיבוץ מזרע „בצורה לא מדויקת", בדבריו. לשאלות סופר 'דבר' אישר כפרי, כי 15 תלמידים נוספים הצטרפו מתוך הזדהות ל־5 שסולקו מהמוסד, לאחר שנמצאו מעורבים בפרשה.

כפרי סירב תחילה לשוחח עם כתב 'דבר' על הפרשה בטענה „שהעתונאים יסלפו ממילא את מה שאגיד, ויפרסמו מה שהם רוצים". רק לאחר הפצרות, והתייעצות עם דובר הקיבוץ הארצי, הסכים למסור את גירסתו למה שאירע באותו טיול.

סכסוך עבודה בבית החולים 'מזרע': ההנהלה דורשת להעביר חבר ועד

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

מועצת פועלי עכו הכריזה על סכסוך עבודה בבית החולים לחולי נפש 'מזרע', לאחר שהנהלת משרד הבריאות עמדה על כך, שיש להעביר את האח מישל אדרי, ששימש עד לאחרונה יו"ר ועד העובדים במקום, לתפקיד אחר בלשכת הפסיכיאטור המחוזי בחיפה.

הודעה על הסכסוך נמסרה להנהלת משרד הבריאות ולהנהלת בית החולים. גורמים בכירים במשרד הבריאות הביעו בסוף השבוע פליאה על התנגדות מועצת הפועלים, כיוון שהיא זו שביקשה לערוך סדר ב'מזרע' בחודשים האחרונים.

יחסי העבודה המעורערים ב'מזרע' נמשכים כשנה וחצי, ולאחר שועדה מטעם משרד הבריאות קבעה, שיש לערוך שינויים פרסונאליים מקיפים הן בהנהלת בית החולים והן בקרב חברי הוועד, קבעה הרשות השיפוטית של ההסתדרות, שיש להשעות מכהונה בוועד למשך קדנציה אחת את יו"ר הוועד לשעבר מישל אדרי ואת יו"ר הוועד שלפניו דוד לוי.

אולם משרד הבריאות לא הסתפק בכך, משום שכמה רופאים בכירים, אשר הוצעו לתפקיד מנהל בית החולים, סירבו לקבל אותו, אם לא יערכו שינויים פרסונאליים בקרב העובדים. כעת הגיעו במשרד הבריאות למסקנה, שכדי לשמור על שקט תעסוקתי ב'מזרע', יש להעביר את אדרי למקום אחר במסגרת משרד הבריאות.

ואולם כעת מתנגדת מועצת פועלי עכו להעברתו של אדרי לעבודה בחיפה. מזכיר המועצה יהושע כץ נפגש עם מנכ"ל המשרד פרופ' יורם לס ועם ראש שירותי בריאות הנפש במשרד הבריאות וניסה לשכנעם, להימנע מן ההעברה. הוא הודיע, כי ההסתדרות בעכו מתנגדת למהלך והיא משוכנעת, שיש לפתוח דף חדש בבית החולים.

לפיכך, לאחר שבמשך כשנה ניהלה מועצת פועלי עכו מאבק עיקש נגד הוועד ובעיקר נגד מישל אדרי – הוחלט כעת להעניק לו את ההגנה המקצועית שתידרש לו.

עציר נמלט בעת חקירה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

עציר החשוד בשורה של עבירות סמים והתפרצויות הצליח להערים על בלשי היחידה המרכזית במשטרת מרחב חיפה ולהימלט מתחת לאפם בעת שחקרו אותו במשרדי היחידה בחיפה.

העציר עוסתן חליל גראווי הובא ביום ה' שעבר לחקירה. הוא ניצל חוסר תשומת לב רגעית של השוטרים, זינק מהחדר, פתח את הדלת וברח, כשהוא מדלג מעל גדר הבניין של היחידה המרכזית.

בלשים ושוטרים דלקו אחר העציר, הקימו מחסומים ואולם הוא נמלט בין חצרות הבתים ועד כה טרם נתפס. מפקד מרחב חיפה תת ניצב יוסי לוי מינה קצין בודק לבדיקת נסיבות הבריחה.

נטורי קרתא: אנשים מהעדה החרדית חיללו ישיבה שלנו

מאת נח זבולוני, סופר "דבר" בירושלים

אלמונים פרצו בליל שבת לישיבת 'תורה ויראה' של נטורי קרתא שבשכונת מאה שערים וזרעו שם הרס רב.

האלמונים חדרו אל בניין הישיבה, שהיתה ריקה מאדם, שפכו זפת על המדרגות ועל כתלי הישיבה, ניתקו את הגנרטור המספק חשמל לשכונה ביום שבת, נקבו את חביות המים שעל גג הבניין והסירו את רעפי הגג, כדי שהמים יחדרו אל תוך הישיבה. כך הוצף, בין השאר, ארון ספרים בישיבה.

אנשי נטורי קרתא תולים את ה'פוגרום', כפי שכונה על־ידי אחד מראשי העדה, במודעת אזהרה שפרסמה העדה החרדית נגד ראש ישיבת 'תורה ויראה' הרב חיים קצנלבוגן. לדברי הנסודים, חמומי מוח מהעדה החרדית לקחו את „חוק התורה בידיהם" ועשו מה שעשו.

'נישומים צייתנים' יהיו פטורים מניכוי מס במקור

(ע). – נישומים, שיעמדו בקריטריונים של 'נישום צייתן' על פי הגדרת מס ההכנסה, כלומר מדווחים ומשלמים בזמן, יקבלו פטור מניכוי מס במקור באופן אוטומטי והפטור יופיע בתוך פנקס המקדמות.

החל משנת 1990 יבוטלו כנראה תשלומי מקדמות מס על הוצאות עודפות ויימשך הנוהג לתת אורכות להגשת דו"ח לחברות. כל תשלומי המס יבוצעו ב־15 לחודש, ואילו ניכויים שאינם משכר ישולמו ב־15 לחודש אחריו.

אסירה בטחונית שובתת רעב על הרעת תנאים

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

קיפאח כיאל, אסירה בטחונית בת 25 מעכו, שובתת רעב מאז יום ג' האחרון בתאה שבכלא נווה תרצה וזאת לאחר שהועברה לכאן מכלא השרון.

האסירה טוענת, כי העברתה מכלא השרון לכלא נווה תרצה מהווה הרעה בתנאי מאסרה. היא חוששת לבטחונה, לאחר שאסירות בטחוניות אחרות הותקפו בעבר על־ידי האסירות הפליליות.

בפתח כלא נווה תרצה נערכה אתמול הפגנה של תנועת נשים למען אסירות פוליטיות וזאת במחאה על תנאי מאסרה וכליאתה של האסירה קיפאח כיאל.

דובר שירות בתי הסוהר ג'וני טסטר אמר בתגובה, כי בעת האחרונה התקבלה בשירות החלטה להפריד בין האסירות מתחומי ישראל לבין האסירות מהשטחים. האסירות הישראליות הועברו לנווה תרצה ואילו האסירות מהשטחים נכלאו בכלא השרון.

נמסר, שהאסירה ששובתת רעב היא תושבת עכו ועל כן היא נכלאה בכלא נווה תרצה. היא נבדקה ונמצא כי מצבה שפיר. הנהלת בית הסוהר לא תנהל איתה מו"מ עד שלא תפסיק את שביתת הרעב.

העבודה תבחר היום את מועמדה לעיריית ב"ש

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

313 חברי סניף מפלגת העבודה בבאר שבע יבחרו הערב את מועמד המפלגה לראשות העירייה. המועמד שיבחר יתמודד בבחירות המוניציפליות הקרובות מול מועמד הליכוד בעיר, יצחק רגר.

שני מועמדים מתמודדים על התפקיד הם מבקר הפנים של חברת 'פוסטים בנגב', עמירם אבן־חיים בן ה־47 ומזכיר מועצת פועלי באר שבע, בן ציון (בנץ) כרמל בן ה־53, שכיהן בעבר כסגן ראש העירייה.

ממלא מקום ראש העירייה, אריק ניסן, שהיה אף הוא מועמד, הסיר בסוף השבוע את מועמדותו והודיע על תמיכתו באבן־חיים. „החלטתי להסיר את המועמדות לאחר התייעצות עם חברי ומתוך כוונה למנוע פילוגים בסניף", אמר אתמול ניסן.

בני זוג מהכפר עוספיה הפעילו בבית תחנת סמים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

מחלק הסמים במשטרת מרחב חיפה חשף בסוף השבוע תחנה לממכר סמים בכפר עוספיה שעל הר הכרמל שהופעלה על־ידי בעל ואשתו. בדירה נתפסו 1,160 מנות הרואין בשווי של כ־175,000 דולאר.

בעקבות מידע מודיעיני על סחר בסמים בהיקף גדול המתנהל בדירה, פשט כוח משטרה גדול על היעד. בעל הבית ואשתו ניסו לזרוק דרך החלונות שקיות ובהן 1,160 מנות הרואין, אולם השוטרים תפסו את השקיות.

ביום ו' הובאו השניים – גאסן בתסאן בן 30 ואשתו סלאחה בת ה־28 – להארכת מעצרם בבית משפט השלום בחיפה. השופט סלים ג'ובראן הורה להאריך את מעצר הבעל ב־15 יום, ואילו על האשה ציווה לשבת במעצר בית במשך 15 יום. כמו כן ציווה לאסור על פרסום תמונת האשה.

חמק ממאסר בפועל כדי לשלם המזונות לבנותיו

(ע). – בית המשפט המחוזי בתל אביב החליט ביום ו' שלא להטיל עונש של מאסר בפועל על נאשם בדריסת אשתו ועל רקע של סכסוך משפטי, כדי שלא לפגוע בתשלום המזונות לשלוש בנותיו.

הנאשם אפרים ששון בן 34, נהג מונית מאור יהודה, הורשע על פי הודאתו בפציעתה הקשה של אשתו, לאחר שבית המשפט פסק לזכותה בדיון הקשור בהליכי גירושיהם. מיד עם תום הדיון, נסע הנאשם לאיזור מגוריה של אשתו, שם הבחין בה כשהיא צועדת על המדרכה. הנאשם, נטען בכתב האישום, עלה עם רכבו על המדרכה, דרס את אשתו וגרם לה פגיעות קשות בחלקי גופה.

הסניגור עו"ד צבי לידסקי ביקש מהשופט להסתפק בעונש מאסר של שלושה חודשים, שאותם הספיק הנאשם לרצות, ולהתחשב בכך שעליו לשאת בתשלום המזונות לשלוש בנותיו. השופט עמוס זמיר נעתר לבקשה וציין, כי מדובר בכשלון חד־פעמי, והרי מטרת העונש אינה רק להעניש את האדם שעבר את העבירה, אלא גם להתרות בו ולהדריכו ללכת בדרך הנכונה.

משטרת צפת מודאגת: 50 נרקומנים נרשמו בעיר

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

משטרת צפת פתחה בימים האחרונים במבצע לחיסול נגע הסמים בצפת, לאחר שבבדיקה שערכה המשטרה התברר כי בצפת מתגוררים כיום כ־50 נרקומנים ומספרם של צרכני הסמים הקלים יותר הוא כפול.

קצין החקירות במשטרת צפת, מפקח ג'קי דן, גילה כי בתקופה האחרונה הצליחה המשטרה בעיר ללכוד כמות גדולה של סמים מסוגים שונים. הוא העריך, כי מספר צרכני הסמים הקלים בעיר קשור בגידול במספר הנרקומנים. מתברר, כי כמות גדולה של סמים מועברת לנרקומנים בצפת על־ידי סוחרים הרוכשים את הסמים בלבנון.

כזכור, נלכדו לא מכבר בעיר מספר בני טובים, שגידלו שיחי קנבוס הודי שמהם מפיקים סמים. מפקד משטרת צפת החדש, רב־פקד מרק סלוק, הכריז מלחמת חורמה בצרכני הסמים והנרקומנים בעיר והמשטרה פועלת ביד תקיפה ובשיטות שונות לתפיסתם והעמדתם המהירה לדין.

חללי המשטרה הצבאית

טקס אזכרה נערך אתמול לזכר חללי המשטרה הצבאית. בטקס נטלו חלק בני המשפחות השכולות וקצין משטרה צבאית נשא דברים. (צילום: גיל מרפיק)

6 הרוגים בתאונות השבוע: ירידה לעומת החודש שעבר

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

ששה אנשים נהרגו, מחציתם הולכי־רגל, ו־50 נפצעו קשה ב־41 תאונות־דרכים חמורות בשבוע האחרון. בכך מגיע מספר ההרוגים מתחילת השנה ל־423, ירידה של שלושה אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. מספרם של הפצועים קשה עלה בארבעה אחוזים והגיע ל־3,245.

על־פי נתונים בלתי רשמיים לעשרת הימים הראשונים של נובמבר מסתמנת ירידה תלולה במספר הנפגעים, הן בהשוואה לחודש שעבר והן בהשוואה לנובמבר אשתקד. בהשוואה לנובמבר אשתקד מסתמנת ירידה של שליש הן במספר ההרוגים והן במספרם של הפצועים קשה ואילו במספרן של התאונות החמורות מסתמנת ירידה של 39 אחוז.

בהשוואה לאוקטובר השנה מסתמנת ירידה של 56 אחוז במספר ההרוגים ושל 31 אחוז במספר הפצועים קשה, אולם הירידה במספרן של התאונות החמורות מגיעה רק ל־27 אחוז. גם בנובמבר אשתקד ירד במידה ניכרת מספרם של נפגעי התאונות.

הסיבות העיקריות לתאונות בשבוע שעבר היו אי־שמירת מרחק נאות בין כלי־רכב הנוסעים בזה אחר זה, אי־ציות לתמרורים ולרמזורים והתנהגות לקויה של הולכי־רגל. שלושה מקרב ששת ההרוגים היו הולכי־רגל.

העלאת מסים רטרואקטיבית בתל אביב – נוגדת את החוק

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל־אביב

כמה מחברי סיעת 'העבודה' במועצת עיריית תל אביב הביעו בסוף השבוע התנגדות חריפה להצעתו של ראש העירייה שלמה להט להעלות את מסי הארנונה.

בישיבת הסיעה ביום ו' אמר פרופסור אפרים טורגובניק, כי הוא מציע שהמס לעסקים יושווה למס למגורים. גם עו"ד חביבה אביגיא אמרה, כי תתנגד להצעת ראש העירייה להעלות את המסים.

אריה צוקר, נציג מפ"ם במועצת העיר, הודיע [illegible] העירייה להעלות את הארנונות רטרואקטיבית מאפריל 1988.

לדבריו, החוק קובע שאפשר להעלות את הארנונה במהלך שנת הכספים רק בנסיבות מיוחדות ובאישור השר, וגם זאת רק לגבי התקופה שמיום האישור עד לסיום שנת הכספים. אי לכך, טוען צוקר, החלטת העירייה להטיל את הארנונה מחודש אפריל 1988 נוגדת את החוק והתושבים אינם חייבים בתשלום זה.

אריה צוקר טוען, כי הפרסומים של העירייה נועדו לבלבל את בעלי העסקים בעיר ואת התושבים, ובפועל היא מעלה את הארנונה בארבעת החודשים שנותרו עד לסיום השנה ב־24 אחוז למגורים וב־18 אחוז לעסקים. „זהו גזל לאור היום, ולא יעלה על הדעת שהשכירים, המקבלים תוספת יוקר מקוצצת של 4.5 אחוז, יממנו את הבזבוזים הראוותניים של שלמה להט", אמר צוקר. הוא שוקל הגשת עתירה לבית הדין הגבוה לצדק נגד העירייה, אם תאושר העלאת הארנונות.

דובר עיריית תל־אביב בני כהן אמר אתמול, כי העלאת מסי הארנונה איננה רטרואקטיבית, אלא לארבעת החודשים הקרובים – דצמבר, ינואר, פברואר ומארס. לדבריו, אם היתה זו העלאה רטרואקטיבית, הרי אלה ששילמו תשלום שנתי מראש צריכים לשלם תוספת, ואין הם משלמים תוספת זו.

סקר מקיף בחיפה יבדוק את השפעת הזיהום על הבריאות

מאת אריאלה ראובני, כתבת "דבר"

משרד הבריאות יבצע בקרוב סקר מקיף על המצב הבריאותי של תושבי חיפה בקשר לפעולה התעשייתית בעיר ופליטה של מזהמים שונים.

הסקר ינוהל על ידי המכון לחקר בריאות הסביבה של משרד הבריאות בשיתוף עם לשכת הבריאות המחוזי בעיר וצוות מומחים לאפידמיולוגיה. הסקר ישלים סקר קודם, שנערך לפני כמה שנים. סקר זה קבע, כי באזורים מסויימים בעיר יש השפעות מזיקות לבריאות כתוצאה מזיהומי אוויר העוברים את הרמות הסבירות. מטרת הסקר החדש היא לבדוק, אם חל שינוי במצב מאז הסקר הקודם ואם חל שיפור בשימוש בדלק דל־גופרית הנמצא כיום בחלק מהמפעלים.

במסגרת הסקר ייאספו נתונים של מצב הבריאות אצל 6,000 ילדים, המתגוררים בשלושה אזורים שונים: איזור עם איכות אוויר טובה, בעיקר במורדות המערביים של הכרמל; איזור עם איכות אוויר בינונית בעיר ובקריות; איזור עם איכות אוויר ירודה, בעיקר בנווה שאנן ובגבעת עמוס.

הנתונים יעובדו תוך התייחסות לנתונים נוספים, שייאספו מתחנות הניטור הקבועות באזורי המפעלים הקיימים ובאזורי מגורים. נמסר, כי חברת החשמל, המתבננת הקמת תחנת כוח שתופעל בפחם, הביעה עניין מיוחד בסקר ואף העניקה מענק בסך 43,000 ש"ח למבצעיו.

שוטר מואשם בניצול תפקידו להטרדה מינית

(ע). – אילן תמרה, שוטר סיור, הואשם ביום ו' בבית משפט השלום בתל אביב בניצול תפקידו לרעה והשמעת דברים מגונים לתלמידת תיכון, שאותה עצר בתואנה כי ביצעה עבירת תנועה.

בכתב האישום נטען, כי ב־5.6.88 ברחוב הירקון בתל אביב עצר הנאשם רכב בו נהגה התלמידה בת ה־17 כשלידה ישבה חברתה בת גילה, בתואנה כי ביצעה עבירת מהירות.

הנאשם, נטען בכתב האישום, נטל את רשיונותיה והורה לחברה לעלות לרכב המשטרתי ואילו לנהגת הורה לנסוע לפניו עד לבית חברתה ברמת אביב.

כשהגיעו לבית ברמת אביב, הורה הנאשם לתלמידה הנהגת לעלות לרכב הטרנזיט המשטרתי. במהלך הנסיעה עצר את הטרנזיט, ספח על ידה ושאלה מה היתה מוכנה לעשות על מנת שיוותר לה על העבירה. כן שאל הנאשם את המתלוננת כיצד היתה נוהגת אילו שוטר היה עוצר אותה ומבקש ממנה לשכב עימו.

המתלוננת ענתה, כי „איננה עושה דברים כאלה". הוא אמר לה כי „בעת תקבל דו"ח", ונסע חזרה למקום חניית רכבה. משהגיעו למקום, הודיע הנאשם למתלוננת, כי עברה את כל העבירות, ואילו היתה מסכימה לשכב איתו, היתה מקבלת עשרה דו"חות.

לצביה זידנברג
חברת מועצת סניף רמת־אביב
משתתפים באבלך
על מות
בעלך ז"ל
תנחומינו לבני המשפחה
מפלגת העבודה
מועצת סניף רמת־אביב

להברותנו
שולה לינדמן ולמשפחה
אתכם באבל על
מות האב
לאו ארמן ז"ל
בית כבדי

למיכה שביט
אתך באבלך
על מות בנך
גיורא ז"ל
חבריך במרכז מפלגת העבודה
והמחלקה לגימלאים

לחיים גור
לכל המשפחה
ולקיבוץ יגור
אתכם באבלכם במות
האב ז"ל
בית מלכיה

דבר של היום הוא דבר חדש

במלאות שנה לפטירתו של יקירנו
דב גבעון ז"ל
נעלה לקברו מחר, יום ב', ה' בכסלו תשמ"ט 14.11.88
בשעה 15.00 מבית העלמין החדש בכפר סמיר.
המשפחה

ביום שלישי ד' כסלו תשמ"ט
15.11.88 נפקוד את זכרם של
עודי פיליך ז"ל
15 שנה לנפילתו
גידי פיליך ז"ל
9 שנים למותו
עליה לבית הקברות בשעה 16.00 אחה"צ
המשפחה
ובית אלונים

קבלת מודעות 24 שעות
נדחף
מודעות
משפחתיות ותיפות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363
239952

שטיחים פרסיים
(במיוחד גדולים)
במחירים נוחים
קניה • החלפה
ניקוי • תיקון
לפנות שילוני
ת"א, לילינבלום 28
טל' 657064

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
האגף לאיגוד מקצועי — אגודת המתרגמים בישראל
פרסים לתרגומי ספרות מעברית לערבית ומערבית לעברית
ביוזמת מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר הוחלט על הענקת שני פרסים ע"ש פרופ' חיים בלנק ז"ל לתרגומי ספרות מצטיינים מעברית לערבית ומערבית לעברית בשווה ערך של אלף דולר כל אחד.
המעוניינים להגיש תרגומיהם לועדת הפרס, יגישו לכל היותר שתי יצירות מתורגמות.
כל תרגום המועמד לפרס יישלח בשלושה העתקים מודפסים בדואר רשום לאגודת המתרגמים בישראל, ת.ד. 9082 ירושלים מיקוד 91090 עבור פרס ע"ש פרופ' בלנק.
המועד האחרון להגשה – 13.1.89.
המעוניינים לקבל תקנון הפרס ופרטים נוספים, יפנו לת.ד. הנ"ל.

דבר היום

פרשת יניגר

נאומו של נשיא הבונדסטאג, ד"ר פיליפ יניגר, ביום השנה ה־50 לליל־הפרעות שזכה לכינוי הציני „ליל הבדולח", היה נאום אומלל. התפטרותו היתה לא רק במקומה: היא היתה בלתי נמנעת. פוליטיקאי צריך לשלם לא רק על זדון. הוא צריך לשלם גם על טעות חמורה בשיפוט, על חוסר יכולת להבין את המשתמע מדבריו שלו.

יש לומר כי שתי הגרמניות עשו מאמץ לציין כיאות את היובל הקשה הזה. דבר זה חל במיוחד על הרפובליקה הפדראלית (מערב גרמניה). מספר האירועים, ימי העיון, הסימנרים התעודתיים, הפרסומים ערבי הזיכרון – ועוד אירועים מאירועים שונים, היו רבים מספור, והקיפו כל אזור וכל מחוז, קהילות ובתי ספר, ארגונים, מוסדות ממלכתיים ואקדמאים, את העתונות ואת מיגזרי הזירה הפוליטית. לא היתה התחמקות, והושקעו הרבה כוונות ואמצעים ומאמץ אינטלקטואלי בהתמודדות זו עם העבר, עם המשתמע ממנו ועם לקחיו.

ואז בא אדם הנושא משרה הרמה מאוד, וכמו פיל בחנות חרסינה רומס את הכל. במעמד הבא להכתיר את האירועים ביוקרה פוליטית, ואשר בשאר מרכיביו היה מכובד ואף מרגש, הוא נשא נאום שלא היה יכול אלא לעורר שערוריה. היה זה נסיון להסביר את קסמו של המשטר הנאצי ואת הסיבות לנהירתם של חלקים גדולים של העם הגרמני אחריו. יהיה זה מוגזם לייחס לד"ר יניגר הזדהות עם אלה שנהרו אחריו. היה זה, ככל הנראה, נסיון יומרני לנתח את אשר קרה בצורה אובייקטיביסטית. אבל איש ציבור, לא כל שכן פוליטיקאי בכיר, צריך להבין את אשר הוא אומר, צריך להיות מודע לצורה שבה יתקבלו דבריו – ודבריו לא יכלו להתקבל אלא כמעין הצדקה בדיעבד.

ד"ר יניגר הצליח לומר את הדברים הבלתי־מתאימים ביותר בהזדמנות הבלתי־מתאימה ביותר ועל הבמה הבלתי־מתאימה ביותר. רק אחרי שאמר אותם, רק אחרי שנוכח בתגובות, רק אחרי שהנזק כבר נגרם, הוא הבין את אשר עשה, ונקט בצעד היחיד שנותר לו לנקוט בו, כדי להפחית את הנזק שגרם.

זוהי פרה אומללה ועגומה. אך אין להסיק ממנה מסקנות לגבי הזירה הפוליטית הגרמנית בכללה, או לגבי האווירה הציבורית. מהירות ההתפטרות של יניגר וקבלתה כדבר בלתי־נמנע מעידות כי מול אטימות עומדת גם רגישות, ושתיהן גם יחד מאשרות את הגדרתו של אחד הפוליטיקאים הבכירים בבון שאמר כי הפרשה מעידה כמה דקות עדיין שכבת הקרח שעליה נגזר על הגרמנים לדרוך.

ברזיל / שירות „דבר"

מעברים

המעבר של ברזיל מדיקטטורה לדמוקראטיה נמשך כבר 14 שנה. המצב הקיים פוגע לא רק בפופולריות של הממשלה אלא גם באמון של הברזילאים בדמוקראטיה

ב־1985, כאשר הניחו הגנראלים ל„מועצת הבוחרים" למנות נשיא אזרח, היה המעבר האיטי של ברזיל מדיקטטורה לדמוקראטיה כבר בן 11 שנה. בחודש שעבר, כאשר נכנסה הקונסטיטוציה לתוקף, עדיין נותרה שנה עד לבחירות

ז'וזה סארניי

הראשונות לנשיאות שייערכו בהצבעה ישירה. עכשיו תוהים ברזילאים רבים אם דמוקראטיה חזקה תגיע אי פעם. לרבים אחרים כבר לא איכפת.

הרבה מן האשמה יש לתלות בנשיא ז'וזה סארניי, שצנח לתוך כס הנשיאות לאחר מותו של הנשיא הנבחר טאנקרדו נבס ב־1985. סארניי בזבז כמעט שנתיים בלחצים על האסיפה המכוננת כדי שתינתן לו שנה חמישית בשלטון. משהשיג זאת, דומה היה שאין הוא יודע מהו הצעד הבא שעליו לעשות. בינתיים נעשים הברזילאים יותר ויותר עניים. בכלכלה צפויה השנה צמיחה זעומה של אחוז אחד, ואילו המחירים ממשיכים להרקיע שחקים. באוקטובר, למשל, עלו המחירים ב־27 אחוז.

אף שחוסר המעש של הנשיא הוליד את השמועות הרגילות בדבר הפיכה צבאית, אין הכוחות המזויינים נחפזים לחזור לשלטון. היו דיבורים על חילוצה של ברזיל ממצוקתה על־ידי הקדמת הבחירות לנשיאות שנקבעו לנובמבר בשנה הבאה והתפטרותו של סארניי לטובת יוליסס גוימארס, נשיא בית־הנבחרים. אבל מעטים הפוליטיקאים הרוצים לשחק בקונסטיטוציה החדשה זמן קצר כל כך לאחר שעמלו כה קשה להשיגה. חוץ מזה, לגוימארס אין עניין רב להיות שליט בלתי נבחר לזמן מעבר: הוא מקווה להיבחר לנשיא בזכות עצמו בשנה הבאה.

נראה שהסחף המתמשך מזיק לא רק לפופולאריות של הממשלה אלא גם לאמון של הברזילאים במוסדותיה הדמוקראטיים של המדינה. בסקר דעת קהל מן הזמן האחרון אמרו 65 אחוז מן הברזילאים כי ממשלתם גרועה או גרועה מאד, ורק 7 אחוזים העריכוה כטובה או טובה מאוד. סקרים אחרים הצביעו על אכזבה מן הפוליטיקאים בכלל: הפופולאריות שלהם עומדת הרבה מתחת לזו של אנשי עסקים וכמרים. צופים למספר שיא של פתקי הצבעה פסולים בבחירות המוניציפליות שייערכו ב־15 בנובמבר; בריו דה ז'נרו צפויה הצלחה לקוף שימפנזה בשם טיאו העושה תעמולה למען הצבעת מחאה.

לסארניי יש עדיין 16 חודשים בתפקיד. אין בטחון שהדברים ישתפרו לאחר לכתו. כרגע נראה ליאונל בריזולה, פופוליסט מן האגף השמאלי שהוגלה לאחר ההפיכה הצבאית ב־1964, כבעל הסיכויים הרבים ביותר לנצח בבחירות לנשיאות. אבל בריזולה אינו אהוד על הכוחות המזויינים. הצבא היה מעדיף, ככל הנראה, כי ייבחר ז'אניו קוואדרוס, נשיא לשעבר ופופוליסט ימני. אבל קוואדרוס, המכהן עתה כראש עיריית סאו פאולו, טוען בתוקף כי אין הוא מועמד. גוימארס, מועמדה של מפלגת הרוב, „התנועה הדמוקרטית של ברזיל", הוא בן 72 וחולה.

ייתכן בהחלט שהבחירות של השנה הבאה לא יתקיימו כלל. קוואדרוס הזהיר באחרונה כי האינפלציה, העלולה להגיע ל־900 אחוז ב־1988, עשויה „להפריע באופן חמור" לחילופי התפקיד. סארניי מעמיד פנים דואגות: הוא מציע לטפל באינפלציה על־ידי „הסכם חברתי" בין המעסיקים והאיגודים המקצועיים. אבל הוא אינו מראה שום נכונות לבצע את הקיצוצים הדרושים בהוצאה הציבורית. בינתיים צופים שיא חדש באינפלציה לחודש נובמבר.

סערה חברי פרלמנט גרמניים עוזבים את אולם בית הנבחרים במחאה על דברים שנשא נשיא הפרלמנט פיליפ יניגר בישיבה מיוחדת שכונסה לציון מלאת 50 שנה לליל הפרעות. הסערה שעוררו דברי נשיא הפרלמנט, ששיבח בנאומו את היטלר, טרם שככה. יניגר התפטר לאחר שכל המפלגות בגרמניה, חוץ ממפלגתו דרשו זאת. (צילום אי.פי.)

יד חזקה / דני רובינשטיין

איך תחוסל האינתיפאדה

ממשלת ימין תגביר את הנזקים שנגרמו בשנים האחרונות לכל עקרונות השלטון ומערכותיו. אם היא תצליח לתפקד, יהיה לנו די מהר משטר חדש

אם תקום ממשלה בראשות יצחק שמיר, עם סיעות הימין הדתיים, איך היא תחסל את האינתיפאדה? יש לדוברי הליכוד ושותפיהם תשובות: יד חזקה יותר, שפירושה עוד ועוד הרוגים, יותר גירושים, ענישה כלכלית קשה, הפסקת מתן שירותים (או בעצם מה שנותר מהם).

לא צריך להיות חכם גדול כדי להמציא צעדי דיכוי אפקטיביים יותר או פחות. יש כיום בעולם והיו בהיסטוריה דוגמאות אין ספור ונצבר נסיון עשיר של שיטות להדברת אוכלוסיה סוררת. או יעצרו עוד אלפים ויסגרו את עתוני מזרח ירושלים ויהרסו עוד מאות בתים. אלא שהשאלה תהיה לא רק מה יקרה בשטחים אלא מה יהיה אצלנו, בישראל של הקו הירוק.

השאלה כה שגרתית, כמעט שחוקה, אבל כל מדינה מתוקנת נאלצת להתמודד עמה דרך קבע. המנגנונים הביורוקרטיים, הקבועים, שלטון חוק ודמוקראטיה, הם הרי מאוד רגישים ושבריריים. לא חסר הרבה שהם ייטשטשו, כמעט ייעלמו, בלי שירגישו בכך. לא חסרות דוגמאות לנטיות כאלה.

דוגמא רגישה במיוחד היא, למשל, צה"ל. הפיקוד הבכיר עושה מאמצים עצומים לשמור על כללי התנהגות נכונים. לא תמיד הוא מצליח. אחרי שתושבי הכפר ביתא תקפו את ילדי אלון־מורה, יצאו המתנחלים, עם שרי ממשלה מתומכיהם האחרים, במתקפה אדירה להעניש את כל הכפר, אפילו למחוק אותו מעל פני האדמה. הפיקוד הבכיר של צה"ל הגיב במבוכה גדולה. האירוע בביתא היה אמנם המור, אבל התגובה הענישה של הצבא היו בהחלט חריגות. די שהרסו בית של משפחה בטעות וצה"ל הודה בכך. בביתא לא היה מדובר בהתנהגות ברוטאלית של חיילים מבולבלים, ואף לא בהפרת הוראות, אלא במפקדים הבכירים ביותר, שלא עמדו בלחצן של קבוצות פוליטיות. איך ישמור הפיקוד של צה"ל על עקרונותיו בממשלת ליכוד־תחיה־צומת־מולדת ושותפיהם הדתיים, אם כבר כיום הוא מתקשה לשאת בכך?

המשברים השחיקה שעברו על שירות הבטחון הכללי ידועים. גם משטרת ישראל של היום שונה מהמשטרה שהיתה לפני עשר שנים. על מה שקורה במשרד המשפטים ובפרקליטות קוראים כל יום בעתונים. כל אלה הם מנגנונים, שרמתם ואיכותם הידרדרו, בלחץ הפוליטיקאים והעסקנים. כשאנשי הליכוד יבואו, כמה עוד אפשר לשחוק אותם בלי שהמשטר הישראלי ישתנה? יש לא מעטים שאומרים, שכבר עתה איבדנו ערכי־יסוד של חברה מתוקנת, בלחץ נסיבות 21 שנות השלטון בכוח בשטחים, שהגיע לשיאו השנה, שנת האינתיפאדה. במלים אחרות, יד יותר חזקה בשטחים ובמזרח ירושלים וחיסול ההתקוממות, פירושם גם חיסול עוד ועוד נורמות של שלטון תקין, שהוא אותו שלטון משני צידיו של הקו הירוק (שנמחק, כידוע, ולא יהיה עוד, על־פי מצעי המפלגות הגדולות).

מה שיצחק שמיר והליכוד יכולים להבטיח לגאולה כהן, לרפאל איתן ולרחבעם זאבי, מה שהם יתנו לאבנר שאקי ולרבנים החרדים ומה שאריאל שרון ושאר ראשי הליכוד יקחו לעצמם, זה לא רק התנחלויות וישיבות וכסף ועונשים לערבים. זה הרבה מעבר לכך. גם הרבה מעבר לטובות הנאה ולג'ובים. ממשלה כזאת תאיץ ותגביר את הנזקים שנגרמו בשנים האחרונות לכל עקרונות השלטון ולכל מערכותיו, נזקים שמורגשים כבר עתה היטב. יש הבדל בין עצירת כמה עשרות אנשים ללא משפט לבין עצירת כמה אלפים, יש הבדל בין שחרור כמה מאות משירות צבאי לבין שחרור עשרות אלפים, ויש הבדל בין סגירת עתונים לפרקי זמן קצרים לבין סגירתם כליל.

קשה להאמין שממשלה כזאת תוכל לתפקד. אבל אם היא תצליח, יהיה לנו די מהר משטר חדש. קרוב לוודאי שנתרגל אליו ולא כל־כך נרגיש בשינוי, כפי שהתרגלנו לכל השינויים שעברו על החברה ועל המשטר בישראל מאז 1967.

טייבה / אבנר עשר

זהירות, טרקטורים

אווירה קשה בטייבה. „בלי תוכניות מיתאר", אומר תופיק זיאד, „הופכים עם שלם לעם של עבריינים"

עשרה מתוך שמונה־עשר המבנים, שהרסו בשבוע שעבר דחפורי משרד הפנים בכפר טייבה שבמשולש, היו שייכים לבני השבט הבדווי זברגה. השבט, המונה כ־500 נפש, פונה לפני כמה שנים מתל מלחתה שבנגב וקיבל בתמורה אדמות בשוליים הדרומיים של טייבה. „רק אנחנו ישבנו בשקט כשבאו הטרקטורים להרוס את הבתים שלנו", אומר מוחמד זברגה. „כל הבלגן עם הצמיגים והאבנים והמשטרה היה בטייבה".

ערב יום חמישי בטייבה. החשיכה יורדת מהר על הרחובות הבוציים של הכפר. מעט כבישים סלולים. חנויות מפוזרות ללא תכנון. נערים מסתובבים ברחובות, בוחנים כל מכונית זרה העוברת בכפר, ואילו המבוגרים מכונסים באולם של מרכז היום לקשישים ע"ש אלחריזי לדיון דחוף במצב. המבוגרים מרוגזים, והצעירים, אנשי המעשה, מצפים לפתרון שעשוי למנוע את יציאתם המחודשת להפגנות סוערות ולעימותים עם כוחות הבטחון.

עבדול חמיד, סגן ראש המועצה, מבקש להציג אולטימטום של שישה חודשים לשלטונות לשם אישור תוכניות המיתאר של טייבה. „בלי תוכניות מיתאר", אמר קודם תופיק זיאד מחד"ש, „הופכים עם שלם לעם של עבריינים". למה הדבר דומה? ציטוט: „אצלנו אומרים שזה כמו לקשור לבן אדם את הידיים ואת הרגליים, אחר כך לזרוק אותו למים ולומר לו תיזהר שלא להירטב".

כל אנשי הציבור המרכזיים של ערביי ישראל מרוכזים באולם של מרכז היום לקשישים. מחמוד ואתד, עבדול והאב דראושה, תופיק טובי, תופיק זיאד, מוחמד מיעארי, אחמד אבו עסבי ראש מועצת ג'ת, מחמוד עמסי ראש מועצת אל־זרקה, מחמוד יונס מהוועדה המרכזית של ההסתדרות, עורך־דין סלים גבי נציג הנגב ואחרים. אחר כך יאמר ואתד: „צריך להגיד לא להחלטות ועדת מרקוביץ'. עד כה יושמו רק שלושה אחוזים מהחלטות הוועדה. מה יקרה כאשר יישמו את כל ההחלטות? לא יישאר בית ערבי אחד".

ואתד הגיוני. מציע לנצל את הדיונים על הרכבת הממשלה ולפנות לשני המועמדים של שתי המפלגות הגדולות כדי שימנעו את ההחלטה להרוס עוד בתים. הצעה אחרת שמועלית היא לפנות לנשיא ולבקש חנינה לבתים ללא רשיון. את הצעתם של מיעארי ודראושה, להקים קרן פיצויים, דוחה ואתד. „אנחנו לא מדינה", הוא אומר.

בקרב בני שבט זברגה שוררת אווירה קשה. עניינם של מקצת הבתים שבהם מתגוררים בני השבט נדון בבית המשפט המחוזי בנתניה ודייריהם קיבלו ארכה של שלוש שנים להשגת רשיון. מי שעניינו נדון בבית המשפט בירושלים קיבל פסק דין החלטי יותר – להרוס. „עשרים אלף שקל בזבזנו על עורך הדין תוסיף־כהן כדי שיגיש לנו בג"צ", אומר מוחמד זברגה. „לקחנו הלוואות, אנשים מכרו את הזהב, אבל שום דבר לא עזר".

סלים זברגה, טרקטוריסט ואב לשלושה ילדים, עבר לגור לאחר הריסת ביתו בסככת ורדים עטופה בניילונים המספקת הגנה מינימלית מפני הגשם. גרים אתו בסככה גם ההורים הזקנים וכמה מן האחים. מבשלים בחוץ על גחלים. כמו אז בנגב. „אבל כאן יש לנו תלמידים", אומר אחד מבני השבט. „איך ילד יכול לחזור מבית הספר לסככה הזאת ולהכין שיעורי בית?"

שני קילומטר משם, במרכז ע"ש אלחריזי, מקבלים ראשי הציבור הערבי החגוסים בחליפותיהם החלטות בזכות שביתה כללית ביום שלישי. אצל בני זברגה נשאר הרבה בוץ על האדמה שניתנה להם בלי שיוכלו לבנות עליה בתים. איסמעיל זברגה אומר, שהדחפורים הרסו גם את האוהל שניצב ליד ביתו וכי מן הבית עצמו לא הספיקו בני המשפחה להוציא דבר. רק את בלון הגז דרשו השוטרים להוציא מחשש שהבלון יתפוצץ בשעת ההריסה. הבגדים והרהיטים נשארו קבורים מתחת להריסות.

„הלוואי שהיינו נשארים בנגב", אומר סלים זברגה. „שם לפחות היתה לנו אדמה משלנו. שם לפחות היה לנו אוהל לנשום".

תגובת משרד הפנים / אוריאל בן־עמי

לא יצפצפו

„הבתים שנהרסו", אומר יעקב מרקוביץ', „היו בתהליך בניה, ומכאן שגם לא פונו אנשים מבתיהם"

יעקב מרקוביץ', המשנה למנכ"ל משרד הפנים, עמד בסוף שנת 68' בראש הוועדה הבין־משרדית לבניה בלתי־חוקית. לדבריו עשתה הוועדה הבחנה בין הבתים הלא חוקיים שנבנו לפני הקמתה, לבין הבתים הלא חוקיים שנבנו לאחר מכן: „המלצנו בוועדה למצוא פתרונות לבתים לא חוקיים שכבר נבנו, כגון הרחבת שטחי המיתאר לבניה ואפילו הכרה בדיעבד בחוקיות בתים, אבל במקביל אישרה הממשלה את החלטתנו להפסיק את התופעה באשר לבניה לא חוקית חדשה".

מרקוביץ' מציין כי בדיונים עם נציגי האוכלוסיה הערבית הובעה הסכמה לגישה זו. הוסכם, לדבריו, כי כל מבנה לא חוקי חדש ייהרס. „כוונתנו איננה לגרום נזק לאנשים. לכן אנו מקפידים להרוס את המבנים מיד עם גילוים ולצמצם את הנזק".

במקרה טייבה, אומר מרקוביץ', פשוט צפצפו על החוק. הוא מאשים את המועצה המקומית טייבה, שהסיתה את תושביה נגד החוק. „כל הבתים שנהרסו בטייבה נבנו בחודשים האחרונים על אדמה חקלאית שאסורה לבניה. הבניה הזאת היתה ללא ספק התגרות בשלטון החוק".

מרקוביץ' מדגיש כי ההחלטה על ההריסה עמדה פעמיים במבחן בג"ץ, ובשתי הפעמים החליט בג"ץ שלא להתערב בשיקול ובעיכוב ההריסה. לדבריו, צו הריסה ניתן לביצוע במשך שלושים יום והעיתוי נקבע בסופו של דבר על־ידי המשטרה, בהתאם ללוח הזמנים שלה. בהקשר זה הוא גם דוחה את הפרסומים שלפיהם דאג הצלב האדום לאוהלים עבור תושבי טייבה שבתיהם נהרסו. „מדובר בבתים שהיו בתהליך בניה וטרם אוכלסו, ומכאן שגם לא פונו אנשים מבתיהם".

בשנה האחרונה, מציין מרקוביץ', הוציא משרד הפנים 350 צווי־הריסה לבתים לא חוקיים. 230 בתים כאלה נהרסו על־ידי בעליהם ו־120 הנותרים נהרסו על פי הוראת הצו. הוא מוסיף כי אין בידיו חלוקה מדוייקת של הריסת בתים במיגזר היהודי והערבי, אך מציין שגם בתל־אביב ובטבריה נהרסו בתים לא חוקיים. מרקוביץ' דוחה את הטענה שאין קרקע לבניה במגזר הערבי, וטוען כי הוועדה שבראשותו אישרה בניה על 1,300 דונאם קרקע חקלאית במיגזר הערבי.

לפי שעה, מציין מרקוביץ', אין במשרד הפנים בתים המיועדים להריסה, שכן המסר הועבר כיאות. עם זאת הוא מדגיש כי מדיניות משרד הפנים להריסת בתים לא חוקיים תישאר בעינה. „לא ניתן עוד לצפצף על החוק", הוא מבטיח.

בזווית חדה / חגי אשד

חשבונות צדדיים, יחסים זרים

לצערי הרב לא הייתי ער במידה מספקת במהלך מערכת הבחירות למאמרים שונים שנכתבו על־ידי אוהדי פרס, בעיקר על־ידי בעלי נטיות לרצ, לשינוי ולמפ"ם. ככל הידוע לי אין לו, לשמעון פרס, בעיה של אמון כלפי יצחק רבין. אך מכיוון שיש מי ששש להפוך דקויות של ניסוח לבעיה מהותית של יחסים פרוגרמטיים, אני רואה לנכון להביע את דעתי בנושא, שבו אוכל, אולי, לתרום להבהרת האמת.

מי שכוחש עכשיו ביחסי פרס־רבין, עושה זאת בעיקר כדי להסתייע בהבדלי הניסוח לניגוח עמדותיה של מפלגת העבודה ועמדותיו של יצחק רבין, כפי שהן מתבצעות על־ידי צה"ל בהנהגתו. במשך ארבע השנים של כהונת הממשלה הנוכחית, היתה מערכת היחסים בין שמעון פרס ליצחק רבין אחד הנכסים הן של מפלגת העבודה והן של המאמץ המשותף של שניהם לשלום ולבטחון.

כידוע, במערכת בחירות המטרה היא הקלפי, ואין בודקים בשעת סכנה. גם תומכי רצ, שינוי או מפ"ם, שהצביעו בעד מפלגת העבודה – והיו רבים כאלה – יבואו על הברכה, הברכה המגיעה להם בזכות הפתק ששמו בקלפי ולא בזכות ההנמקה האישית של הצבעתם בעד עמדתו של שמעון פרס, כפי שהם מבינים אותה.

מה שקורה עכשיו, למרבה הצער, הוא שתועלתו של ההצבעה בקלפי למפלגת העבודה נגרעת על־ידי יצירת יחסים מורעלים במפלגת העבודה, על־ידי הפרשנות המיוחסת למפלגת העבודה, על־ידי סכסכנות היוצרת יחסים עכורים בין פרס לרבין, גם אם אין זאת כוונת הכותבים.

השילוב של יחסים אישיים ושל עמדות מהותיות בנושאי בטחון ושלום מורכב למדי בלאו הכי. כדאי לא לסמוך בעיניים עצומות על כל מי שהצביע בעד מפלגת העבודה ועל כל מי שהביע את תמיכתו בה. אין הכוונה כאן לגרוע מחשיבות תמיכתו של טוביה מנדלסון ודומיו בשמעון פרס. אך כדאי להציע שאת יחסו של שמעון פרס ליצחק רבין אין הכרח להבין לפי טוביה מנדלסון או פרשנים אחרים, אלא לפי מערכת היחסים שנקבעה ושורדה בין שניהם הלכה למעשה. צודקת עליזה ולך כאשר היא מזהירה (במאמר שפורסם ב„דבר" ביום ה' שעבר) מפני האפשרות של הבנת יחסי פרס־רבין על פי טוביה מנדלסון, ולא על פי פרס עצמו. יכול להיווצר הרושם, שיש כאן ערבוב של חשבונות צדדיים ויחסים זרים לנושא המסובך של שלום ובטחון.

צה"ל / טלי זלינגר

מפיקים לקחים ומגבשים תכניות

בספרו של ג'וליו דואה, שגרס ב־1921 כי חיל האוויר הוא שיכריע את המלחמה הבאה, יש לקח של ממש. הוא מנמיך את הציפיות מתהליכי הפקת הלקחים וחיזוי העתיד

במסגרת הדיונים שהתנהלו בחודשים האחרונים לגיבוש תכנית העבודה הרב־שנתית של צה"ל, היתה למטה הכללי הזדמנות לעסוק בשאלת שדה הקרב העתידי. נוצר הכורח להידרש באורח מעמיק לעניינים שהם מעבר להקצאות תקציב ואילוצי המקום והשעה, ושבמהותם הם סוגיות פילוסופיות כמעט. בבוא המטה הכללי לגבש את סדר העדיפויות שלו, הוא נאלץ לסרוק את לקחי העבר, לנתח תהליכים, ללמוד את ההתפתחויות ואת השלכותיהן, כמעט לעסוק בנבואה. בעיצומה של אינתיפאדה ובעיות שעה דוחקות אחרות, התנהל התהליך הזה שהוא רצף התמודדויות אינטלקטואליות עם חומר לא פשוט וקריבות בין גורמים אינטרסנטיים הנלחמים על נתחיו של הגוף המנותח.

ככל שמתבהרת תמונת תכנית העבודה הרב־שנתית, וזו הנגזרת ממנה לשנה הקרובה, נראה כי לחילות היבשה עדיין שמור התפקיד העיקרי בהכרעת המלחמה בעתיד. את הנחת שגרתי בדי־עמל חיל הים לתכנית ההצטיידות בחדש שלו בספינות טילים ובצוללות אפשר לייחס לצורך הקבוע להתחדשות ולא לשינוי שחל במשקל הזרוע הימית בשדה הקרב.

קל לנחש שחיל האוויר אינו שלם עם התפיסה הזאת. אולי אין זה מקרה שכחולי מדים מחזיקים על מדף הספרים שמאחורי מכתבותיהם חוברת פרי עטם של אילן עמית ושאול פלר, שיצאה לא כבבר במסגרת פרסומי המרכז למחקרים צבאיים של רפא"ל, ושעניינה ניתוח של ניתוחי המלחמה העתידית שעשה לפני 60 שנה האיטלקי ג'וליו דואה. דואה, קצין איטלקי ששירת במלחמת העולם הראשונה ונחשב לאידיאולוג של חיל האוויר המודרני, הוא מחבר הספר „השליטה באוויר" שנדפס לראשונה ב־1921 ושנוסף לו פרק מעניין שלשמו חובר המאמר המופיע בחוברת, פרק המשרטט את המלחמה העתידית ואת תפקיד חיל האוויר בה. בניתוחיו של דואה באה לידי ביטוי הנחת יסוד הגורסת כי לכוח האווירי יש חשיבות מרכזית בהכרעת המלחמה.

אלה החדשות הטובות. החדשות הפחות טובות שעולות מחקר הניתוח של דואה הן שבתהליך הפקת הלקחים – שהוא תהליך חיוני לגיבוש תכנית עבודה רב־שנתית כמו זאת שנעשתה בצה"ל – אפשר שייווצר פרדוקס. פרדוקס של סיכול הגשמת החיזוי העולה מהלקח על־ידי יצירת מודעות שתפריך את התחזית בשורה של צעדים שינקוט הצד השני.

כבר ב־1921 ראה ג'וליו דואה את מה שעתיד להיות אבן־נגף בתיפקוד היעיל של מערכת המלחמה וההכנות לקראתה. לפי עמית ופלר ראה דואה בעצם פריצתה של מלחמת העולם הראשונה ובדרך ניהולה הצבאי מחדל שנבע מחוסר יכולת לראות את המציאות לאשורה ומהישבות בקונצפציה שהשתלטה על הדרגים המדיניים והצבאיים של שני הצדדים ושעיוותה את פני המציאות. דואה הצביע על התבטלות הדרג המדיני בפני זה הצבאי, התבטלות שנבעה מן ההנחה שניהול מלחמה הוא עניין צבאי מובהק, ועל ההיתפסות לסגידה להתקפה כבסיס יחיד לנצחון שמבטל אפשרות של הגנה כאופציה אסטרטגית וטקטית.

דואה התרעם על קוצר ראיית השינויים שהתחוללו עוד לפני מלחמת העולם הראשונה ושעתידים היו לשיטתו לקבוע את פני המלחמה הבאה אחריה, ובהם הגידול שחל בעוצמת האש של הנשק. לפי חשבונו של דואה עוצמת האש החדשה יכולה לחזק את כושר העצירה של החייל הבודד ושל היחידה הקטנה ולאפשר מלחמת הגנה יעילה. לטענתו הסיקו המטות הצבאיים ערב מלחמת העולם הראשונה מסקנה הפוכה: מסקנתם היתה שהגדלת עוצמת האש תעמוד לרשות ותעקף דווקא. היה בכך ביטוי לקונצפציה הדובר קיבל אישור בשורה של תרגילים. לדעת דואה, לא היה אפשר למצוא שופט אחד שיפסוק בתרגילים נצחון להגנה, כי האווירה הכללית טענה את ההפך.

זוהי רק דוגמה שנתן דואה לשבי הקונצפציה ולטווח הראיה הקצר של מתכנני המלחמה. דואה ניתח את קרבות הים ואת תפקיד הצוללות והתעלם מן הטנק, וכך הפגין מעט מן השלטות שייחס למתכננים ולמפיקי הלקחים אשר ביקר. הוא עצמו היה שבוי בקונצפציות, ועל סמך ניתוחי המלחמה שעברה ראה בחיל האוויר את עיקר הכוח העתידי.

בהתמקדו במישור האסטרטגי של ניהול שדה הקרב העתידי הסתמך דואה על שני אמצעי לחימה חדשים שהופיעו באותה עת בזירה: זרוע האוויר והגז הקטלני. השילוב בין הזרוע האווירית והחימוש האפקטיבי החדש הוא שיגרום, לטענתו, לשינוי באופיה של המלחמה הבאה. לפיכך העריך דואה כי המלחמה הבאה תוכרע במישור הלאומי והנפשי, בביטול שייעשה בין חזית ועורף באמצעות הכוח האווירי והחימוש שישא. ההפצצות האסטרטגיות יהיו מכוונות לשבירת המורל ורצון הלחימה של האויב והן יופנו למוקדים רגישים כמו תחבורה, תקשורת וריכוזי אוכלוסיה. דואה העריך כי האיום יהיה כה חמור עד שאיש לא יעסוק בהיבטים המוסריים־משפטיים של תקיפה בגז, וסבר שהמלחמה הבאה תהיה קצרה וזולה יחסית. בשל כך, אולי, ובאורח מפתיע מעט, הציע דואה לוותר על מערך מתוחכם של הגנה אווירית אשר עלול לגרוע מהמשאבים לחיל אוויר התקפי. סדרי עדיפויות, כאז כן היום.

אילן עמית ושאול פלר מצביעים על המהפך התתקפי בחזונו של ג'וליו דואה ומזכירים כי דואה לא היה לא היסטוריוגרף ולא פילוסוף של ההיסטוריה. הוא היה חייל ופוליטיקאי של הממסד הבטחוני, בעל חזון שחיפש ולדעתו אף מצא את המפתח לבטחונה הלאומי של איטליה. תחזיתו על אופי המלחמה העתידה ביבשה, מלחמת חפירות שחוקת, לא התממשה כידוע, אך עדיין יש לבדוק את התזה העיקרית שלו בדבר ההכרעה באוויר.

מלחמת העולם השניה לא נפתחה במערכה על השליטה באוויר ולכן גם לא היתה קצרה וזולה בקרבנות ובכסף. אף אחד מהצדדים שהשתתפו בה לא הפעיל גז קטלני כנבואתו האפוקליפטית של דואה. האולם גרמניה, שהסתמכה על ניתוחיו והמלצותיו, הקימה חיל אוויר חזק והפעילה אותו כזרוע אסטרטגית מעל בריטניה, וגם בעלות הברית נהגו כך. התגריס של דואה לא התממש במלואו, אבל בהחלט הנץ סימנים ראשונים במלחמה ההיא. אי־אפשר להתעלם מהעובדה שהמקרה היחיד בינתיים שבו הוכנעה אומה במלחמה מן האוויר היה במלחמת העולם השניה, כשיפאן נכנעה לאמריקאים בעקבות הפצצת עריה בנשק גרעיני. עמית ופלר גורסים אפוא שהתזה העיקרית של דואה לא הופרכה – השליטה באוויר היתה גורם מפתח בנצחון היבשה, ובנסיבות מסויימות היה אפשר להשיג הכרעה אסטרטגית מן האוויר.

מומחי אסטרטגיה ומנתחי מלחמות שנדרשו לתזה של דואה, קבעו ברבות השנים כי השפעתו היתה לא מבוטלת – מאמריו עודדו אומות להתכונן לאותו סוג של מלחמה שראה, וגרמו לאומות אחרות לראותה כבלתי נמנעת. כמו כן תרם דואה בתזה שלו בעניין הגז להרס ואבחנה המוסרית בין הריגת גייסות לבין השמדת אוכלוסיות. מאידך גיסא אין זה מן הנמנע כי נבואותיו על אופיה של המלחמה הבאה השפיעו על פוליטיקאים, על הדרג הצבאי ועל דעת הקהל עד כדי טיפולן. ל' קנת, בספרו „ההיסטוריה של הפצצות אסטרטגיות", אומר בין השאר על דואה: „הדברים הפחידו והיו אתגר לאנשים בכל רחבי אירופה. הם הזיקו את נחישותם לדאוג לכך, שמלחמת 'גוג ומגוג' האווירית לא תתרחש לעולם".

תרגילי המפקדות הגדולים והמורכבים שמנהל צה"ל, בצד הדיונים על מבנה הכוח בתכנית הרב־שנתית כמו גם מאמץ מסויים להמשיך בהפקת לקחים בעבודה של הגופים המופקדים על־כך, גובלים לעתים בעבודה סיזיפית. מקרה־המבחן של דואה הוא אולי תרגיל אינטלקטואלי בלבד, אבל יש בו לקח של ממש. הוא מנמיך במשהו את פרופיל הציפיות מתהליכי הפקת הלקחים וחיזוי העתיד.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

בגפו

אלכסנדר דובצ'יק הגיע ביום שישי לאיטליה, כדי לקבל תואר כבוד במדעי המדינה מאוניברסיטת בולוניה. זה ביקורו הראשון מחוץ לגבולות ארצו, מאז ביקר ב־1970 במשך תקופה קצרה כשגריר בתורכיה, לאחר שהרפורמות שלו חוסלו על־ידי הפלישה הסובייטית לצ'כוסלובקיה ב־1968. דובצ'ק הגיע לבולוניה במכוניתו מביתו שבבראטיסלאבה, בגפו. מניחים שישהה באיטליה כעשרה ימים. בראיון שנתן לסוכנות הידיעות האיטלקית „אנסא" אמר כי הוא מודאג, שמא לא יתאפשר שובו הביתה לאחר שישלים את הביקור באיטליה.

בשר טרי

בטקס ססגוני ורב־רושם הוכתרו בסוף השבוע בתל־אביב 50 אבירי גריל חדשים. לרגל האירוע הגיע לישראל ז'ן סומא, מראשי אבירי הגריל בצרפת. המסדר נוסד בימי הביניים וחודש בשנות ה־50, וחברים בו כ־80 אלף גסטרונומים ידועים מ־112 מדינות. בתמונה: ז'ן סומא (מימין) משביע את זאב קרן שנשבע, כמו עמיתיו האבירים הטריים: „הנני מתחייב לעולם לא לשרוף את הבשר". צילום: י.ב.פ.א

תארים

אוניברסיטת בן גוריון תעניק מחרתיים תוארי דוקטור לפילוסופיה לאהרון ידלין מקיבוץ חצרים בנגב ולפרופ' מיכאל פלדמן ממכון וייצמן למדע ברחובות. אהרון ידלין, לשעבר שר החינוך והתרבות, מקבל את התואר כהערכה על תרומתו למערכת החינוך בישראל, לפיתוח הנגב ותמיכתו המתמשכת באוניברסיטה. פרופ' מיכאל פלדמן זוכה בתואר כהערכה על תרומתו לחקר הביולוגיה של התא ועל עזרתו בהקמת יחידות שונות במוסד האקדמי הדרומי. במעמד זה יוענקו תוארי ד"ר לפילוסופיה ל־21 דוקטורנטים בוגרי הפקולטאות למדעי הטבע, הטכנולוגיה והבריאות של האוניברסיטה. אישיות נוספת שתזכה לכבוד מיוחד בערב זה, הוא פונג־ייזן יו, יו"ר חבר הנאמנים של אוניברסיטת קון־קוק בקוריאה, שיקבל את התואר 'עמית כבוד' מטעם אוניברסיטת בן גוריון, כהוקרה על פועלו למען קידום ופיתוח נושאי חינוך ותרבות ועל ידידותו האמיצה עם מדינת ישראל.

אמיר רוזנבלום

תיאטרון הבובות של אריק סמית המציין 15 שנה לפעילותו חנך בסוף השבוע את משכנו העירוני באודיטוריום דוהל שבשכונת התקווה בתל־אביב. בסוף ההצגה החגיגית של המחזמר „אגדות אנדרסן" הכתיר צ'יף' – שבעיזמתו זכה התיאטרון סוף סוף לבית – את יוסי גרבר, כוכב ההצגה בתואר „מוכתר" שכונת התקווה, וזאת על הפופולריות שלו בקרב תושבי השכונה מאז כיכובו ב„המלך ואני". בתמונה: אריק סמית (מימין) עם „שמן", בונה התפאורות.

רצון טוב

היופי התמזג עם הדיפלומטיה כאשר הופיעה מלכת היופי העולמית ל־1988 לפני ועדה באו"ם, כנציגה דיפלומטית של תאילנד וקראה להקל את סבלם של ילדים במצוקה בעולם כולו. „אם נעבוד יחד, אני מאמינה שנוכל לשנות חייהם של ילדים במצוקה בכל מקום", אמרה פורנטיפ נאקירואנקאנוק בהופעתה הראשונה לפני הוועדה הסוציאלית של העצרת הכללית. אולם הוועדה התמלא כולו ויציע האורחים היה גדוש בצופים כאשר היא נכנסה, לבושה בחצאית שחורה, מקטורן לבן ונעליים על עקבים גבוהים. קודם לכן היא באה לביקור נימוסין אצל המזכיר הכללי של האו"ם פרז דה קוויאר כשאחריה נוהרים צלמים רבים. כאשר קמה לדבר קיבל אותה בברכה מיוחדת יו"ר הוועדה, שגריר כווית, מחמד אבול חסן. „כמלכת היופי העולמית ושגרירות רצון טוב של תאילנד ניתנה לי ההזדמנות לממש את חלומי להקל את סבלם של ילדים ולהביא לתשומת לב העולם את קריאתם לעזרה", אמרה.

לא שכחו

בערב ליל הבדולח הועלתה בבית דני שביד אליהו ההצגה „בעיר האין אור" על־ידי תיאטרון־תנועה „אור סתיו", שליד בית־הספר לאמנות „הבוסתן" בנתניה, בנוכחות שלמה להט. בסיום הערב ציפתה לצ'יץ' הפתעה – עוגת קרם ענקית במלאת לו, באותו יום, 61 סתווים. צ'יץ' נולד בגרמניה 11 שנה לפני ליל הבדולח ועלה לישראל בגיל חמש. בתמונה: עם חברי להקת הזאבים, המודרכת על־ידי זאב ומיקי מרין.

מינויים במדבר

פרופ' עמוס ריצ'מונד מונה בימים אלה לעמוד בראש המכון לחקר המדבר בשדה בוקר. ריצ'מונד, בן ה־57, שימש בעבר ראש המחלקה לביולוגיה באוניברסיטת בן גוריון בנגב ואף היה דיקן הפקולטה למדעי הטבע. ריצ'מונד התמחה בארה"ב במשך כ־10 שנים בפיסיולוגיה של הצמח וזוהי לו כהונתו השניה כראש המכון לחקר המדבר, הנושא את שמו של יעקב בלאושטיין. המכון עוסק בחקר מקורות המים במדבר, בפיתוח חקלאות מדברית, ביבוא ואקלום צמחים ובעלי חיים מאזורים שונים בעולם, בפיתוח מקורות אנרגיה חלופיים ובארכיטקטורה מדברית.

מינוי נוסף בשדה בוקר הוא של פרופ' מיכאל קרן, אשר מונה בימים אלה לראש המרכז למורשת בן גוריון. מרכז זה מופקד על מסמכי בן גוריון, בו מתעדים את פעילותו הפוליטית והרוחנית של „הזקן". פרופ' קרן, בן 44, בעל תואר שלישי במדעי המדינה מאוניברסיטת מינסוטה בארה"ב, שימש במשך שנים רבות מרצה בכיר באוניברסיטת תל־אביב ובאוניברסיטאות בחו"ל בתחום מדעי המדינה.

אמיר רוזנבלום

לפני כשמונה חודשים ביקר סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון במחנה ההשמדה באושוויץ. אל השר נלוותה נדה הוטני (במרכז) המדריכה זה 11 שנה במקום. הוטני מעולם לא יצאה מתחומי פולין. נבון (משמאל) התרשם מאוד מאישיותה ומתיאורה המרגש את הטרגדיה שעברה על היהודים הפולנים ואמר לה, כי ראוי שתבקר ב„יד ושם" בירושלים. בסוף השבוע הגיעה נדה הוטני לארץ כאורחת אישית של השר. אגף הנוער במשרד החינוך הכין עבורה תוכנית סיורים עמוסה. לפני צאתה מאושוויץ הדריכה את מנכ"ל משרד החינוך ד"ר שמשון שושני, שביקר בפולין והשניים באו לישראל באותה טיסה.

צילום: רוני נעמן

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

מיתוסים פוליטיים

עם פרסום תוצאות הבחירות גברה הנטיה בציבור להיאחז בשינוי שיטת הבחירות. חלק חותר לבחירות אזוריות ואחרים להעלאת אחוז החסימה. אלה גם אלה מבקשים בדרך זו לצמצם את כוחן של הסיעות החרדיות וכל הסיעות הקטנות. נוצר הרושם שנביאי הרפורמות לא עשו שיעורי בית. לו בחנו היטב את התוצאות המשוערות של שינוי השיטה בכיוון אזורי היו מגיעים למסקנה, כי גם בבחירות אזוריות יטביעו הפלגים הדתיים וגם חו"ש את חותמם. הציבור החרדי מרוכז רובו ככולו בירושלים ובבני ברק ותומכי חו"ש בצפון ובחיפה. הם יוכלו לקפוץ מעל משוכת הרפורמות. גם כאשר מדובר באחוז חסימה גבוה יותר, אין כל קושי לאחד את דגל התורה, האגודה ואפילו את ש"ס ולקפוץ מעל כל המחסומים. הקורבן העיקרי של שינוי השיטה ו/או העלאת אחוז החסימה יהיה השמאל. השמאל (ר"צ, מפ"ם, שינוי, המתקדמת, דראושה) יימחץ ויימחק לחלוטין. יתכן, שיש סיבות אחרות לשינוי שיטת הבחירות, אך מי שמבקש באמצעות השינוי לחסום את החרדים, או את חו"ש, סימן שלא למד פרק היוני בתורת המשטרים.

אם יימשך הלחץ החוץ־פרלמנטרי להשלמת החוקה הישראלית, ואם לחץ זה יפול על אוזנם הקשובה של חברי הכנסת מן השמאל, השמאל כולו, או אז תושלם חקיקת החוקה בכנסת ה־12, אלא שזו תהיה חוקה ימנית והסטטוס־קוו בנושאי דת יונצח בחוקה עצמה. כך תיהפך החוקה לרגל הלגיטימי והנורמטיבי של הימין והדתיים. כידוע, מחזיק גוש זה ב־65 חברי כנסת. זה רוב מוצק לגיבושה ואישורה של כל חוקה.

ח"כ שבח וייס
חיפה

על השיוויוניות

ארנולד מרגלית טוען במכתבו „סוף השיוויוניות?" („דבר" 3.11.88), כי המצב הקשה בקיבוצים נעוץ בשיטה השיוויונית. הוא מסתמך על ארצות מזרח אירופה והמדינות הסוציאליסטיות האחרות ו„מוכיח", ש„החזון של החברה השיוויונית" לא יתגשם „גם לא בקיבוצים שלנו", משום „שבני־אדם אשר לא מקבלים תמורה הולמת בעבור עבודתם, לא מתאמצים לתרום יותר מאשר המינימום האפשרי". הוא מוסיף, ש„היו צריכים להביא התפתחות זו בחשבון, כי עד כה נכשלו כל הנסיונות להתגבר על הטבע של בני־אדם".

כאשר אומרים „טבע האדם" יש לציין את הקריטריונים המדעיים או המעשיים שלפיהם אפשר לקבוע את התכונות והמגמות הטבעיות העושות את המתנים מתאימים לקליטת השיטה האי־שיוויונית או מונעים מהם לקבל את השיטה השיוויונית. לדעתי, „הטבע האנושי" אינו בעד השיטה האי־שיוויונית ולא נגד השיטה השיוויונית. הוא בעד הקיום האנושי.

מהי תמורה הולמת לאדם בעד עבודתו? בסוגיה זו התלבטו גדולים, ומשכילים, אנשי הלכה ואנשי מעשה כאחד, ולא מצאו את התשובה ההולמת לא בתיאוריה ולא בלשון המעשה. סיבת הדבר כי אין תשובה. באין קריטריונים אובייקטיביים, מדעיים, מוסריים, או כל מושג אחר שלפיהם אפשר לקבוע באופן אבסולוטי או בשיטה השוואתית כלשהי את שכרם של שכירים או הכנסותיהם של עצמאיים לפי מקצועות, כשרונות, ותק וכו' נקבע השכר בכל מדינה ומדינה לפי הכלל של „היצע וביקוש" ולפי כושר המיקוח והארגון של האגודות המקצועיות וארגוני המעסיקים.

החברה הקיבוצית פתרה את הבעיה על־ידי ביטול ההפרשיות בשכר, בהתבססה על עקרונותיה של שיוויון ערך האדם ושיוויון ערך העבודה.

המצב הקשה בקיבוצים נגרם, לדעתי, מפאת המחסור בכוחות ניהול מתאימים ומההוצאות הריגות שלא לפי ההכנסה. אין לזה כל קשר לשיטה השיוויונית.

מרדכי פינס
גבעת ברנר

שר הקליטה, יעקב צור

אל מורדי המערך

צ'רצ'יל נקרא בשעתו לשלטון, משום שהוכיח את כשרונו הפוליטי: זעק והתריע במשך שנים, שפני היטלר למלחמה. כשהיא פרצה, נוכחו הבריטים עד כמה נכון הוא קרא את המפה הפוליטית.

אבל באיזו ראייה פוליטית מרחיקת־ראות נחנו כל החכמים־שלאחר־מעשה במערך? מתי התריעו, זעקו, הרעישו עולמות בטענת „לא זו הדרך"?

שר הקליטה יעקב צור צריך היה לזעזע את מוסדות המפלגה בטענה, שבארץ הולך ואוזל מלאי מצביעי מפלגות הפועלים. הוא הראשון שצריך היה לקרוא למערך לגייס את כל המשאבים לעליית יהדות דרום אמריקה. כי רק בה עדיין חיה ותוססת הציונות הסוציאליסטית.

אברהם פינגר
תל־אביב

מכירה כללית?

המצביע הפוטנציאלי של המערך ראה את המפלגה לא רק כמובילה לשלום בדרך של מו"מ נוכח הסכנה הדמוגרפית המתעצמת, אלא לא פחות כמחסום נגד התגברות הפונדמנטליזם הדתי וקנאותו – המאיימים על אופיה הדמוקרטי של המדינה ועל דמותה כחברה חופשית ונאורה.

בנכונותו של המערך בהנהגתו של שמעון פרס לגישושים והידברות עם המפלגות הדתיות האנטיציוניות שבניהם בהמוניהם משתמטים משירות בצה"ל, יראו את עצמם רבים מחבריה ואוהדיה של מפלגת העבודה – כמרומים ומושפלים על מה שזו גמלה להם בעד הצבעתם.

האומנם יתכן, כי מפלגת העבודה תרוקן את עצמה מתוכנה האידיאולוגי ותנטוש את עקרונותיה למען השגת יתרונות שלטוניים, בדרך של מכירה כללית של נכסיה בשוק הדתיים? יוקרתו של מנהיג אינה ערך כשלעצמו – אלא ככל שהוא מזוהה עם העקרונות שעליהם היא מופקדת לשמור כפיקדון בחזקתה ללא סטיות בוויות ומזיקות.

במה תהיה מפלגת העבודה שונה מהליכוד בהליכתה למו"מ עם הדתיים שבבסיסו ויתורים מופלגים, שתסגור את המדינה בידי „גדולי התורה" ושליחיהם הקיצוניים. השתעבדותה של מפלגת העבודה לדתיים תפגע בתדמיתה ותגרום אכזבה ומועקה בליבם של רבבות מתומכיה.

ישיבה באופוזיציה ולהנהגה – אינה עמדה נחותת כוח והשפעה בעיצוב דמותה של החברה ושל המדינה. אופוזיציה חזקה והיא עשויה להיות כזאת – היא עוצמה.

דוד ענבי
קרית אונו

מדוע המערך מפסיד?

סיבה אחת ויסודית לעובדה שמפלגת העבודה מפסידה בשנים האחרונות את המערכה: הפקידות והפקידים במוסדות ההסתדרות והפועלים והפועלות במפעלי התעשיה ההסתדרותיים פשוט לא מצביעים עבור המערך, אלא מצביעים רק לליכוד.

הגיע הזמן שההסתדרות תשחרר את עצמה מהמפעלים שלה בצורה מוחלטת, שהליכוד יקים מפעלים לכל אותם הפועלים המצביעים היום מחל. בני גאון, אל תרוץ לקבל הלוואות, על־ידי זה לא תשרת את תנועת הפועלים, אלא להיפך, זה עלול לגרום להרס של תנועת הפועלים וכזאת בוודאי אינך מעוניין.

יצחק שורץ
תל־אביב

אחרי הקרב האבוד

יש להודות: שמעון פרס לחם כארי, אבל לשמיר היו כמה בעלי ברית בלתי־צפויים. היה זה אש"ף בשורה ארוכה של רציחות ילדים ושאר מעשי נבלה; היו אלה ספורטאי זריקות האבנים של האינתיפאדה; היו אלה כמה ממנהיגי מדינות ערב שהתבטאו לטובת מפלגת העבודה ובזה איפשרו לליכוד להדביק לנו תרמית של גיס חמישי. זה לא היה נצחונו של שמיר. זה היה נצחונו של ערפאת.

תוצאות הבחירות הראו יתרון ניכר של המחנה החרדי האנטי־ציוני על המיעוט הציוני־דתי. בזה חזר עם ישראל חמישים שנה אחורנית: נזכרים איך למשל בארצות מערב אירופה היה עיקר כוחה של הציונות בקהל היהודי החילוני, בתמיכת מיעוט ציוני־דתי קטן, בזמן שהממסד הרבני הרשמי התנגד בחריפות לציונות, כולל לעברית כלשון מדוברת, וביחוד לעליה. כך גבר עכשיו בארץ כוחה של החרדיות האנטי־ציונית, של ממסד המשתמטים משירות בצה"ל.

הרב אלכסנדר שינדלר, מנהיג היהודים הרפורמיים בארה"ב, מודאג מתוצאות הבחירות אצלנו, ובצדק. אבל איפה מיליון משפחות יהודיות רפורמיות מצאן מרעיתו של הרב שינדלר שהיו יכולות לעלות ארצה ולהפוך כאן את הקערה הפוליטית על פיה?

מיכאל נח
באר שבע

לפני 60 שנה — דבר — לפני 40 שנה

רוקפלר תורם

רוקפלר הצעיר תרם חצי מליון דולר לקרן האגרו־ג'ויינט, למען ההתיישבות היהודית ברוסיה.

געש אטנה עושה שמות

התגעשות אטנה התחדשה בתקיפות מופלגת. זרם הלבה הגיע עד שפת הים כשהוא הורס בדרכו את מסילת הברזל קטאניה־מסינה.

חמשת אלפים פליטים התלקטו לתפילה שנערכה בחצות לילה, כשאור הלפידים מצטרף לאור הלבה המותכת.

באנץ' בישיבה הסגורה של מועצת הבטחון

באנץ' אמר בישיבת מועצת הבטחון, כי אם חשבו הערבים שיש בכוחם למנוע הקמת מדינה יהודית הרי שנכשלו, היהודים נלחמו מלחמת התגוננות, אולם הם יכולים לשנות זאת למלחמת תנופה. אין סיכוי שהערבים ימגרו את המדינה עתה לאחר שנתבססה.

חלומות בצפת

תכנית להקמת שכונה של אנשי רוח ויצירה קמה בצפת. הציירים קסטל, כנתו שמים ופרנקל היו הסנוניות הראשונות, אליהם הצטרפו עוד ציירים מתל־אביב ומחיפה.

ברידג' יותר טוב מטוב

מאת ארנונה שפאן

האם השם ג'יאורג'יו בלדונה הוא שם טוב למדי עבורכם כשרובה למשחק ברידג' מעולה ובכן – יש טוב ממנו. לפניכם משחק ששוחק לפני שנתיים באליפות אירופה בין איטליה לפינלנד ובעוד שבלדונה נכשל בביצוע החוזה, הרי אותו החוזה בוצע בהצלחה על ידי זוקה פאסונן הפיני.

	♠QJ97 ♥543 ♦KQ10 ♣K86	
♠---- ♥QJ ♦J532 ♣J975432	צפ / מז מע / דר	♠K1064 ♥K109872 ♦A4 ♣Q
	♠A8532 ♥A6 ♦9876 ♣A10	

מחלק: מזרח
פגיעים: מזרח־מערב
ההכרזה:

מזרח	דרום	מערב	צפון
1 הארט	1 ספייד	---	2 הארט
---	3 דיאמונד	---	3 ספייד
---	4 ספייד	---	---

מערב הוביל במלכה הארט. בלדונה זכה את הלקיחה ומערב המשיך בנסיך שנלקח על ידי המלך במזרח ובלדונה זכה עם האלוף. בלדונה שיחק את האלוף קלאב, המשיך בקלאב נמוך לעבר המלך אולם מזרח חתך את הלקיחה וזכה בנוסף לכך בלקיחה בדיאמונד ולקיחה בספייד והחוזה הוכשל.

גם בחדר השני הגיעו צפון – דרום לחוזה של 4 ספייד, גם שם הוביל מערב (קארלו מוסקה) במלכה הארט והמשיך בנסיך. הכרוז זכה ושיחק מיד קלאב נמוך לעבר המלך שבדומם והמשיך במלכה ספייד שזכתה בלקיחה (ומצב הספיידים התברר). הכרוז הפיני המשיך בהארט שנותר בידו. דיאמונד שוחק לעבר המלך ולוריה זכה בלקיחה (אין טעם לדחות את הלקיחה משום שלאור ההכרזה ומהלך המשחק הרי מבנה ידו גלוי לכל) וחזר בדיאמונד, הכרוז זכה בדומם והמשיך בנסיך ספייד. לוריה כיסה עם המלך ופאסונן הניח לו לזכות בלקיחה כשהמצב היה כזה:

	♠97 ♥--- ♦Q ♣86	
♠--- ♥--- ♦J5 ♣J97	צפ / מז מע / דר	♠106 ♥K109 ♦----- ♣---
	♠A8 ♥----- ♦98 ♣A	

אם מזרח חוזר עתה בהארט, הכרוז משליך דיאמונד מידו, חותך עם התשיעית ספייד, מבצע עקיפה בספייד, והחוזה מבוצע. לכן חזר לוריה בספייד, אולם שני הסיבובים של ספייד הכניסו את מערב ללחץ (קריס־קרוס) והחוזה בוצע.

מהלך חדש בהסתדרות

הודעה בדבר חלוקת פרס ע"ש יגאל אלון לשנת תשמ"ט 1989

מורשת אלון מודיעה על קרן, שמטרתה להעניק מדי שנה פרס כאות הוקרה ועידוד לאדם או לחבר־אנשים או למפעל או למעשה, שהם למופת ובעלי־ערך מיוחד בחיי הארץ בתחומי החלוציות, ההגשמה, הבטחון, החינוך ותרבות החיים, ברוח מורשתו של יגאל אלון ז"ל.

כל אדם או חבר־אנשים, אשר ברצונם להציע מועמד/ים לקבלת הפרס הנ"ל, יגישו הצעתם בכתב, ב־5 עותקים, להנהלת מורשת אלון, לפי הכתובת:

ראש אגף תנועה, עיריית תל־אביב, כיכר מלכי ישראל, ת"א 64162.
את ההצעות יש להגיש עד ליום 15 לינואר 1989.

חבר השופטים להענקת הפרס ייקבע ע"י הנהלת מורשת אלון. הפרס יחולק בהתאם לתקנון שנקבע. הפרס יוענק ביום השנה השש לפטירתו של יגאל אלון ויהיה תואם בערכו את פרס ישראל באותה שנה.

„מורשת אלון" – האגודה להנצחת זכרו של יגאל אלון ז"ל

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 להלן החוק:

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6580 חלקה 655. מבוקשת הקלה, 11% משטח המגרש דהיינו 101% במקום 90%. כמו כן מבוקשת הקלה 10% בקו בנין צדי דהיינו 3.60 במקום 4.0 מ' המותרים לפי תבנית 157/1/89. כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית / רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.

ב. הלמברייך
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עמק הירדן
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה –
עמק הירדן שבמועצה האזורית עמק הירדן, צמח
מופקד שינוי תכנית מתאר הנקראת תכנית מס' 5680 שינוי לתכנית מתאר ארצית תמא/13 – פתוח אזור נוקייב (דרום) בחוף מזרח הכנרת. ביחד עם התשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית: –
בנוסחן בקו כחול בתשריט.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: חלוקת תחום תכנון המפורט, התאמת יעודי השימושי קרקע, העתקת שטח המיועד לאחסון כ' ובמקום כטעות על מנוקי נוקייב לשטח בעל טופוגרפיה מתאימה יותר, התאמת מיקום הצמתים, התאמת מיקום שרותי הנופש והצעת הקלה בקוי הבניה.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית במרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות בליווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון
תאריך: י"ד בחשון התשמ"ט
25.10.1988

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי כרמיאל
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה כרמיאל שבעירית כרמיאל מופקד שינוי תכנית מתאר הנקראת תכנית מס' 6206 שינוי לתכנית מתאר מס' 424 – שכונת הפרסה, כרמיאל ישראל, מגדל העמק, ביחד עם התשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
חלקי גושים 18987, 18988, 18990, 18991.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: קביעת שטחים לאזורי מגורים, שטחים ציבוריים פתוחים, שטחים למבני ציבור, שטחים למסחר ושטחים לדרכים ותניה ציבורית.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית במרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות בליווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון
כ"א באב התשמ"ח
4 באוגוסט 1988

אלמקס משחת השיניים · יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
שלמה המלך – שלמה המלך 78 – 246461
קופ"ח כללית – אמסטרדם 7 – 232383
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – חיים עוזר – 905271
בני ברק – רמת־גן
רפואה – ר' עקיבא 62 בני־ברק – 782278
חן – ז'בוטינסקי 99 ר"ג – 7514434
בת־ים – חולון
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
אהרון – הפנין 52 חולון – 889153
קופ"ח – עין יהב 2 חולון – 884854
רחובות
סגל – הרצל 134 – 451228
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון
השרון – דרך השרון 55 – הוד השרון.

אלמקס

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת וחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאה שיניים לעזרה ראשונה

אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 – טלפון 03־281549
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04־523566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

אזור ירושלים
בערבי שבת וחג, בשבתות וחגים תפעל תורן הנותן טיפול חירום לכאבי שיניים בהדסה עין כרם בחדר המיון – 02־446220

ערן: עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03־5461111
קו לילדים ונוער – 03־261113
ירושלים – 02־227171
חיפה – 04־672222
נתניה – 053־335316
כרמיאל (גליל) – 04־988410
כפר־סבא – 052־913999
באר־שבע – 057־418111

קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)

נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922

קו פתוח לקשישים 02־690685

האגודה לזכויות האזרח בישראל – סניף תל־אביב – שדרות השישי־לד 108 בימים א'–ה' מ־8 עד 16.00, טל' 5619463

חשבון נפש / דן מלר

למה הם ניצחו

הם ניצחו לא משום שהם חזקים, אלא משום שאנו ברפיוננו הנחנו להם לנצח.

הם ניצחו משום שבכל עת ומתוך בחירה התגמדנו, התבטלנו והשפלנו עצמנו בפניהם.

הם ניצחו משום שלא היינו קשובים להבחנה בין מסורת לבין פולחן דתי.

הם ניצחו משום שאת אמונתם ופולחניהם פירשנו כ„ערכים", ואילו את ערכינו שלנו זנחנו הן בחיי התרבות והן בחינוך שהענקנו לילדינו.

הם ניצחו משום שנלכדנו במקסם השווא של משלי־שועלים שלהם, שהציגו את „עגלתם" כמלאה ואת זו שלנו – ריקה.

הם ניצחו משום שהענקנו להם פטרונות על האמת, על הצדק, על המוסר ועל היהדות, וסירבנו להכיר בכך שהציונות היא בתה הלגיטימית של היהדות, וההומניזם הוא יורשו של מוסר הנביאים שלנו.

הם ניצחו משום שנתנו להם את משאבינו הכלכליים, ואילו את עצמנו ואת צרכינו זנחנו.

הם ניצחו משום שהיו בקרבנו משפחות שיקיריהן נפלו ברשת, אך הן הסתירו מעם ישראל את שברן, סירבו להיחשף ואף הבהירו על „אושר" מתהליך זה, ובכך חיפו על הפושעים והרדימו את עירנותנו אנו.

הם ניצחו משום שעל תופעת ההתחרדות היו מי שהגיבו: „וסמים יותר טובים?"

הם ניצחו משום שהצליחו להחדיר בנו את ההנחה השגויה, ש„הדת שמרה על עם ישראל לדורותיו", ולא השכלנו לחשוב ולהבין, שאנו, בעקשנותנו, שמרנו על הדת בכל הדורות. הם ידעו להסתיר מפנינו – או שבעצמם לא ידעו – שמספר היהודים בעולמנו היום אינו גדול בהרבה ממספרם במאה הראשונה לספירה, בעוד ש־12 שליחים נוצרים הפכו את הנצרות לדת שמספר מאמיניה עולה היום על מיליארד!

הם ניצחו משום שהנחנו להם לטמטם את חושינו, להאמין כי אנשי חב"ד „נחמדים", ובאיוולתנו הנחנו ועודנו מניחים ל„נחמדים" האלה לשרוץ בבסיסי צה"ל, בבתי־ספר של החינוך הממלכתי הכללי ובשכונותינו ולעשות נפשות לאמונתם ולקלפיותיהם ואין מכהה בהם.

הם ניצחו משום שאת חוסיהם שחררנו מעול צבא, משום שבנותינו מקריבות את היפות בשנותיהן לשירות האומה ובנותיהם עסוקות בזמן הזה ב„פרו ורבו" להאדיר חיילות „צבא השם" וקלפיותיהם.

הם ניצחו לא משום שהם חזקים, אלא משום שברפיסותנו וכניעותנו הנחנו להם לנצח.

קריית ספר / שלמה שבא

זמן המוות

השמדת היהודים בידי הגרמנים היתה מעבר להשגה האנושית. כיצד יכולה היתה ההשגה האנושית לתפוס זאת לפני שזה קרה?

„דרך בים" מאת דליה עופר. הוצאת יד בן־צבי.

ספרה של דליה עופר סוקר את ההעפלה מאירופה בימי המלחמה, בשנים 1939–1944. אף־על־פי שזהו ספר אקדמי הדן בפרשה על פי תעודות ועדויות, הריהו ספר מרתק, ספר של חוסר אונים המספר על מאבקם של אנשים לברוח מן המוות, לרוב ללא הצלחה.

„דרך בים" מספר על נסיונות ההצלה הנואשים ועל האניות המעטות שיצאו לדרך, על שליחים מהארץ ועל יהודים מאירופה, על אנשים בעלי כוונות טובות ועל הרפתקנים ועבריינים וסוחרים שעסקו בהברחת יהודים מאירופה לארץ. קורותיה של כל ספינה הן סיפור הרפתקות מרתק ומפחיד שיכול למלא ספרים רבים.

רק כ־15 אלף אנשים הגיעו לארץ בעליה הבלתי־לגאלית בימי המלחמה. זהו מספר מועט עד עצב לעומת המיליונים שנרצחו. רבים מהמעפילים נתפסו על־ידי האנגלים והוגלו למחנות הסגר באיי אפריקה. אלה היו חמש שנים של חרפת האנגלים, אשר נעלו דלתות לפני אנשים נמלטים על נפשם, וגם הם אשמים במותם.

זה היה זמן המוות ליהודי אירופה. מחוץ לאירופה – בארצות־הברית, בארץ־ישראל, באנגליה ובמקומות אחרים – המשיכו אחיהם של הנרצחים לחיות את חייהם, ויכולתם לעזור ממש היתה קטנה. באותן שנים ממש סגרה אנגליה, שהיתה במשך שנתיים המדינה היחידה שנאבקה בנאצים, את שערי הארץ בפני היהודים. וזו היתה אחת הדילמות שלנו באותם ימים: כיצד להיאבק באנגליה שמלחמתה תעצור בגרמנים?

ואולם אף שלא יכולנו לעזור ולשנות ממש, בכל זאת לא ניכר בנו מאמץ עליון לצאת לעזרת יהודי אירופה. אפילו איש אחד, כסמל, כאות קשר – לא יצא לדרך להגיע לזוועה. היתה זו אטימות נוראה שנפלה עלינו ועל הנהגת היישוב ועל יהודי העולם החופשי. קללה שתרדוף אותנו עוד שנים רבות. יצחק צוקרמן, ממנהיגי המורדים בפולין ואיש תנועת הנוער החלוצית מנעוריו, ראה את עצמו עוד בפולין כאיש מן הארץ, אשר אותה ואת יושביה אהב מאוד. לאחר המלחמה לא סעד ולא קבל, רק אמר בעצב: אילו היה איש אחד מן הארץ מגיע אלינו.

רק בראשית 1942 החלו הגרמנים בהשמדה מתוכננת של יהודי אירופה. היום אנחנו יודעים: צריך היה לנקוט כל דרך ולעשות כל נסיון, לשמוע לכל רעיון משוגע ולהצטרף לכל איש ויהיה חשוד ומפוקפק כאשר יהיה, כדי להבריח ולהציל יהודים רבים ככל האפשר. אבל עד 1942 לא היה אפשר לדעת שיקרה מה שקרה. האנשים שעסקו אז בהצלת יהודים והוליכו החלטות כיד כשרונם וכוח ראייתם את העתיד. איש לא יכול היה לומר: צפויה השמדה גמורה, מאורע שלא היה כמותו בהיסטוריה האנושית. איש לא יכול לקבל עובדה זו – בתחילה – כשיקול. ואז קרו הטעויות והטרגדיות שהיום אנחנו יודעים עליהן, הכואבות לנו כמכוות האש.

בשנים 1939–1941 נטו הנאצים לעודד הגירה יהודית מאירופה המרכזית והיו מוכנים לעזור להעפלה. לא ידענו לכנס כוח כדי להשתמש בהזדמנות זו ולפרוץ אל הארץ ברבבות באותה תקופה. אחד הפרקים המסעירים בספרה של דליה עופר הוא הפרק על ברטולד שטורפר מאוסטריה. שטורפר היה סוחר יהודי מצליח ובעל יומרות רבות בוינה. הוא נבחר על־ידי הגרמנים לפעול בעניין ההגירה היהודית מאוסטריה ועמד בקשר עם אייכמן. נציגי הקהילה היהודית, חברי תנועות הנוער הציוניות ושליחים מן הארץ לא ידעו כיצד להתייחס אליו, ויש שראו בו אדם רודף שררה וסוכן נאצי. שטורפר נסע לארצות שכנות, רכש אניות ואף הצליח בעיצומה של המלחמה להעלות 3,500 יהודים מגרמניה ואוסטריה. אבל שטורפר היה ממונה מטעם אייכמן ופעל בחסות הגרמנים. האם אפשר היה לתת בו אמון? האם בא לעזור או להערים ולפעול בשליחות הנאצים?

אהוד אבריאל, שהיה פעיל בהעפלה באוסטריה והציל רבים, סבר גם לאחר המלחמה, כי שטורפר עמד „בברית עם השטן", היה איש חסר מעצורים, הפריע להעפלה וכי שיתוף פעולה עמו היה בעצם שיתוף פעולה עם אייכמן. בסופו של דבר לא היה גורלו של שטורפר שונה מגורל היהודים האחרים. לפני תום המלחמה נרצח בפקודת אייכמן. כיום אנו יודעים יותר ודליה עופר כותבת: „בפרספקטיבה היסטורית נראים מעשיו באור אחר".

אבל כיצד היה צריך להכריע אז? מי יכול היה לשער את הבלתי ניתן לדעת? וזו אכן היתה בעיית האימה. גורלם של יהודי אירופה בשנים 1939 – 1945 היה כגורל אנשים בבית העולה באש וסביבם אש ובכל מקום אש ובכל דרך שיבואו תאחזם האש, ובאיזו דרך יבואו ובאיזו דרך היינו אנו צריכים לבחור?

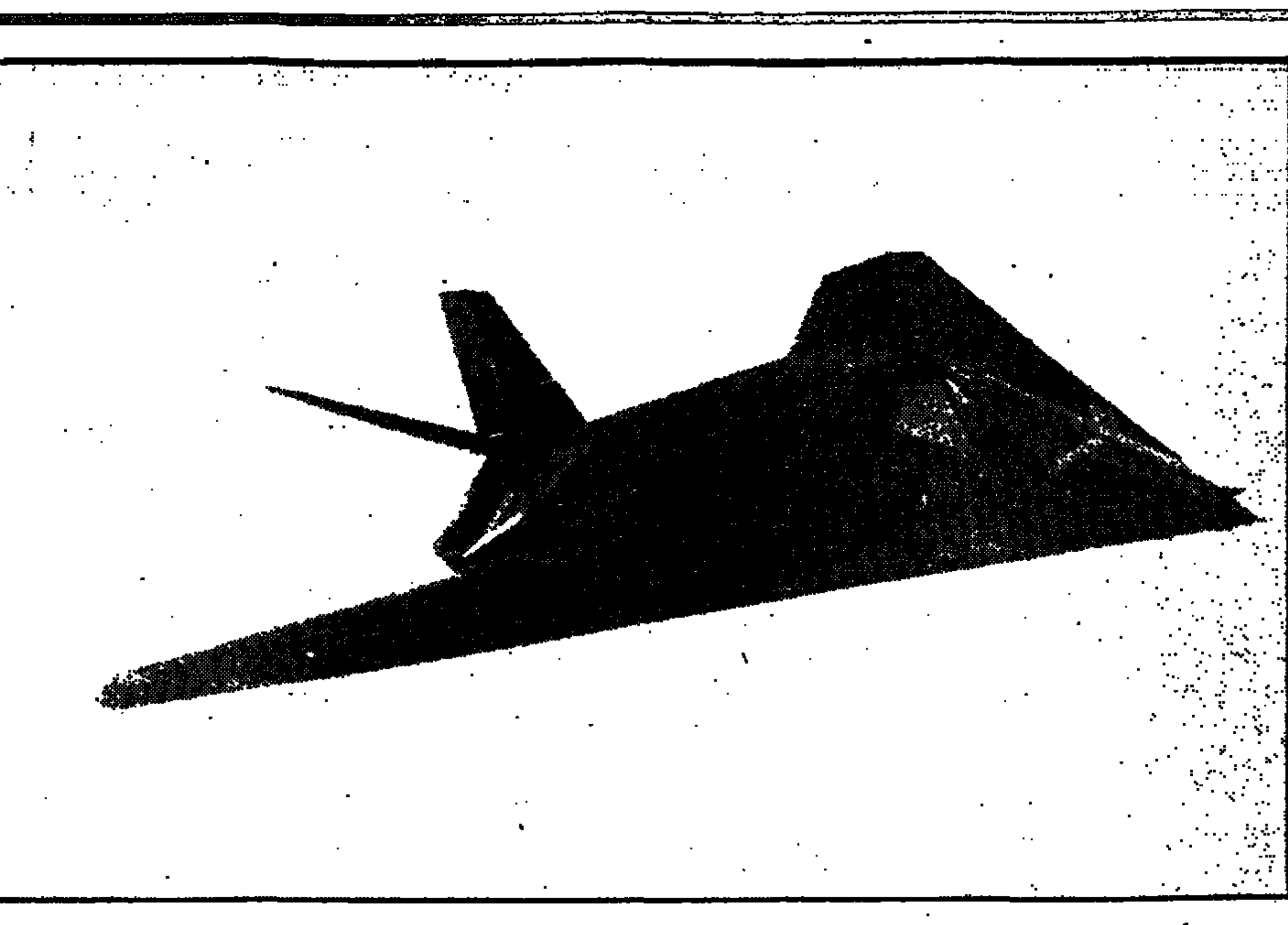

יצא לאור מטוס הקרב האמריקאי F-117A („סטילס") נמצא בשימוש מבצעי מאז אוקטובר 82', ורק עתה פרסם משרד הבטחון האמריקאי את דבר קיומו. הסיבה – כדי לשתף את המטוס בתרגילים של חילות הים והיבשה יש צורך להפעיל אותו גם בשעות היום (צילום איפי.)

כלבים / נתן רועי

אילוף הסוררים

בבסיס צבא, אי־שם בצפון הארץ, מאמנים כלבי תקיפה. אלמלא החשש לפגוע ברגשותיהם של ניצולי שואה היו מאמנים יותר כלבים

אין כמו כלבים לשמירה ולהגנה, גורסים מאז ומתמיד חסידי הכלבים. בצה"ל הגיעו למסקנה שהם טובים גם לתקיפה. זה זמן רב עוסקים בצבא באימון כלבי תקיפה.

בבסיס של הנ"מ, אי־שם בצפון הארץ, מאמנים כלבי תקיפה. ענף האימון של כלבי התקיפה הוא חלק מאגף האבטחה של הבסיס. כלבים נעים מסביב לגדרות הבסיס, כלבים אחרים מוצבים מסביב לאתרים מיוחדים, שמורים היטב. בבסיס יש „כלבנים" – חיילים וחיילות, שלכל אחד מהם כלב אישי המאומן לתקוף. אומרים לנו שהכלבים תקיפים מאוד ויכולים להרוג אדם.

סמלת דינה מרון, כלבנית בת 20 מבית־אלפא, מספרת, שקורס הכלבנים מתקיים בבסיס של הנ"מ, אי־שם ברמתה של הארץ. כל כלבן בוחר לעצמו כלב כבן שנתיים. „מתחילים את הרומן הארוך עם כלב שהוא עדיין טאבולה ראסה. תחילה מטיילים איתו, מתוודעים אל דרכי פעולתו ואל נהגיו. אחר־כך מתחילים באימונים, בתרגילי משמעת בסיסיים. האימונים הבסיסיים נמשכים שלושה שבועות לפחות", אומרת דינה.

סמל צדי אליאס, כלבן בן 21, מונה כמה כללים בסיסיים של אימוני הכלבים: ראשית, אין לאפשר לשני כלבים להגיע זה אל זה; שנית, אין להאכיל כלבים לפני שיעור־אילוף, מפני שהדבר עלול לפגוע בשיעור; שלישית, אין להתקרב אל כלב שאוכל את ארוחת־הצהרים שלו. ואולם הדבר החשוב מכל הוא – צריך לאמן כלב בהדרגה, לא במהירות, ממש כפי שמאמנים בני־אדם.

צדי ודינה, שעומדים לפני שחרור מצה"ל, יודעים את מלאכת האילוף על בוריה. הם למדו אותה בדרך הקשה, מדי יום ביומו. לפני תחילת האימונים הם פוקדים על הכלב שורה של פקודות־משמעת. בסיסיות: רגלי! שב! ארצה! שב־השאר! ארצה־השאר! עמוד! אליי! על הפקודות הללו חוזרים פעם אחת בלבד, כדי שלא לבלבל את הכלב. לאחר שהכלב ביצע את הפקודות מתחילים באילוף הבסיסי. גם לאילוף הבסיסי יש חוקים. ראשית, חוק העקביות. כל תרגיל חייבים להתחיל ולסיים בהצלחה, כלומר תוך השגת המטרות שהוצבו בתחילתו. שנית, יש לשמור על קור־רוח בעת האילוף. אם המאמן מאבד את סבלנותו, הוא עלול להיפגע. שלישית, ההתניה – המאמן, בעזרת מכלול של פעולות, אמור להביא את הכלב לכך שיירשמו אצלו שינויים פיסיולוגיים, הרצויים למאמן.

בסיום האימונים הבסיסיים פותחים באימוני התקיפה הקשים. הכלב לומד לתקוף על־פי פקודה. הוא לומד לנשוך את מי שמצביעים עליו. „כל האימון", אומר לי צדי, „נעשה על־ידי תרגול מלחמה. בדרך זאת, ועל־ידי מתן חיזוקים לכלב, הוא לומד לתקוף את האובייקט המבוקש".

– בין סוגי הכלבים שנמצאים באגף התקיפה אפשר למצוא כלבי רועים גרמנים, דוברמנים, שנאוצרים, רוטוילר, דני־גדול, בוקסר. המאמנים מפריכים כמה „אמיתות ידועות" על „הכלבים האכזריים ביותר", אבל לא לפני שהם מודיעים שכל כלב הנמצא ברשותם כבר נשך מישהו לפחות פעם אחת בחייו. לדבריהם, הדוברמן טוב־מזג יותר מפחד ואין אמת בטענה שהוא כלב בוגדני התוקף את בעליו. גם תיאור הבוקסרים ככלבים שנושכים ואינם פותחים את פיהם, אין בו ממש. אף לאחד מהבוקסרים אין מנגנון של נעילת לסתות. זו אגדה מפחידה.

ביחידה „משרת" כלב נוסף, כלב לגילוי חומרי נפץ. הכלב עורך סיורים בטרמפיאדות ולאחר שגילה חומר נפץ, הוא מתיישב לידו ונובח. „קשה מאד לאלף כלב כזה", אומר לי צדי ומוסיף: „הכלב צריך לתקוף לנשוך את האובייקט כשהוא־צריך להיות כלב שרוצה לעשות את העבודה הזאת".

כשאתה שואל את שני המאמנים הצעירים אם אין הם מפחדים מ„הפקודים" שלהם הם מסבירים, שהכל נעשה אצלם בתנאי מעבדה. לכל אחד מהמאמנים יש חליפת תקיפה. המאמן לובש את חליפת התקיפה וכשהכלב תוקף אותו אין הוא נפגע. הכלב יכול לנשוך כל עוד כוחו בשיניו. „האילוף לתקיפה איננו אכזרי. הכלב נהנה מעבודת האילוף. אנחנו משוכנעים שאלמלא המשקעים של השואה והחשש מפני פגיעה ברגשותיהם של הניצולים, היו מפעילים יותר כלבים בעבודות שהצבא מבצע", אומרת דינה. לפי שעה האילוף נעשה בפרופיל נמוך, רק לסיפוק דרישותיהן של היחידות.

אליאס צדי, כלבן של הנ"מ, וחבר

1992 / דליה שרון

אירופה ללא גבולות

אירופה צועדת לקראת החלת חוק אחד על כל מדינותיה בנושאים כלכליים. התהליך מעורר חששות, אך בעיקר – תקוות גדולות

„אנו עומדים עתה על סף תהליך בלתי הפיך", אמר ז'ק דלורס, נשיא הוועדה האקזקוטיבית של הקהיליה האירופית. דבריו כוונו לתהליך איחוד השוק האירופי, שמימושו נקבע לסוף 1992. הוועדה הגישה לאחרונה לדיון בפארלמנט האירופי 206 הצעות מתוך 285 הנחיות־טיוטה שיש לאשר כדי שהאיחוד ופתיחת הגבולות אכן יוכלו להתקיים. אף־על־פי שמארגרט תאצ'ר נשאה בבלגיה נאום בגנות „ארצות־הברית של אירופה", אין לאיש ספק שהאיחוד יתקיים.

ה„יורופוריה" היא האווירה השלטת היום בקהיליה. מה שהחל כאמנה שקטה לפני שלוש שנים ברומא, כ„חוק לאירופה יחידה", פשט ולבש צורות רבות. 12 מדינות הקהילה (בריטניה, צרפת, מערב־גרמניה, דנמרק, לוקסמבורג, הולנד, בלגיה, איטליה, יוון, ספרד, פורטוגל ואירלנד) החליטו שפיקוח על הסביבה ותיאום מדיניות החוץ הם נושאים קהילתיים. למעשה, הן החליטו על מטרה עתידית – איחוד אירופה. המדינות הסכימו, שחקיקת החוקים באירופה תיעשה על־פי החלטת רוב, אך באי־אלה נושאים, כמו מיסוי, תהיה דרושה החלטה פה־אחד של המדינות.

מטרת ממשלות הקהיליה היא לפתוח ב־1992 שוק ללא גבולות, שבו 12 מדינות שונות בתכלית זו מזו באפיין ובשיטות הממשל שלהן יתקיימו זו לצד זו ויתחרו ביניהן, ויחדיו יוכלו להתחרות בשוקי העולם. החוקים החדשים נועדו, בשלב ראשון, להבטיח שסחורות, שירותים ואנשים, שיחלפו דרך הגבולות הפתוחים, לא יהיו גורמי סיכון.

ז'ק דלורס, הנשיא הצרפתי־הסוציאליסטי של הוועדה, שטוף התלהבות. הוא כבר חוזה את אירופה בתוך עשר שנים – 80 אחוז מהחוקים הכלכליים ואולי גם החברתיים ביבשת יהיו, הוא משוכנע, חוקי הקהיליה. בספטמבר השנה, בנאומו לפני קונגרס האיגודים המקצועיים הבריטיים, דיבר על „מצע של זכויות סוציאליות", לרבות הענקת זכויותיו של כל עובד בהסכם קולקטיבי עם מעבידו, וזכה לתשואות מצד אנשי האיגודים הבריטיים, שממשלת תאצ'ר מצרה בשיטתיות את צעדיהם. לא ייפלא כי תאצ'ר חיכתה להזדמנות הראשונה כדי להבהיר לו, ש„בריטניה דחקה את הסוציאליזם לא כדי לראותו נכנס דרך הדלת האחורית, מאירופה". את הקונצפציה שלה על הקהילה תיארה תאצ'ר לעמיתיה האירופים כך: „מדינות ריבוניות ובלתי־תלויות, הפועלות בשיתוף־פעולה הדוק יותר: אין זה מחייב ריכוז הכוח בבריסל או קבלת החלטות על־ידי ועדה ביורוקרטית ממונה".

גם מנהיגים אחרים באירופה חוששים מהענקת סמכויות רבות מדי לוועדה האקזקוטיבית, בת 17 החברים, לעומת המועצה של 12 נציגי המדינות (שהצבעתן משוקללת לפי גודל המדינה) והפארלמנט האירופי. מאז ההחלטה על „חוק יחיד לאירופה" עוברות הצעות הוועדה לפארלמנט האירופי לקריאה ראשונה ואחר־כך למועצה. יוצא אפוא שהחלטות הוועדה והפארלמנט מובאות לפני המועצה כעובדה מוגמרת עוד לפני שהיא פותחת בדיון פורמאלי על הנושאים לגופם. אך יש נושאים שבהם הפארלמנט הוא הקובע, פורמאלית, ואז הוא עוקף את הוועדה ואת המועצה. למשל, ההסכמים עם מדינות שאינן חברות בשוק. בנושאים בין־לאומיים מעין אלה (כמו הדיון בבקשת תורכיה להצטרף לשוק) יהיה הפארלמנט הגוף הריבוני, והוא ינהל את המו"מ בשם הקהיליה.

החברים הסוציאליסטים בקהילה – נשיא צרפת וראש ממשלת ספרד – רוחשים את דבריה של תאצ'ר. אך לעמדותיה מתנגדים גם מנהיגים אירופים שהיו צריכים, לכאורה, להיות בעלי־בריתה. אפילו סיריאקו דה־מיטה, ראש ממשלת איטליה הסוציאל־דמוקראט, דחה את הרעיון של תאצ'ר על איחוד כלכלי בלבד של אירופה, בלי אמצעים פוליטיים, והגדירו כ„אבסורד". קאנצלר מערב גרמניה הלמוט קוהל, היה למבקר החריף ביותר של עמדתה בשאלת השוק. הוא חולם על צבא ועל משטרה אירופיים, ואף קרא להעניק לאיחוד מימד סוציאלי, לשמחתן של בלגיה, הולנד ולוקסמבורג. הוא עוד לא הציע בנק אירופי מרכזי ואיחוד המטבע. מבקריה של תאצ'ר אומרים, כי הסיכון היה ברור לה כאשר חתמה על הסכם „החוק היחיד", ומה לה כי תלין עתה, כל שכן ששנת 1992 תהיה שנת נצחונם של כוחות השוק שתאצ'ר כה מוקירה אותם.

הדרך לאיחוד אירופה תחייב התגברות על מאות מכשולים, על חששות ודאגות הצפים עתה על פני השטח. תאצ'ר, למשל, תומכת אמנם בצורך להסיר מגבלות על מסחר ושירותים, אך היא בעד קיום תחנות גבול בין המדינות, לשם פיקוח על סוחרי סמים וטרוריסטים. אקולוגים דנים חוששים, כי חוקי שמירת הסביבה המחמירים שלהם ייפגעו, בגלל התדירות של ארצם להשגת אחידות עם הסטאנדרטים האירופיים.

הוועדה סבורה כי חיוני לקבוע אחידות במסים, כדי שהשוני בין מחירי מוצרים דומים בארצות אירופה השונות לא יהיה כה גדול (מחירי הוילק, למשל: 0.53 דולר לליטר במערב גרמניה ו־0.98 באיטליה. חפיסת סיגריות: 1.48 דולר בספרד, 3.62 בדנמרק).

בריטניה ודנמרק רוצות במיסוי גבוה על סיגריות ומשקאות חריפים מטעמי בריאות: צרפת, יוון, איטליה וספרד, לעומתן, מעוניינות במיסוי נמוך, כדי להשביע את רצון המגדלים, היצרנים והצרכנים. בנושא מס ערך מוסף מציעה הוועדה להטיל מס בשיעור ארבעה עד תשעה אחוזים על מצרכי יסוד, ו־14 עד 20 אחוז על מוצרים אחרים. תאצ'ר אינה מסכימה שיוטל מע"מ על מזון, ספרים ובגדי תינוקות, שהם 30 אחוז מן הסחר של בריטניה.

חברות קטנות, שהיו עד כה בעלות מונופול בארצן, חוששות מפתיחת הגבולות. ארגון נהגי המשאיות המערב־גרמנים מתכוון לשבות במחאה על הסרת ההגנה על ארגונם. חקלאים צרפתים חוששים כי השוק הצרפתי יוצף בתוצרת חקלאית ספרדית. מהצד האחר חוששים צרכנים ויבואנים מפני הגנה מוגברת על תוצרת אירופית. סוחרים אמריקאים, יפאנים ואף שווייצרים ושוודים אחוזים בהלה. מדובר עתה, למשל, במס של 30 אחוז על תקליטים וקלטות מיובאים. ויכוח נטוש גם בשאלה מה צריך להיות המרכיב האירופי (למשל, במכוניות יפאניות המורכבות באירופה), כדי שמוצר ייחשב כאירופי.

מעבידים חוששים מפני חוקים שיעניקו לעובדים חלק בהחלטות ההנהלה, ולעומתם, למרות דברי דלורס בקונגרס האיגודים המקצועיים הבריטיים, חוששים האיגודים המקצועיים מפני „אירופה של אנשי עסקים", שלא תדאג לזכויות העובדים.

הכלכלות הנמצאות בסכנה הן אלה של ארצות הים התיכון – יוון, איטליה, ספרד ופורטוגל – שכיום שכר העבודה בהן נמוך. דווקא ארצות אלה התלהבו מרעיון איחוד אירופה, כי הן מקוות ליהנות מהזרמת כספים מארצות הצפון. הקרנות, בסך 8 מיליארד דולר בשנה שעברה, יגיעו לסך 16 מיליארד ב־1993.

לא רק בעיות כלכליות ומשפטיות כרוכות בנושא. גם בעיות יוקרה. ברור עתה לכל כי מרכז הקהיליה יהיה הציר פאריס־בון. עניין זה, לבדו, מדיר שינה מעיניה של אשת הברזל מלונדון, השוקדת זה שנים על הפיכת בירתה למרכז כספי ביבשת אירופה. זו גם כנראה אחת הסיבות העיקריות לכך שתאצ'ר כבר הודיעה כי היא מתכוונת להוליך את מפלגתה גם לבחירות הבאות, בעוד ארבע שנים. האם תצליח למנוע את האיחוד המלא או שמא צבר הרעיון מומנטום גדול עד כדי להתגבר על התנגדותה וגם על הבעיות שבדרך? אשר לישראל, ברור שהמצב החדש יציב בעיות ואתגרים חדשים לפני היצוא הישראלי.

ארץ חמדה / צבי אילן

בית אוסישקין, תל דן ונחל חרמון

בנחל הבניאס הכל כרגיל – המים שוצפים, המפלים סואנים, הנוף יפהפה. כאילו לא קרו דברים מסביב

בית אוסישקין בקיבוץ דן מחודש פניו, הן באירגונו והן בתכניו. הבית נוסד בשנות ה־50 כבית טבע אזורי של עמק החולה. במשך השנים הוא היה גם למרכז מחקר ותצוגה של החרמון והגולן. על כל הנושאים הללו יש במוזיאון תצוגות לציבור הרחב ואוספים לחוקרים. המוזיאון פיתח מערכת הדרכה והוראה לבתי־ספר. כיתותיהם מקיימות פעילות בבניין ומחוץ לו, בשטח. המוזיאון מצוייד בסרטי טבע יפים מאוד. לאחרונה החל בהקרנת חיזיון אור־קולי במקום בשם „ארץ ירדן הרמונים". מנהל המוזיאון כיום הוא יוסי לב־ארי מדן (הקיבוץ משתתף באחזקת הבניין), ועובד עמו מיכה לבנה ממעיין ברוך, שניהם חוקרים מובהקים של אזורם.

לאחרונה נכנסה החברה להגנת הטבע כשותפה במוזיאון. החברה קשרה כאן קשר בין המוזיאון לבין בית־ספר שדה שלה, חרמון, השוכן באתר חרש, יפהפה, ברמת הבניאס שבסמוך. רבבות המטיילים, השוהים במרוצת השנה בבית־הספר, מגיעים לפעילויות שונות שמקיים המוזיאון. מדריכים בבית־הספר עובדים גם במוזיאון וכך מתקיים השילוב בין שני המוסדות.

המוזיאון מציג גם את תולדות האדם בבקעת החולה בתקופות היסטוריות שונות (בפרה־היסטוריה מתמקד המוזיאון היפה במעיין ברוך שבאיזור). יש במקום כמה ארונות תצוגה ממימצאי החפירות בתל דן, אך לב־ארי היה רוצה שתצוגת דן תהיה הרבה יותר גדולה. ואכן, בבית אוסישקין ממש מתבקשת תצוגה מקיפה של תל דן. התל קרוב מאוד למקום ותצוגה של מימצאיו היתה יכולה להועיל לכל המבקר בו.

* * *

בביקורנו באיזור דן ניגשנו גם הפעם לתל דן, שם חשפה משלחת היהודי יוניון קולג', בראשותו של פרופסור אברהם בירן, מימצאים רבי־חשיבות. בעשרים שנות חפירותיה במקום נחשפו ביצורים ושערים, אזורי מגורים ומלאכה, איזור פולחן וקדושה, השופך אור על דרכי הפולחן בתקופת מלכות ישראל ועוד. יש במקום שילוט חלקי, אך צריך לתגברו. כן צריך לעשות עבודות שימור וגם שיחזור. בגלל קירבתו של אתר הפולחן למעיינות הדן עולה בו צמחיה עבותה וחייבים להילחם בה בלי הרף. היכן יש לנו מקום פולחן ישראלי כזה? הרי ברור שבירושלים לעולם לא יוכלו לחשוף את המקדש; המקום היחיד איפוא שאפשר לראות בו דרכי פולחן מתקופת הבית הראשון הוא דן.

התל הוא חלק משמורת נהר דן, המוחזקת בידי רשות שמורות הטבע. פרופסור בירן אמר לי, שהוא בטוח שאפשר יהיה להשיג אמצעים לשיחזור האתר אם תובטח החזקתו בידי הגוף האחראי למקום, רשות שמורות הטבע. שאלנו את דובר הרשות, עופר גרינשטיין, מה בדעת הרשות לעשות במקום. הוא אמר לי שבתוכנית העבודה של הרשות לשנה הקרובה כלולות עבודות שילוט נרחבות והתקנת גדר בטיחות (על שינויים במערך הכניסה והגידור במקום עובדים כבר עתה). צריך למצוא דרך לכוון חלק גדול יותר מהמבקרים הרבים בשמורה גם לתל ולהמחיש להם את השרידים על־ידי מערכת של שילוט ואמצעי הדרכה, תצוגה והוראה. בקרוב, אמר לי עופר, יהיה הקשר בין בית אוסישקין והשמורה הדוק יותר ויסופחו יותר הביקורים בתל דן.

הידוק הקשר, בברכת הרשות, בין בית אוסישקין לבין השמורה שבניהולה, יאפשר למוזיאון להיות מרכז מבקרים אזורי, כפי שהוא הולך ונעשה ממילא, על־פי צורכי המטיילים. המוזיאון נמצא בתווך, בין שמורות הדן, הבניאס והחרמון.

* * *

הקורא, גם אם הוא מרבה לטייל בארץ, נזקק כנראה מדי פעם לתזכורות, לעצמו ולאחרים. המדובר הפעם בנחל חרמון (בניאס). לכאורה אפשר היה לצפות שבסתיו, שהיא העונה השחונה ביותר – מה שניכר היטב בנחלים – הוא יהיה רדוד ודל מים, אבל אין זה כך. מימיו שוצפים, והמפלים גולשים במלוא עוזם גם עתה, אם כי פחות, כמובן, מאשר באביב. בדרך כלל נוהגים המטיילים לצעוד בשביל, מהמעיינות עד למפל הגדול, ושם הם מתרחקים מהנחל. המשכנו בשביל לכיוון כביש כפר סולד ואין לנו אלא להמליץ על כך. יש כאן קטעי קניונים יפהפים, מפלונים, טחנה לא מוכרת, פינות חבויות מאין רואה, אפלולית מרגיעה, נוף ואווירה המנתקים אותך כליל מהעולם הסובב. אם אין רוצים לעשות את כל השביל הזה אפשר לצאת בשביל אחר, המסתעף כקילומטר מדרום למפל ועולה לקיבוץ שניר, ומשם מגיע למגרש־החניה ולצריף המשרד של השמורה, ליד המפל.

האחזקה של השביל והאתר בידי אנשי רשות שמורות הטבע היא טובה והם גם מתקנים ומשפרים, מדי פעם, את הטעון תיקון. בבניאס עצמה יש חדשות – בעיקר חפירות הבדיקה של צבי מעוז לאיתור המקדש לרגלי הגומחות החצובות בסלע, וחשיפת האולמות המקומרים בתחום העיר הצלבנית, בידי ד"ר וסיליוס צפירס. הכניסה לבניאס ולשביל הנחל השוצף היא בתשלום.

בתי כנסת בגרמניה

מוצגים ארכיאולוגיים מבתי־כנסת עתיקים בישראל, במשקל שש טונות, שלח מוזיאון ישראל למוזיאון הארכיטקטורה בפראנקפורט, לתערוכה לציון 50 שנה לפרעות „ליל הבדולח". בין המוצגים: אבנים מעוטרות מבתי־כנסת, כגון מכורזים ומאשקלון, דגם של בית־הכנסת בגוש חלב, צילומים ורישומים. במקביל לתערוכה זו תתקיים תערוכה של חפצי יודאיקה, שנשלחו אף הם ממוזיאון ישראל למוזיאון היהודי, שנחנך לאחרונה בארמון רוטשילד בפראנקפורט.

גמלון – גומחה שעיטרה חלון בבית הכנסת העתיק של כורזים. בדרך כלל מוצג במוזיאון ישראל (צילום זאב רדובן)

י ישראל / דוד קלוזנר

האומץ להילחם בעוני

כל היישובים הערביים בארץ סובלים ממצוקה חברתית וכלכלית קשה. כדי לקיים מדיניות שתילחם ממש בעוניים של הערבים יש צורך באומץ רב וביציאה נגד הגזענות והדעות הקדומות

שני פרסומים שיצאו באחרונה זורים אור על מצבם של ערביי ישראל. הפרסומים שונים באופיים, אך משלימים זה את זה. הפרסום האחד, של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בוחן על־פי קריטריונים קבועים את מצב הרווחה ביישובים העירוניים בארץ, והיישובים הערביים בכללם. הפרסום האחר, הדין־וחשבון של המרכז הבין־לאומי לשלום במזרח־התיכון, בוחן את פעילותם של שירותי רווחה בקרב האוכלוסיה הערבית. שירותים אלה תפקידם להקל את מצוקת אזרחי המדינה ולסייע בשילובם בחברה.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מאפיינת את מצבם הכלכלי־חברתי של כלל יישובי ישראל באמצעות ניתוח של 16 משתנים שנגזרו מנתוני מפקד האוכלוסין שנערך ב־1983. הניתוח מתייחס ליותר מ־1,000 יחידות גיאוגרפיות המצויות ביישובים „עירוניים". יישוב מוגדר „עירוני" אם מתגוררים בו יותר מ־2,000 תושבים. בנוסף לניתוח של כל יחידה גיאוגרפית בפני עצמה, יש בפרסום שקלול אשר מדרג כל יחידה גיאוגרפית על סקלה בין 1 (הדירוג הנמוך ביותר) ו־20. כך מתאפשרת השוואה מידית, על־פי מיקבץ המדדים ששוקללו, בין הרמה החברתית־כלכלית של שכונות ויישובים שונים.

כל היישובים והשכונות הערביים נמצאים ברמות הנמוכות ביותר, רמות שבהן נמצאים רק אזורים יהודיים שבהם המצוקה חריפה ביותר. לדוגמא: ארבע היחידות הגיאוגרפיות של באקה־אל־גרבייה מדורגות בין 2 ל־4. חמש היחידות באום־אל־פחם מדורגות בין 1 ל־2. בנצרת יש יחידה אחת המדורגת 6, יחידה אחת המדורגת 5 ו־11 יחידות המדורגות בין 1 ל־4. בנצרת־עילית השכבה יש יחידה גיאוגרפית אחת ברמה 7, והיא היחידה הגיאוגרפית־הנמוכה ביותר בעיר, ואילו היחידה הגיאוגרפית הגבוהה ביותר בנצרת־עילית היא יחידה שרמתה 16. שכונת מורשה (מוסררה) *בירושלים נמצאת ברמה 6 על־פי הדירוג של* הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

פרטי הניתוח הסטטיסטי של נצרת (סך כל האוכלוסיה 44,800 נפש) ונצרת עילית (סך כל האוכלוסיה 23,600 נפש) מסבירים את הסיבה לפער העצום בין שתי הערים: אוכלוסיית נצרת צעירה מזו של נצרת עילית – בנצרת חציון הגיל הוא 19 שנה ואילו בנצרת־עילית חציון הגיל הוא 29.5 שנה. אחוז המועסקים בנצרת עילית גבוה יותר – 54 אחוז לעומת 44.9 אחוז בעיר הערבית. תעסוקת נשים בנות 15 עד 60 גבוהה הרבה יותר בנצרת־עילית – 68.5 אחוז מועסקות לעומת 20.7 אחוז מועסקות בנצרת.

גם מבחינת המיגזרים הכלכליים שבהם מועסקים תושבי שתי הערים נמצאו פערים גדולים – 38.4 אחוז מתושבי נצרת־עילית עובדים בתעשיה (לעומת 20.9 אחוז מתושבי נצרת) ול־22.4 מהם יש משלח יד חופשי, אקדמי, טכני או ניהולי (16 אחוז בנצרת).

המסקנה העולה מנתונים אלה היא שרבים מתושבי נצרת מועסקים במקצועות שבהם השכר נמוך (שירותים ציבוריים, חקלאות, בניין וכדומה). הפועל היוצא מן ההבדלים הללו הוא ההפרש בהכנסה הממוצעת לנפש בין שתי הערים: 7.4 ש"ח לחודש (תרגום של מחירי 1983) בנצרת לעומת 12.2 ש"ח בנצרת־עילית.

בסעיף אחר לא היה הבדל בין שתי הערים והוא אחוז משקי הבית שברשותם רכב – כ־35.6 אחוז. ואולם גם בנתון זה אין נחמה, שכן בנצרת־עילית הבעלות על רכב משקפת רווחה, ואילו בנצרת משקפת הבעלות על רכב גורמים נוספים, כגון תלות במקומות עבודה הנמצאים מחוץ לעיר בשל מיעוט אפשרויות התעסוקה בעיר עצמה.

נתון מעניין נוסף הוא הזיקה בין רמת ההשכלה ורמת הרווחה. ביישובים היהודיים הזיקה ישירה ובולטת – יש קשר ישיר בין רמת הרווחה של היישוב לבין אחוז האקדמאים החיים בו. ביישובים הערביים אין קשר כזה, דבר המלמד על פוטנציאל ההשתכרות המוגבל של אקדמאים ערבים ואולי גם על מוגבלות מצאי הדיור ביישובים הערביים.

מקצת ההבדלים הדרמטיים ברמת הרווחה בין היישובים היהודיים והערביים עשויים לנבוע משוני בסגנון־חיים. ואולם לאור הפרסום השני שייסקר כאן, הדין־וחשבון של המרכז הבין־לאומי לשלום במזרח התיכון לגבי שירותי רווחה חברתיים לאוכלוסיה הערבית, ניתן לתלות רק את מיעוטם של הפערים באי־הלימה של האינדיקטורים הסטטיסטיים. זאת ועוד: הסקירות שבמסמך של המרכז הבין־לאומי לשלום מצביעות על כך, שנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מחסירים אוכלוסיות ערביות המנותקות מרשויות ממלכתיות. הדו"ח מעריך כי בלוד, למשל, האוכלוסיה הערבית גדולה בכ־25 אחוז מזו המופיעה בנתונים הרשמיים.

★ ★ ★

הדין וחשבון של המרכז הבין־לאומי לשלום *במזרח־התיכון בוחן את מקצת השירותים החברתיים* ששוויון ברמתם מהווה תנאי הכרחי, גם אם לא מספיק, לצמצום הפערים בין רמת הרווחה של האוכלוסיה הערבית לבין רמת הרווחה של האוכלוסיה היהודית.

הדין וחשבון מבוסס על ניתוח נתונים אובייקטיביים זמינים, כגון דו"חות המוסד לביטוח לאומי, נתונים על צפיפות בכיתות לימוד, הימצאות מוסדות קהילתיים, זמינות כוח־אדם בשירותים חברתיים ורמת הזדקקות לשירותים חברתיים. לצד הנתונים יש גם התרשמויות ותיאורים של שכונות ויישובים.

את הדין וחשבון פותח פרק מבוא הכולל סקירה היסטורית של התפתחות הצרכים והשירותים לאוכלוסיה הערבית בשנות החמישים והשישים. אחריו באים פרקים הסוקרים תחומי שירות ספציפיים: ילדים, נוער, קשישים, בריאות ונכות, הקלת מצוקה כלכלית. היבטים אלה של רווחה נבחנים בשלושה מחקרי יישובים – בלוד, מעלות־תרשיחא ונצרת. ביישובים אלה מצטיירת תמונה ברורה של קיפוח האוכלוסיה הערבית לעומת זו היהודית.

הפרק על צרכים כלכליים, הדן באפקטיביות של המדיניות הנקוטה לתמיכה במשפחות מעוטות אמצעים, נדרש לשאלת היחס בין עוני, מוצא וגודל משפחה. בפרק זה מובאת עמדת המוסד לביטוח לאומי, הגורס כי ההסבר לרמת החיים הירודה יחסית של משפחות ערביות מעוטות יכולת לעומת משפחות יהודיות מעוטות יכולת נעוץ בגודלן של המשפחות הערביות. כלומר, העוני דומה, אך במשפחה הערבית מתחלקות בו יותר נפשות. כנגד טיעון זה מביא הדין וחשבון נתונים אחרים, המלמדים כי ההבדלים בין משפחות מעוטות יכולת בשתי האוכלוסיות אינם נגרמים בשל גודלן של המשפחות אלא בגלל רמת הכנסתן: תמיכות הניתנות לאוכלוסיה היהודית, כגון למשפחות עולים ולמשפחות יוצאי צבא, הן שמגדילות את פערי ההכנסות בין שתי האוכלוסיות. בשל עיוותים אלה ההתאמה המובהקת ביותר איננה בין עוני וגודל משפחה, אלא בין עוני ומוצא המשפחה.

המשפחה הערבית העניה מאופיינת בראש־משפחה צעיר, בעל השכלה נמוכה העובד בתעשיה או בבניין. בשל חתך תעסוקתי זה, המתרכז במיגזורים שיש בהם מחזוריות חריפה, רגישות המשפחות הערביות לאבטלה. לא רק שהעוני רב אבסולוטית, אלא שהסיכויים להיחלץ ממנו קלושים.

כלי סטאטוטורי חדש יחסית שנועד לשמש למלחמה בעוני הוא חוק שכר מינימום. אלא שחוק זה אינו עוזר כאשר יש מחסור במקומות תעסוקה וקשיים באכיפת רמת השכר שמחייב החוק. זאת ועוד: שכר מינימום הוא השלב התחתון בסולם. בהמשכו מוביל הסולם את האוכלוסיות השונות בכיוונים שונים. קידומם המקצועי של הערבים חסום בחסימה אחת המשותפת לחלק מהמגזר היהודי והיא עוני ומוסדות השכלה גרועים. חסימה שניה, שממנה סובלים גם יישובים יהודיים לא־מעטים, היא מגוון תעסוקתי מוגבל ביישובים הערביים בשל אי־פיתוח תשתיות כלכליות. הסימה שלישית וייחודית היא האפליה על רקע מוצא לאומי, המגבילה את הניידות התעסוקתית ואת אפשרויות הקידום גם של מי שזכו להשכלה גבוהה.

בתוך האוכלוסיה הערבית, שמצבה הכללי גרוע, יש אוכלוסיות חלשות במיוחד והן אוכלוסיות הקשישים, החולים והנכים. שירותי השיקום לנכים של הביטוח הלאומי, שמטרתם לאפשר את שילובם היצרני של הנכים בקהילה, אינם מוגשים לאוכלוסיה הערבית. השירות היחיד הניתן לנכים הערבים בצורה מוסדרת הוא קיצבת הביטוח הלאומי, וגם לגבי זו מראים הסימנים כי אחוז הזכאים המקבלים קיצבה בפועל נמוך מהאחוז המקביל לו באוכלוסיה היהודית.

התמונה חוזרת על עצמה במתן שירותי חינוך לילדים. הרמה הפיסית של בתי הספר במיגזר הערבי נמוכה, אחוזי הנשירה בהם גבוהים מאד, יש מחסור חמור בקציני ביקור סדיר ואין כמעט מערכת תומכת ומשלימה מחוץ לבית הספר. על־פי הדין וחשבון של המרכז הבין־לאומי לשלום אין מערכת החינוך הערבית מהווה כלי לשיפור מצבו של הדור הצעיר. בכך היא תורמת להעמקה ולהנצחה של המצוקה במקום להיות גורם להקלתה.

★ ★ ★

הן האוכלוסיה הערבית החלשה והן האוכלוסיה היהודית החלשה סובלות מהעדר מאמץ לאומי־ממלכתי לביעור העוני. את המאמץ הקיים, תבנית התחדשות השכונות של הסוכנות היהודית וממשלת ישראל, אי־אפשר להגדיר כתבנית לאומית של ממש וזאת בשל התעלמותה הכמעט־מוחלטת מן האוכלוסיה הערבית. אילו פעלה תבנית ההתחדשות כתבנית ממלכתית לביעור העוני בישראל כולה, הרי על־פי מדדי הרווחה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה היתה פועלת באופן מסיבי בשכונות ערביות.

הנורמה הלאומית הקיימת כיום היא נורמה המצדיקה או מסכימה בשתיקה עם המצב הקיים שבו מופלית האוכלוסיה הערבית בתחומי התעסוקה, הרווחה והקצאתם של תקציבים ממלכתיים.

כדי לקיים מדיניות ממלכתית אמיתית בנושא העוני, מדיניות שתתייחס בצורה אפקטיבית גם לאוכלוסיה הערבית, יש צורך באומץ רב וביציאה נגד האינרציה, נגד הגזענות והדעות הקדומות, נגד גישת „עניי עירך קודמים" ונגד הגישה הגורסת שיש לשמר את פיגורה של האוכלוסיה הערבית כדי שלא תהיה „איום מתוחכם מפנים על מדינת ישראל". למול עמדות אלה יש לחזור ולהדגיש כי אין כל תוספת ביטחון בקיומו של מיעוט מקופח, וכי רק שוויון ושייכות ייצרו מצב שבו יוכלו שני העמים לחיות בשלום ובשיתוף לאורך זמן.

גן ילדים ערבי. מערכת החינוך הערבית תורמת להעמקת המצוקה ולהנצחתה.

שערי מטבע חוץ ביום 11.11.88

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.55	1.62	1.55	1.62	1.55	1.62	1.5791	1.5989	1.5791	1.5989	1.5791	1.5990	1.5890
1 מארק גרמני	0.89	0.93	0.89	0.94	0.89	0.94	0.9107	0.9221	0.9096	0.9210	0.9101	0.9216	0.9147
1 לי"ש	2.81	2.93	2.81	2.95	2.81	2.95	1.8653	2.9012	2.8646	2.9003	2.8645	2.9006	2.8747
1 פרנק צרפתי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.26	0.27	0.2660	0.2694	0.2657	0.2690	0.2660	0.2694	0.2675
100 ינים יפאניים	1.26	1.32	1.26	1.32	1.26	1.32	1.2864	1.3026	1.2875	1.3036	1.2869	1.3031	1.2934
1 גולדן הולנדי	0.79	0.83	0.79	0.83	0.77	0.83	0.8063	0.8164	0.8067	0.8168	0.8065	0.8166	0.8106
1 פרנק שווייצרי	1.06	1.11	1.06	1.11	1.06	1.11	1.0801	1.0936	1.0816	1.0951	1.0830	1.0967	1.0876
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2605	0.2638	0.2605	0.2637	0.2607	0.2639	0.2621
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2416	0.2446	0.2412	0.2442	0.2416	0.2446	0.2429
1 כתר דני	0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.24	0.2353	0.2383	0.2351	0.2380	0.2356	0.2386	0.2366
1 מארק פיני	0.38	0.39	0.37	0.39	0.37	0.40	0.3825	0.3873	0.3827	0.3875	0.3821	0.3869	0.3847
1 דולר קנדי	1.27	1.32	1.27	1.33	1.27	1.33	1.2912	1.3074	1.2928	1.3089	1.2954	1.3117	1.2998
1 דולר אוסטרלי	1.28	1.41	1.30	1.40	1.31	1.40	1.3438	1.3607	1.3449	1.3617	1.3462	1.3631	1.3520
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.40	0.55	0.42	0.59	0.6657	0.6741	0.6665	0.6748	0.6657	0.6741	0.6698
10 פרנקים בלגיים	0.42	0.44	0.42	0.44	0.42	0.44	0.4299	0.4355	0.4341	0.4395	0.4340	0.4395	0.4359
10 שילינגים אוסטריים	1.27	1.33	1.27	1.33	1.27	1.34	1.2928	1.3090	1.2933	1.3095	1.2945	1.3106	1.3002
1000 לירות איטלקיות	1.19	1.26	1.19	1.27	1.20	1.29	1.2180	1.2332	1.2191	1.2343	1.2194	1.2347	1.2254
1 סל"י (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.8810	1.9046	1.8812	1.9047	—	—	1.8922
1 דינר ירדני	2.77	2.85	2.60	2.77	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0191
10 לירות לבנוניות	—	—	—	—	0.02	—	—	—	—	—	—	—	0.0309
1 לירה מצרית	0.60	0.63	0.61	0.64	0.62	0.68	—	—	—	—	—	—	0.6706

עיריית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר 04-356013-4

הודעה לפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי עיריית חיפה לאשר ביצוע שינויים במבנה מוסד ציבורי ותוספת בניה, ברחוב חרמון מס' 10 חלקה 94 בגוש 10865 הדר.
הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:
1. עודף שטח בניה מעל למותר.
2. קומה נוספת מעל למותר
3. בליטות למרווחים קדמי ואחורי.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים:
יום ב' – 08.00–12.00
יום ד' – 08.00–12.00 – 15.00–17.00
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
איתמר יעוביץ
מהנדס העיר

התזמורת
הפילהרמונית הישראלית

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרטים למנויים מס' 2
סדרה ה: השבוע, 13.11.88
סדרה ה: מוצ"ש 19.11.88
קורט זנדרלינג
מנצח
סימור פרנקל
פסנתרן
התכנית:
בטהובן – הפתיחה „קוריולאן"
ברוקנר – קונצ'רטו לפסנתר מס' 3
בטהובן – סימפוניה מס' 6 „הפסטורלית"

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרטים למנויים מס' 1
סדרה ד': יום ב' 14.11.88
קורט זנדרלינג
מנצח
סימור פרנקל
פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ז–ח

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרטים למנויים מס' 2
סדרה א': יום ג' 15.11.88
סדרה ב': יום ד' 16.11.88
סדרה ג': יום ה' 17.11.88
קורט זנדרלינג
מנצח
סימור פרנקל
פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ז–ח

תל אביב: היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרטים פילהרמוניקה מס' 2
יום א' 20.11.88
קורט זנדרלינג
מנצח
סימור פרנקל
פסנתרן
התכנית:
הנדל – קונצ'רטו גרוסו אופ. 6 מס' 7
בטהובן – קונצ'רטו לפסנתר מס' 2
היידן – הפתיחה לאופרה „נאמנות ושכרה בצידה"
היידן – סימפוניה מס' 82 „הדב"

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרטים למנויים מס' 3
סדרה א': יום ה' 24.11.88
סדרה ב': מוצ"ש 26.11.88
ויטולד לוטוסלבסקי
מנצח
קריסטוף יקוביץ
כנר
תכנית מיצירות לוטוסלבסקי:
„מוסיקת אבל"
שרשרת 2 לכנור ולתזמורת
סימפוניה מס' 3

להזכירכם,
הפגישות עם הנהלת התזמורת יתקיימו לפני הקונצרט בסדרה שלכם באולם היכל התרבות משעה 18.45 ועד 19.45.

בית ספר תיכון מקיף „השרון"
ע"ש רוטברג, רמת־השרון
אבל על מותו של
יגאל וייס
מורה ומחנך, מופת למסירות ולצניעות
ומשתתף בצער המשפחה
פרטים על מועד ההלוויה בטלפונים:
03-475063, 03-482977

עם רבקה הלפרין, מולי, כל בני המשפחה ובית נתיב הל"ה
כואבים אתכם את מותו של
דודו
כל בית מתניים

לחברנו אלי גור ומשפחתו
אתכם באבלכם
על מות האב
נתן גור ז"ל
בית קבוצת כנרת

בצער רב הננו מודיעים על פטירת
רעייתי אמנו וסבתנו
ימימה ולצ'ר
פרטים על מועד ההלוויה בטלפון: 03-5402929
המשפחה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נס־ציונה
הודעה לפי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה נס־ציונה בקשה להקלה בקו.ב. צדדי וקו.ב. קדמי בחלקה: 472 בגוש: 3637 כתובת: רח' העצמאות 15
החלקה נמצאת באזור מגורים: ב'
בו מותר לבנות בהתאם לתכנית: נס/1/1
– קו בנין צדדי 4 מ' וקו בנין חזיתי 5 מ'.

מי שלנג מבקשת להתיר בניה בקו בנין צדדי דרומי 3.60 המהווה הקלה של 10% ובניה בקו בנין חזיתי 3 מ' המהווה סטיה ניכרת והקלה על סמך סעיף 1/4/ב' בחוק התכנון והבניה „בניה בהתאם לקו בנין קודם שלפיו בנויים רב הבנינים באותו רחוב".

לכל מי שיש לו התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בתוך מועד של 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

לאחר מועד זה תובא כל התנגדות שהוגשה כנ"ל לדיון בועדה המקומית לתכנון ולבניה והיא תחליט כנדרש.

ניסן קרסנסקי
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה נס־ציונה

עסיס החזקות בע"מ
הודעה
נמסרת בזה הודעה, כי אסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי המניות של החברה, תתקיים ביום 5.12.88 בשעה 09.00, במשרדו של רו"ח שלמה זין, ב„בית גיבורי" ברחוב קויפמן 6, בתל־אביב.
על סדר היום: **שינוי שם החברה.**
כל בעל מניות רשאי למנות מיופה כח להשתתף באסיפה, ובלבד שיפוי הכח יופקד במקום שנקבע לקיום האסיפה, לפחות 48 שעות לפני מועד כינוסה.
בשם הדירקטוריון
שלום ברונשטיין, מזכיר

עסיס החזקות בע"מ
הודעה
נמסרת בזה הודעה, כי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של החברה, תתקיים ביום 5.12.88 בשעה 09.30, במשרדו של רו"ח שלמה זין, ב„בית גיבורי" ברחוב קויפמן 6, בתל־אביב.
על סדר היום:
1. אישור דו"ח ההנהלה.
2. אישור הדוחו"ת הכספיים ליום 31.12.87.
3. בחירת מנהלים.
4. מינוי רואי החשבון.
5. כל עניין אשר לפי תקנות ההתאגדות של החברה יש לעסוק בו באסיפה הכללית השנתית.
כל בעל מניות רשאי למנות מיופה כח להשתתף באסיפה, ובלבד שיפוי הכח יופקד במקום שנקבע לקיום האסיפה, לפחות 48 שעות לפני מועד כינוסה.
בשם הדירקטוריון
שלום ברונשטיין, מזכיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי זבולון
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבנייה, השתכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבנייה מחוז חיפה החליטה לאשר, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקרא „תכנית מס' זב/64 א' – שינוי תוואי מסילת הברזל בקרבת קיבוץ יגור", המהווה שינוי לתכניות ג/809 – בכביש צומת שער העמקים – חיפה (תוואי חדש לכביש מס' 24) וכביש קרית אתא עוקף מזרח (תוואי חדש לכביש מס' 241 ג/969 – דרך עוקפת נשר).
ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית דרומית לכביש עוקף יגור.
הודעה על הפקדת שינוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים 3055, התשמ"ד, עמ' 1815.
השינוי האמור, בצורה שאישרה אותו הועדה המחוזית ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה, וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבנייה זבולון, וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
משה גלזנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה – מחוז חיפה

SEEKING
- Experience with IBM, IBM-compatible personal computers
- Ability to disassemble / assemble IBM PCs
- Working experience with LANs
- Knowledge of data communications X.25 an asset
- Minimum of 3 years experience
- Fluency in English and good presentation skilis
- Willing to travel world-wide
- Immediate availability

Initial Location: New York City.
Expenses Paid - $150—300 / Day
Phone 02-271588

דירות למכירה

• דירה 2½ חדרים לסטודנטים 33 מ"ר מסודרת 03-5461661 (9742)

עסקים

מכוניות

• סובארו סטיישן, 1979, מזגן, אוטומטית 03-5449292, לאחר 18 (9758)

בתי"ס לנהיגה

רוצים לקנות

רהיטים

הלוואות

טרקטורים

ריפוי והרזיה

הכרזות

ירושלים

חיפה

פוליש וניקיון

שרותים

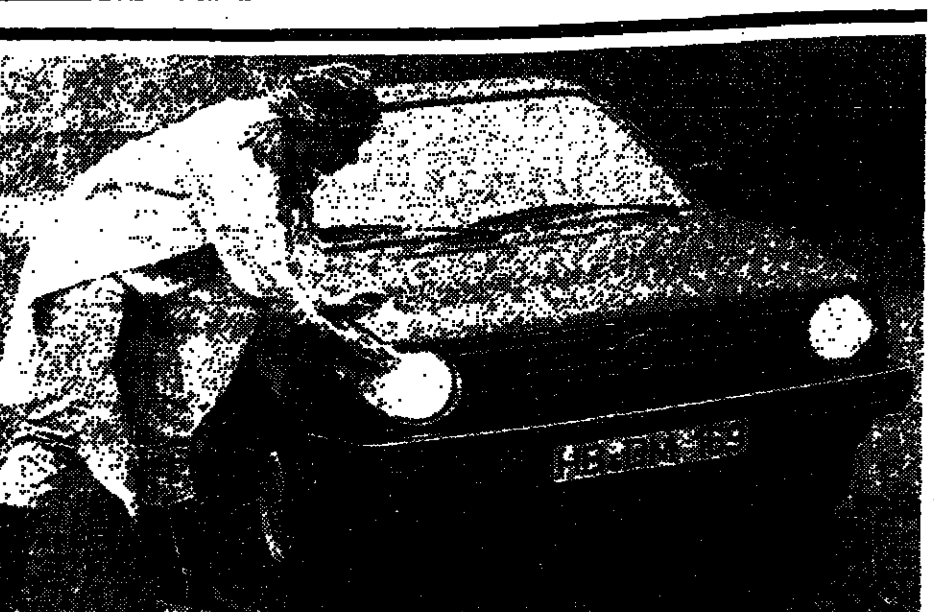
עוצמת פנסי מכוניתך נקבעה, כך שתתאים לצרכיך בתאורה מירבית בתנאי נסיעה קשים. עונת החורף, העתידה ברסיסי מים, בגשם כבד ובעננות נמוכה, מקשה על הראיה ביום ובעיקר בלילה. אם תדאג לניקוי מתמיד של זוג פנסיך, תפיק מהם את המירב, בשעה שאתה הכי זקוק להם. אנו יודעים בדייקנות מה הפרש עוצמת האור בין פנס נקי לעטוי בוץ, אך מהנדסי חברת „פולקסווגן" מעריכים, שעוצמת האור של פנס מרופש עלולה להגיע רק לחמישה אחוזים מעוצמתו המלאה. טרחת הניקוי קטנה ותועלתה גדולה: רואים.

משרד־התחבורה / אריה ארד

דרוש מנכ"ל

משרד־התחבורה אינו רק משרד כלכלי חשוב, אלא מוסד המצוי בקשר יומיומי עם כל אחד מתושבי המדינה. משום כך מוזר כל כך, שאף אחת מהמפלגות הגדולות לא טרחה להציג לקראת הבחירות תכנית־פעולה מקפת לארבע השנים הקרובות ביחס לנושא חיוני זה. כיוון שכך, עכשיו השעה לדיון מושכל בעתידו של משרד זה בממשלה הבאה.

נכון לשעה זו, מבקשים את המשרד שלושה מאנשי הליכוד ואיש מאנשי מפלגת העבודה לא הודיע על חתירתו אליו. שלושת מבקשי המשרד הידועים הם שר־התחבורה הנוכחי חיים קורפו, השר גרעון פת וסגן־השר רוני מילוא.

כמעט שלא היה צריך להיות ספק לגבי השר קורפו, אילמלא העידו ראש־הממשלה יצחק שמיר לתפקיד יו"ר הכנסת. קורפו הוא פרלמנטר מנוסה מן הימים שעמד בראש הקואליציה של מנחם בגין ואין ספק, שיוכל למלא את התפקיד כדרוש. מבחינתו האישית יש בכך גם קידום נאה. אולם קורפו עצמו מעדיף להישאר במשרד־התחבורה. „תפקיד יו"ר הכנסת לא הוצע לי ואינני שש אליו", אמר לי בסוף השבוע.

קורפו הצליח בתפקידו. הוא שיקם את החברות הכפופות לו, מספנות ישראל, צים, ואל־על; קבע סדרי עדיפויות נכונים בניצול תקציבו לסלילת כבישים; בנה תפיסה כוללת סבירה, אם גם שנויה במחלוקת, לפתרון בעיות התחבורה והתעבורה; יצר מסגרת בת־קיימא ליחסי הממשלה עם הקואופרטיבים לתחבורה ציבורית, אם כי כמה מיסודותיה טעונים עיון מחדש; הנה דרך, העשויה לשקם את רכבת ישראל תוך ניצול כחוק של עודפי ההכנסות של רשות הנמלים; הנהיג מדיניות תעופה השומרת גם על האינטרסים של המדינה, גם על טובתן של חברות־התעופה וגם על טובת האזרח שוחר הנסיעות; כופף את עקומת התאונות העולה והשנה תסתיים כנראה בפחות הרוגים מהשנה הקודמת, לראשונה זה שנתיים.

קורפו הוא שר הגיוני, היודע לקבל החלטות ולעמוד מאחוריהן; כאשר הוא טועה, לרוב הוא יודע לשנות החלטה. חולשתו, שלא בנה לו מטה מקצועי, שיכין את החלטותיו באורח שיטתי. הוא טעה במינוי מנכ"ל חסר נסיון וכישורים בניהול גוף גדול ומסועף כמשרד־התחבורה. התוצאה היא, שהמשרד לא השכיל להשתלב בתפיסה הכוללת של המדיניות הכלכלית ואינו נחשב כבר־שיח הולם למקצועני משרד־האוצר. תוצאה אחרת היא, שהשר נאלץ להיות המטה של עצמו. שוב ושוב הוא נאלץ לשנות את החלטתו, מפני שהיחידה שהכינה את החומר לא סיפקה את כל המידע ולא בדקה את כל ההשלכות. כך למשל לא נעשתה עד עצם היום הזה עבודה של ממש לבדיקת ההשלכות של הפעלת רכבת־פרברים, אף על פי שעניין זה הוא אבן־יסוד במדיניותו של השר; כך למשל אין יודעים עד עצם היום הזה מה המחיר האמיתי של מסילת־ברזל לאילת, העשויה להיות פרוייקט פיתוח מרכזי ברמה

מועמד למנכ"ל שמואל סלבין

הלאומית; כך למשל לא נעשתה עבודה של ממש להכנת מדיניות התעופה לקראת הליברליזציה באירופה; כך למשל לא נעשתה נבדק ברצינות מיסויין של מכוניות נוכח התחייבויותיה של המדינה כלפי אירופה וכלפי ארה"ב.

למשרד־התחבורה דרוש איפוא לא שר חדש, אלא מנכ"ל חדש. ואמנם, קורפו פתח במהלך, שתכליתו לאפשר לו מינוי מנכ"ל חדש, אולם אינני בטוח שמצא את האיש המתאים ביותר. מועמדו של השר הוא דן הולצמן, כיום מנכ"ל פרוייקט איילון. אולם לראש־הממשלה מועמד משלו, שמואל סלבין, שהיה בשנים האחרונות יועצו הכלכלי.

הדבר העיקרי הדרוש כיום במשרד־התחבורה הוא ראש מטה בעל תפיסה כלכלית רחבה. כעת צריך לשלב את הנושאים המקצועיים של התחבורה במדיניות הכוללת החותרת לשינוי מיבני במשק במגמה של צמיחה והגורסת הינתקות הממשלה ממעורבות בניהולו של המיגזר העיסקי תוך העברת מירב היוזמה והפעילות למיגזר זה. בכל הנושאים הללו יכול משרד־התחבורה להרים תרומה נכבדה ביותר, אולם לשם כך הוא זקוק לא לבונה כבישים מעולה, אלא לכלכלן בעל ראיה מקיפה המשתלבת במדיניות הכוללת ובעל יכולת לנהל עבודת־מטה מסודרת להכנה מיטבית של החומר להחלטות השר.

נראה, כי לסלבין כישורים עדיפים בתחומים הללו והשפה המשותפת שבינו ומקצועני משרד־האוצר עשויה ליצור מנוף לשיקום שיתוף־הפעולה בין שני המשרדים. ככלות הכל, זה האיש שהכין בשנתיים האחרונות את ההחלטות הכלכליות של ראש־הממשלה. הצירוף של שר ותיק, הממשיך בתפקידו, ומנכ"ל חדש, היודע את מלאכתו, עשוי להחזיר למשרד־התחבורה את מעמדו הבכיר הראוי לו.

עישון במטוסים / רחמים בן

רק ישראל יכולה

שר התחבורה קורפו אסר בהינף יד וללא בדיקה את העישון בטיסות הנמשכות פחות משעתיים. בבריטניה עשו את זה אחרת

רק ישראל, ששתי חברות־התעופה שלה עומדות על סף פשיטת־הרגל, יכולה להרשות לעצמה להנהיג תקנות שרירותיות האוסרות את העישון במקצת הטיסות של „ארקיע" ו„אל־על". אפילו ענק כ„בריטיש אירווייז", חברת התעופה השישית בגודלה בעולם המסיעה 19 מיליון בני אדם בשנה, אינה מעזה לעשות צעד מרחיק לכת כזה ללא בדיקה יסודית.

הדברים אמורים בתקנה שרירותית, שהוציא השנה שר התחבורה חיים קורפו, האוסרת את העישון בטיסות פנים־ארציות ובטיסות בין־לאומיות הנמשכות עד שעתיים. כלומר, השר קורפו אסר את העישון בהינף יד וללא כל בדיקה לא רק בין אילת ומרכז הארץ, אלא גם בדרך לקאהיר, לאיסטנבול ולאתונה. האיסור אינו חל כמובן על החברות המתחרות, כאשר 36 אחוז מאזרחי ישראל מעשנים.

בימים אלה הגיע לידי מסמך המפרט את החלטות „בריטיש אירווייז" בנושא העישון בטיסותיה. מתברר שממשלת בריטניה לא העלתה על דעתה להתערב במדיניותה של חברת־התעופה הלאומית שלה. הנושא כולו נשאר בתחום טיפולה של הנהלת החברה ולבסיה של זו התבסס על שיקולי רווח והפסד בלבד. היה חשש, שאיסור העישון יקטין את מספר הנוסעים, ומשום כך טיפלה החברה בנושא בזהירות רבה. שלא כבישראל, אין ל„בריטיש אירווייז" מונופול על שום קו, וגם בתוך בריטניה היא מתמודדת עם שורה של חברות־תעופה קטנות. מכאן שלנוסע יש ברירה.

תחילה ערכה „בריטיש אירווייז" ניסוי בקו שבין לונדון וגלאזגו וכן בקווים בין לונדון ווינה ובין לונדון וגותנבורג. באוגוסט נערך משאל בקרב 2,199 נוסעים פנים־ארציים. על סמך התוצאות החליטה החברה לאסור את העישון בטיסותיה הפנים־ארציות, אך להמשיך בנוהג הקיים בטיסותיה הבין־לאומיות.

בסקר של בי.איי. נמצא, כי 85 אחוז מהלא־מעשנים ו־42 אחוז מהמעשנים תומכים באיסור העישון בטיסות פנימיות הנמשכות עד שעה אחת. רק 19 אחוז מהמעשנים הביעו „התנגדות רבה" לאיסור. 59 אחוז מהנוסעים אמרו, כי נטייתם לטוס עם בי.איי. תגדל אם ייאסר העישון במטוסיה, ואילו 12 אחוז אמרו כי נטייתם לטוס עם החברה תקטן כתוצאה מאיסור העישון. „אנו אוסרים אפוא את העישון בטיסות בתוך בריטניה מתוך היענות לרצונם של רוב הנוסעים שלנו ולאחר מחקר מדוקדק", מסכם מנהל השיווק ג'ים האריס.

באשר לטיסות הבין־לאומיות, תוסיף בי.איי. להתיר את העישון לא רק במטוסים אלא גם באולמות ההמתנה. כן תמשיך במכירת סיגריות, סיגרים וטבק למקטרת במטוסיה. הניסוי באיסור העישון בקווים לוינה ולגותנבורג לא הביא אמנם למסקנות חד־משמעיות, אך התברר כי ככל שהטיסה ארוכה יותר, כן פוחתת תמיכת הנוסעים באיסור העישון.

עוד מתברר, כי הביקוש למושבים של מעשנים משתנה בהתאם לקו, לעונה ולשעת הטיסה. בכמה מדינות מגיע הביקוש למושבי מעשנים ל־50 אחוז, ואילו בארה"ב מבקשים בדרך כלל 80 אחוז מהנוסעים לשבת באזור הלא־מעשנים.

כך נוהגת חברת־תעופה גדולה ואחראית, הרוצה לשרוד. אבל בישראל נעשה הכל על־פי פקודות שרים, החשים חירות להורות לאזרח כיצד לנהוג אפילו בפרטים אישיים ביותר. אצלנו נאסר העישון בתחבורה הציבורית כולה, ואפילו בנסיעות הנמשכות שעות ארוכות, ללא כל שיקול דעת. התוצאה היא שמעשנים מעדיפים להשתמש ברכבם הפרטי. האם יש לכך השלכות על הכנסות הקואופרטיבים וחברות־התעופה הישראליות? ואולי משפיע הדבר על מספר תאונות־הדרכים? איש אינו מעוניין לדעת: שרים שאגו, מי לא יירא!

„מיבצע כולסטרול"

מיבצע בדיקות כולסטרול חינם לנהגים ב־30 מתחנות „פז" בערים הגדולות נפתח היום ויימשך שלושה שבועות. המיבצע מתקיים במסגרת מסע ארצי להגברת המודעות לכולסטרול.

הבדיקה פשוטה: אחות מוסמכת תקח דגימת־דם מאצבעו של הנהג והתשובה תינתן כעבור שלוש דקות. אין צורך בכל הכנה לפני הבדיקה. כל נהג/ת נבדק/ת יקבל גם עלון הסברה ושמו „כולסטרול עניין של חיים" – בחסות חברת „פז", ובו תירשם תוצאת הבדיקה.

הבדיקות ייערכו רק לפני־הצהריים בשעות 9:30־13:30.

ב.מ.וו. 320: מרכב־שירות של העולם התחתון למכוניותם של בעלי מקצועות חופשיים.

ב.מ.וו. I 320 / אריה ארד

מכונית־איכות רבת־עוצמה; יש להיזהר בניצול מלוא כוחה

שיווקן של מכוניות ב.מ.וו. בארץ קמה לתחיה לפני פחות משנתיים, כאשר איזי רוזוב לקח את העניינים לידיו. רוזוב הוא, לא רק איש־עסקים, הרוצה לעשות כסף, אלא גם אוהב מכוניות ואוהב נהיגה, השואף בכנות לתת לצרכן הישראלי מכונית טובה ובעיקר רמת שירות, המובנת מאליה באירופה, אך לא בארץ. לאחר שהצמרת הקודמת נתפסה בנוכלות זולה, הוא שיקם את המוניטין של ב.מ.וו.־ישראל ובהחדרת שיטות שיווק חדישות העלה אותה על מסלול־הבראה.

בשנת־הדגם 88 היו מכירותיו יציבות, אולם בנתונים שלי חסרים שבועיים ורוזוב אומר, שבהם מכר עוד כ־500 מכוניות. זו השנה השניה הוא שומר על נתח־שוק של 2.4 אחוז, באחוז שלם יותר מהממוצע העולמי של ב.מ.וו. לא ייפלא איפוא, שבמינכן הוא נחשב לילד הפלא של העולם המערבי. כאשר הציג באחרונה את סידרת ה־5 החדשה, שלחו הגרמנים לחגיגה את סגן־הנשיא הבכיר לשיווק, שהוא גם נשיא ב.מ.וו.־אמריקה.

למרות מחירן הגבוה, מכוניות הב.מ.וו. אינן מכוניות־מנהלים אופייניות, לא כאן ונדמה לי שגם לא באירופה. הן נקנות על־ידי אנשים אוהבי מכוניות־איכות במעמד הבינוני ומעלה. בימים אלה הגיעה לארץ ה־316 I, שתימכר ב־50,000־55,000 שקל ותתחרה במכוניות כאודי 80, רנו 21, וסיירה 2000. ואילו דגמי סידרת 5 החדשה כבר נמכרים במחירים שבין 110,000 ו־230,000 שקל. ה־320, במחיר של כ־90,000 שקל, מגשרת בין סידרת ה־3 וסידרת ה־5. היא מתחרה בוולבו, בסקורפיו של פורד, באומגה של אופל, ב־505 של פז'ו ובאודי 100.

על המרכב הקטן יחסית של סידרת ה־3 הרכיבו מהנדסי ב.מ.וו. מנוע הזרקה רב־עוצמה בן שש בוכנות, המפיק 129 כוחות־סוס ב־6,000 סל"ד. התוצאה היא מנוע שקט מאד, המגיע למהירות מירבית של קרוב ל־200 קמ"ש בשלווה גמורה, כאשר התאוצה מ־0 ל־100 קמ"ש נמשכת 12 שניות בגירסה האוטומטית. יש מכוניות רבות המסוגלות לעשות זאת, אך לא בשלווה שבה עושה זאת ה־320. „זו פשוט ב.מ.וו., זה הכל", סיכמה דעתה מיכל, בת 11, המשתתפת איתי ברוב מיבחני־הדרך.

תיבת־ההילוכים בת־ארבעת ההילוכים הקידמיים אינה מתאימה למהירות המותרת בארץ וכבר התייחסתי לכך פעמים אחדות. הבעיה היא, שהתיבה הזאת משלבת את ההילוך הרביעי החסכוני רק במהירות של 100 קמ"ש. מי שנוסע כחוק חש היטב בהשפעתה של תכונה זאת. יתרה של התיבה ב־320 הוא, שלמעשה אין הנהג יודע באיזה הילוך הוא נוסע בגלל השקט „הבוקע" מהמנוע. אבל מי שעוקב אחרי האקונומטר המדוייק להפליא, יכול לראות בעיניו את השפעתו הקשה של האנכרוניזם העברי על צריכת הדלק. מי שאינו מבין, מדוע המהירות המותרת בישראל היא אנכרוניזם, יראה זאת על האקונומטר של ה־320. זה מסמר שיער, אך לדעתי הטיפה, שצריכת הדלק הממוצעת שלי הגיעה ל־8.5 ליטר לקילומטר, בעוד שהצריכה שנמדדה בבריטניה מגיעה ל־9.9 קילומטר לליטר. בארץ אפשר לנסוע על מיכל בנזין 470 קילומטר בעוד שבבריטניה 545 קילומטר. ההפרש הוא כמרחק בין תל־אביב לירושלים.

כדי לנצל טוב יותר את עוצמת המנוע, כאשר זה דרוש, מצויידת דוושת הדלק של ה־320 בקיקדאון כפול. הראשון מאפשר למנוע להגיע ל־4,000 סל"ד והשני ל־7,000, דבר המאפשר למכונית לקבל תאוצה גבוהה, למרות תיבת־ההילוכים האוטומטית. ככל הידוע לי, הקיקדאון הכפול הזה ייחודי לדגם זה.

ה־320 היא, ככל דגמי ב.מ.וו., בעלת הנעה אחורית. מסורתית, אין מהנדסי ב.מ.וו. מצליחים לפתור את בעיית איזונו של הסרן האחורי, כדי שעודף עוצמה לא יגרום לירכתי המכונית להחליק הצידה, בעיקר בזינוק או בהאצה נמרצים על כביש חלק. כיוון שכך, פיתחו את האיי.סי.אס., המנוע עודף כוח מהסרן האחורי. התוצאה היא, שהגלגלים האחוריים אינם מחליקים. אלא מה, המיתקן הזה עדיין לא הגיע לסידרת ה־3, אפילו לא לדגם־העל. הזהירות המתחייבת בהאצת ה־320, דווקא בגלל העוצמה הרבה של המנוע, היא החסרון הבולט ביותר בנהיגה.

תחזוקה נכונה מהווה בעיה בכל המכוניות. ההנחיה להחליף את השמן ולבצע טיפולים שוטפים לאחר מספר קילומטרים, מבוססת על סטטיסטיקה, על ממוצעים. אבל אנשים שונים לא רק נוסעים באקלים שונה ובדרכים שונות, אלא גם נוהגים באיכות שונה. לסוגי הנסיעות ולאיכות הנהיגה השפעה רבה על התבלות השמן והחלפים המתבלים. וכן גם, רוב הנהגים אינם מבינים גדולים בתחזוקת מכוניותיהם. הם באים למוסך ומוסרים תיאור חלקי של תקלות, לעיתים בלי לספר את העיקר, משום שאינם יודעים מה העיקר. אשר על כן מצריך איתור התקלה זמן רב וזה עולה כסף. יתירה מזאת, הואיל ותיאור שטחי של תופעה יכולה להעיד על תקלות שונות, לא תמיד מאתר המוסך את גורם התקלה האמיתי בהינף אחד, אלא הדבר מצריך הליכה סבלנית שלב אחר שלב וכשאין מזל, צריך לשוב למוסך עם אותה תקלה אפילו חמש פעמים, עד שמאתרים אותה. ביזבוז הכסף הוא עצום, שכן בינתיים תיקנו גם כל מיני תקלות שלא היו, תוך החלפת חלפים, שלא התבלו.

בב.מ.וו. פיתחו לצורך זה מחשב, העושה שתי פעולות. ראשית, הוא מבקר את פעולת המכונית ומודיע לנהג, מתי הגיע הזמן להחלפת שמן ולשאר טיפולים. בכך הוא גורם, שהטיפול ייעשה בדיוק במועד הדרוש, לא קודם ולא אחר כך. ההינתקות מהממוצע הסטטיסטי חוסך זמן וכסף, בכך שאין מבצעים את הטיפול בטרם זמן, אך גם אין נוסעים במכונית, אחרי שהשמן כבר אינו יכול לסוך את החלקים הנעים והמצתים בקושי מציתים. תפקידו האחר של המחשב, שהוא מבקר את פעולת המכונית, מאתר בדייקנות את הליקויים בה ו„מדווח" עליהם למחשב שבמוסך. לפיכך מתקנים את התקלות הקיימות ואין מתקנים תקלות שאינן. בסך הכל זה חסכון רב מאד בתחזוקה.

המימצאים בנהיגת־המיבחן

- התאוצה: נמרצת: מ־0 ל־100 קמ"ש ב־12 שניות; בדגם ידני 10.2 שניות.
- המנוע: חלק ביותר וגמיש מאד; ההספק 129 כ"ס ב־6,000 סל"ד; המומנט 17.9 קג"מ ב־4,000 סל"ד.
- תיבת־ההילוכים: טובה מאד; שילוב הילוכים חלק ושקט מאד.
- הגה: מדוייק, תמסורת־כביש טובה מאד; כבד למדי בחניה למרות היותו הגה־כוח.
- הנהיגה: נעימה ומהנה מאד; תגובות צפויות ומדוייקות.
- אחיזת הכביש: טובה מאד, אך דרושה מידה רבה של זהירות בזינוק ועל כביש רטוב.
- היציבות: טובה; אינה רגישה לרוח צד ולמהמורות.
- בלמים: טובים; מדורגים היטב, אמינים.
- תנוחת הנהיגה: טובה מאד.
- אביזרי נוחות: טובים מאד.
- עזרי השליטה: טובים מאד.
- המחוונים: טובים מאד.
- הראות: מניחה את הדעת; שטח מת בעקיפה ובחניה.
- המושבים: קשים, אך מעוצבים היטב – מלפנים; מאחור – לא די מרווחים.
- הנסיעה: חלקה לרוב; רכה למדי.
- הרעש: שקטה; מעט המיית רוח.
- האיוורור: משביע רצון.
- ההסקה: מתניק מאחור.
- המהירות המירבית: 193 קמ"ש.
- צריכת הדלק: בעיר: 6.8 ק"מ לליטר; מחוץ לעיר: 9.4 ק"מ לליטר.
- טווח: 55 ליטר במיכל – 470 ק"מ.
- המחיר: 90,000 שקל.
- אחריות: שנה ללא הגבלת קילומטראז'; שש שנים מחלודה.
- טיפולים: בהתאם להוראות מחשב הבקרה.
- אמינות: מעל לממוצע; בגירסות ידניות, שיוצרו בין ינואר 1983 ואוקטובר 1986, התגלתה סכנת התלקחות במוט ההגה.
- לסיכום: מכונית־איכות רבת־עוצמה ומיוחדת; דרושה זהירות בניצול מלוא כוחה.

מכוניות / יפה אברמוביץ'

יציבות במכירות בשנת־הדגם 88

בדיקת נתחי־השוק מגלה שינויים מדהימים, אבל גם העדפה, שאולי במפתיע לא השתנתה: המשך צעידתה של הסובארו בראש מצעד הפזמונים.

74 אלף מכוניות נמכרו בארץ בשנת־הדגם 88, מהן 60 אלף פרטיות, 12,500 מסחריות, 1,200 מוניות ו־300 אוטובוסים. ניתוח מפורט מגלה מגמות מעניינות, לפרקים מפתיעות.

המדובר בנתונים במעט־סופיים של משרד־הרישוי לתקופה שבין 15 באוגוסט אשתקד ובין 31 ביולי השנה. פירוש הדבר, שחסרים נתונים רק לשבועיים האחרונים של שנת־הדגם. אמנם בהשוואה לשנת־הדגם 87 כולה פחת הביקוש הכולל לרכב בששה אחוזים, אולם מותר להניח, שפער זה נסגר בשבועיים האחרונים של השנה. שינוי של עד שני אחוזים לכאן או לכאן הוא בבחינת חריגה סטטיסטית ומשום כך נכון לתאר את המגמה המסתמנת כמגמת יציבות.

יש במגמה זו כדי להפתיע על רקע השפל בשוק המשומשות. בשוק זה החלה ירידת מחירים דרמטית כבר בתחילת השנה והיא אספה תאוצה בהמשכה, כאשר מחודש לחודש גובר הפיחות בערכן של המכוניות המשומשות. מה שהחל בינואר בירידה של אחוזים ספורים, מגיע כעת ל־35 אחוז. היה אפשר לשער, כי בתנאים אלה תחול האטה בקניית מכוניות חדשות, אולם לעזרת היבואנים באו השינויים במערך שערי החליפין בעולם. בעוד הדולר התחיל לטפס, ירדו שערי המטבעות האירופיים והין, דבר שאיפשר ליבואנים להתחיל ב"מיבצעי הוזלה".

ההסכם בין הממשלה ואיגוד יבואני הרכב קובע, כי מתח השיווק של היבואנים יתייצב על 14 אחוז. כל אימת שחל שינוי של שני אחוזים ויותר במתוך השיווק, הכולל את רווחי היבואנים, יותאמו מחירי המכוניות. והנה, מרגע שהחלו שערי המטבעות האירופיים לרדת, נאלצו היבואנים להוזיל את המכוניות. במקום להציג זאת כהתאמה המתחייבת מן ההסכם עם הממשלה, הם ערכו "מיבצעים". הדבר מנע היווצרותו של פער בלתי נסבל בין שווי המשומשת שבידי הלקוח הפוטנציאלי ובין מחירה של המכונית החדשה, שבה חשק. במקרים מסויימים בחרו הלקוחות במכונית חדשה יותר קטנה או זולה, מכפי שהיתה להם קודם, ובכך הקטינו את הפער בין השתיים. החלפת מכונית היא מיבצע מתוכנן היטב חודשים רבים מראש והרושם הוא, כי אף אחת מהתכניות הללו לא נגנזה, אלא לכל היותר הותאמה למציאות החדשה. נושא זה אי־אפשר לבחון באורח מפורט, מפני שאין בידינו נתונים מהימנים על התפלגות ההצטיידות על־פי הדגמים השונים. עם זאת אני משער, כי עלייתן של המכוניות הבריטיות מהמקום ה־12 אשתקד למקום השמיני השנה משקפת נטיה זו.

בדיקת נתחי־השוק של המכוניות השונות מגלה כמה שינויים מדהימים, אבל גם העדפה, שאולי במפתיע לא השתנתה: המשך צעידתה של הסובארו בראש מצעד הפזמונים. הסובארו זוכה זה שנים בקיתונות של בוז מצד כמה מכתבי הרכב, הנחשבים לבעלי השפעה רבה כביכול, כגון אנשי הרדיו "אר סי" ועורכו רוני אהרונוביץ'. היבואן עצמו מתעלם במופגן מהעתונות ונמנע להלוותן מיחסי־ציבור, אם־כי באחרונה החל נותן מודעות. בשנתיים האחרונות ספגה המכונית היפאנית מהלומה כבדה, כאשר לא הוחלו עליה הנחות המכס, שניתנו לכלי־רכב מתוצרת מדינות השוק המשותף וארה"ב. אף על פי כן, לא זו בלבד שהסובארו מוסיפה להיות המכונית הנמכרת ביותר בישראל, אלא אף נוספה לה עשירית האחוז בנתח־השוק. סובארו מחזיקה בנתח־שוק של 24 אחוז ויותר, פי 2.5 מהמכונית שאחריה, הפיאט. אמנם בתחום המכוניות הפרטיות ירד השנה נתח־השוק של הסובארו מ־27.2 אחוז אשתקד ל־26.5 אחוז, אולם היא איזנה ירידה זו בעליית הפלח שלה בשוק המסחריות, מ־8.8 ל־11.9 אחוז, ובשוק המוניות, מ־58.4 ל־59.7 אחוז. למרבה ההפתעה, סובארו היא גם המונית הנמכרת ביותר בישראל זו השנה השניה (699) ובכך כבשה את המקום, שהיה שמור שנים רבות למרצדס (240).

הדבר המדהים האחר הוא גלישתה של פולקסווגן מהמקום השלישי בשנה שעברה, למקום השביעי השנה, עם ירידה של 38 אחוז במכירותיה ואבדן שליש מנתח־השוק שלה. בתחום המסחריות אמנם שמרה פולקסווגן על מקומה כרכב־העבודה הנמכר ביותר, אך מספר המכוניות שמכרה ירד ב־36 אחוז והיא איבדה כרבע מנתח־השוק שלה, מ־30 אחוז אשתקד ל־22 אחוז השנה. חמורה עוד יותר גלישתה של פולקסווגן בתחום המכוניות הפרטיות מהמקום ה־14 למקום ה־17. היא מוכרת פחות אפילו מאודי, מב.מ.וו. ומוולבו. בתחום המוניות ירדו מכירותיה ב־70 אחוז והיא איבדה 60 אחוז מנתח־השוק שלה. היא גלשה מהמקום השלישי למקום השישי.

זה ממש מהמם, אם מביאים בחשבון, שהגולף היא הפרטית הנמכרת ביותר באירופה. אין לכך כל הסבר, לבד ממחירה הגבוה של הפולקסווגן בארץ, שאינו מסוגל לפצות על יתרונותיה באמינות ובשמירת ערך. בפולקסווגן נבהלו עד כדי כך, שהחליטו להוזיל את דגמיהם באלפי שקלים, כנראה בהשתתפות מסיבית של היצרן הגרמני.

ירידה תלולה, לא־מפתיעה, של 27 אחוז חלה גם במכירותיה של פיאט והיא איבדה רבע מנתח־השוק שלה. למרות זאת שמרה על מקומה השביעי בין המכוניות הפרטיות. הירידה במכירותיה של סיאט נובעת מכך, שגם ספרד, כמו יפאן, לא נהנתה מהורדת שיעורי המכס. אולם בעוד שהסובארו כבר השתרשה בארץ עד כדי כך, שהדבר לא השפיע על מכירותיה, הסיאט רחוקה ממעמד איתן זה. גם מכונית יפאנית אחרת, הדייהטסו, נפגעה קשות: מכירותיה ירדו ב־28 אחוז והיא איבדה כרבע מנתח־השוק שלה. הסוזוקי לעומת זאת לא נפגעה כלל. אמנם היא לא הצליחה למכור יותר משמונה מכוניות מסחריות, בהשוואה ל־256 אשתקד, אבל אבדן זה קוזז בעליה של ארבעה אחוזים במכירת פרטיות, שנקלטו יפה בשוק.

גם אופל נפגעה קשות. מכירותיה ירדו ב־37 אחוז ושליש מנתח־השוק שלה אבד. אופל סובלת לא רק משערו הגבוה של המארק: הקאדט החדשה לא נקלטה היטב גם באירופה ואילו הקורסה יקרה מדי, מה גם שהיא מיוצרת בספרד. לפיכך גלשה אופל מהמקום הרביעי אשתקד למקום השמיני השנה.

פורד הגדילה במידה ניכרת את מכירותיה, כנראה תודות למדיניות מסחרית טובה משל פולקסווגן, שהרי רוב מכוניות הפורד מיוצרות בגרמניה והפייסטה מיוצרת בספרד. פורד הגדילה את כלל מכירותיה ב־11 אחוז, את נתח־השוק שלה ב־18 אחוז ועלתה מהמקום החמישי למקום השלישי. בתחום הפרטיות גדלו מכירות פורד ב־15 אחוז ובתחום המסחריות נשארו מכירותיה ללא שינוי, אולם נתח־השוק שלה עלה ב־16 אחוז.

גם המכוניות הבריטיות, המטרו והמונטגו, הצליחו השנה בשוק הישראלי: המכירות גדלו ב־14 אחוז והן עלו מהמקום העשירי למקום השמיני. מכירת המוניות הוכפלה מ־33 ל־66.

בשוק המפוארות בולטת הוולבו, שכמעט הכפילה את מכירותיה ונתח־השוק שלה גדל בהתאם. וולבו זוכה בהצלחה ניכרת גם בשוק המשאיות והאוטובוסים. במשאיות עלה נתח־השוק שלה בחמישית, לאחר שהגדילה מכירותיה בארבעה אחוזים. מכירותיה בשוק האוטובוסים גדלו ב־12 אחוז ונראה, כי רבים מהמובילים הפרטיים מעדיפים את הוולבו על המרצדס.

על רקע זה בולט כשלונה של האיווקו, המשווקת בארץ על־ידי המשביר המרכזי. מכירת משאיות אלה ירדה ב־60 אחוז והיא איבדה יותר ממחצית נתח־השוק שלה. בשוק האוטובוסים הצליחה איווקו למכור רק ארבעה כלי־רכב, ונראה שהנסיון לעניין בהם את הקואופרטיבים לתחבורה ציבורית נכשל לחלוטין.

גם אודי הגדילה מכירותיה בעשרה אחוזים. מעניינת גם הירידה של 38 אחוז במכירות מרצדס פרטיות, שאיבדו כתוצאה מכך 36 אחוז מנתח־השוק שלהן. גם מכירת המסחריות של מרצדס ירדה בשמונה אחוזים. כן מעניינת העליה במכירת מכוניות פרטיות אמריקאיות. המכירות עדיין קטנות מאד, אבל בכל זאת הן גדלו ב־50 מכוניות.

שני יצרנים חדשים הללו מוכרים מכוניותיהם בארץ השנה: מיצובישי היפאנית ודאצ'יה הרומנית. חדירת השניים לוותה במסע פירסום רעשני, אך נתוני המכירות האמיתיים נטו עד כה בערפל.

ובכן, 2,622 דאצ'יות נמכרו בארץ. זה לא מעט, אבל הרבה פחות ממה שמסרה חברת קפריס, לפני שפשטה את הרגל. הדאצ'יה זכתה בנתח־שוק של 4.4 אחוז, בדומה לרנו, לאופל, לסיאט ולסוזוקי היקרות בהרבה. מסתבר, שיש בארץ ביקוש למכוניות זולות, אפילו איכותן ירודה, והדאצ'יה יכלה לעשות חיל, אילו היה ליבואן אורך הנשימה הדרוש להשרשתה.

מיצובישי, לעומת זאת, נכשלה כנראה בשלב זה. הסיפורים על אלפי המכוניות שמכרה, אינם משתקפים בנתוני משרד־הרישוי. על־פי נתונים אלה נמכרו השנה רק 273 מיצובישי, מהן 206 פרטיות, שמונה מסחריות, ו־59 מוניות. באחרונה מינה היבואן מנהל מכירות חדש, דני עירון שנודע כמנהל המכירות של אלפארומיאו עד שפרש לפני כשנה. מינוי מבשר מאמץ מחודש לחדור לשוק בגדול ונראה, כי המיצובישי עוד לא אמרה את המלה האחרונה.

ויש עוד משהו מעניין, דווקא בצמרת. הצלחת הב.איקס של סיטרואן היא מן המפורסמות. עכשיו מתברר, כי פז'ו נמצאת אמנם במקום הרביעי בסך כל המכוניות שנמכרו, אולם בתחום הפרטיות ניצבת סיטרואן במקום השלישי ופז'ו רק במקום החמישי, בעוד שבין המסחריות ובין המוניות תופסת פז'ו את המקום השלישי וסיטרואן רק את העשירי. זו השנה שהיתה.

מיצובישי גאלאנט 4*4 טורבו (בתצלום) בדרך למקום הראשון בראלי־מאלזיה. הראלי, הנערך זו השנה ה־12, התקיים בחום של 38 מעלות לאורך מסלול של 1,415 קילומטר. אורכם של הקטעים המיוחדים היה 468 קילומטר. ראלי־מאלזיה הוא הסיבוב השני של ראלי־פסיפיק האסייאתי והוא מוכר על־ידי הפדרציה הבין־לאומית לספורט מוטורי. הוא זוכה בהתעניינות רבה בקרב חובבי הספורט המוטורי בשל התנאים הקשים ובזכות הקטעים המיוחדים וכן בשל המיגבלות שהוטלו על הראלי האירופי בעקבות שורה של תאונות קטלניות. המיצובישי גאלאנט 4*4 טורבו קטפה את שלושת המקומות הראשונים. במקום הרביעי זכתה סובארו RX, במקום החמישי ניסן מארץ', במקום השישי שוב מיצובישי גאלאנט 4*4 טורבו, במקום השביעי מיצובישי סטריון, במקום השמיני פורד TX3, במקום התשיעי איסוזו ג'מיני ובמקום העשירי טויוטה לוין.

هكذا من الاسلام

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

ביקורו של צייר הצלילים

סרגיו צ'ליבידאקה, עם התזמורת הפילהרמונית של מינכן, עומדים להגיע היום לישראל

היום עומדים להגיע לארץ חברי התזמורת הפילהרמונית של מינכן ובראשם מאסטרו סרג'יו צ'ליבידאקה לסיור קונצרטים בתל אביב, ירושלים וחיפה. התזמורת האורחת מוכרת כיום כאחת המובחרות במערב גרמניה. בבסיס הקבוע שלה, בבירת מדינת באוואריה, פועלת תזמורת סימפונית נוספת „מתחרה", שאינה נופלת ממנה ברמתה – התזמורת של שירות השידור הבאווארי (מנהלה המוסיקלי הוא המנצח הבריטי קולין דייוויס). סקרנות ושימת לב מיוחדות מעורר המנצח צ'ליבידאקה בן ה־76, מנהלה המוסיקלי של הפילהרמונית של מינכן, הזכור היטב לשוחרי המוסיקה הוותיקים בארץ מהשנים שבהן הופיע בקביעות כמנצח אורח של הפילהרמונית הישראלית (ביקורו הראשון היה ב־1954). צ'ליבידאקה היה בשעתו מהמנצחים האהובים והנערצים ביותר על הקהל הישראלי. בפעם האחרונה ניצח על הפילהרמונית שלנו בסדרה למנויים בדצמבר 1969 (הסימפוניה התשיעית של ברוקנר). אווירה המזכירה „פולחן אישיות" אפפה את פעילותו של המנצח הגדול, הידוע כמבצע־יוצר בעל דמיון, שאינו חס על עצמו ועל הנגנים בחזרות הארוכות ובקונצרטים. הוא מוכר גם כפילוסוף וכמורה רב־יכולת ומתואר על ידי מעריציו כ„צייר צלילים רב־גוני וצבעוני, הניחן בחוש דרמטי מפותח ושופע הומור שנון. מוסיקאי המנהל מישטר חזרות ואימונים קפדניים ביותר שאינו מוכן לשום פשרות בתחומי הניהול המוסיקלי ואיכות הביצוע". במאמרים עליו בעתונות מסופר שבזמנו אימץ את תורת־זן והתעניין באורח פעיל בבודהיזם וגם כיום הוא נוהג לתרגם את הקשר בין שפה, חשיבה ומציאות לעולמו העשיר בצלילים. צ'ליבידאקה קשור לפילהרמונית של מינכן מ־1979 (קודמו בתפקיד היה המנצח הנודע רודולף קמפה). לפני־כן שימש כמנהל המוסיקלי של תזמורת רדיו שטוטגארט ותזמורת הרדיו השוודי שהתפתחו בהדרכתו לרמה בין־לאומית. עם תזמורתו הנוכחית סייר בארצות רבות. לא מכבר הופיעו בברית־המועצות. הוא מתייחס ברצינות רבה להוראה ומוכן ללמד צעירים מוכשרים ולהקנות מנסיונו לאחרים.

זכיתי לשמוע קונצרטים רבים בניצוחו, בשנים שביקר אצלנו, וגם בזמן שהיה מנצחה של תזמורת הרדיו השוודי. כל קונצרט היה התרחשות נדירה – חוויה מרגשת חד־פעמית. זכורים לי במיוחד ביצועיו הנפלאים של יצירות מוצארט, ברוקנר, צ'ייקובסקי, דביסי, ראוול, סיבליוס וסטרווינסקי. בסיור בארץ ינצח על סימפוניות של מוצארט, שוברט וברוקנר ויצירות מאת ראוול ומוסורגסקי שהוא פרשן מרתק שלהם.

צ'ליבידאקה מסרב עקרונית להקליט תקליטים בנימוק שלא יתכן לשמר, באמצעים טכניים, ביצוע מוסיקלי כחוויה אנושית. לדבריו, כפי שצוטטו בעתון גרמני „אין מוסיקה יפה או מכוערת, טובה או רעה. מוסיקה או שהיא חיה וקיימת, או שהיא פשוט חסרת־חיים ונשמה – משמע אינה קיימת". הפילהרמונית הישראלית נתקלה בקשיים, בשנים האחרונות, בנסיונותיה להזמינו אליה, בגלל הדרישות והתנאים יוצאי־הדופן שהעמיד לגבי מספר החזרות וההכנות לקראת הקונצרטים.

ישראל דליות

פרסים לביצוע של יצירות ישראליות מקוריות

יוזמה ברוכה של מדור המוסיקה במועצה הציבורית לתרבות ולאמנות – פרסים לביצוע יצירות ישראליות – מגיע היום לשלביו הסופיים. הבחירה של היצירות המבוצעות נעשתה מתוך הקלטות של קונצרטים פומביים שהוקלטו על ידי „קול ישראל" בעונת הקונצרטים תשמ"ח לפי שלוש קטגוריות: מוסיקה תזמורתית, מקהלתית ומוסיקה סולנית־קאמרית. בנוסף לכך, אמנים שביצעו בעונה שעברה יצירות ישראליות בנוכחות קהל בקונצרטים שלא הוקלטו על ידי הרדיו ואשר ברשותם הקלטה הוזמנו להעביר את סרטי ההקלטה לחבר השופטים. כעת מוזמן הציבור לשלב הסופי בבחירת הזוכים בפרסי הביצועים. השיפוט הפומבי של ההקלטות שנשלחו יתקיים הערב, החל מהשעה 19.00 במרכז למוסיקה ירושלים (משכנות שאננים). המעוניינים לבוא ולהאזין מתבקשים להתקשר לטלפון 02־238546 ולאשר השתתפותם. הטקס הרשמי של חלוקת הפרסים ייערך ביום ראשון ה־11 בדצמבר בשעה 18.00 באודיטוריום במכון ואן־ליר בירושלים.

★

על יוזמה נוספת של מדור המוסיקה הודענו ב„דבר" מיום 28 באוגוסט השנה: מענקים ומילגות מטעם המדור למוסיקאים יוצרים חיים ופועלים בארץ. המענקים שנועדו לפרוייקטים מגוונים מוענקים על סמך פניות ובקשות רשמיות של המעוניינים. ועדת הפרוייקטים במדור המוסיקה, המורכבת ממוסיקאים הפעילים בתחומים שונים (מלחינים, מבצעים, חוקרים, מחנכים ונציגי מוסדות וארגונים) דנה בבקשות ותרצה את דינה של כל בקשה לגופו של עניין. ציינו בזמנו שיוזמה זו היא בשורה מעודדת ויוצאת־דופן במצב הקיים בארץ כאשר מוסיקאים ישראלים אינם זוכים, בדרך כלל, לתמיכה הרשמית ולשימת הלב שהם ראויים להן. רעיה זמרן, מנהלת מדור המוסיקה באגף לתרבות ולאמנות התקשרה אלינו בעקבות הכתבה וביקשה להוסיף כמה הבהרות. היא מעירה: „מזה שנים מעניקה המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות תמיכות מסוג זה. הידיעות מתפרסמות אחת לשנה בעתונות היומית. התמיכות, אמנם, אינן גדולות במיוחד, אך לרוב משמשות לייעודן – לעידוד פרוייקטים, יוזמות חדשות והשתלמויות של מוסיקאים החיים ופועלים בקביעות בארץ. רובם כאלה שאינם פועלים במסגרת תאגיד כלשהו. לעתים קרובות מסייע הסכום המוענק ובמקרים אחרים עיקר תפקידו הוא כהכרה של הפעילות והיותו קטליזטור לגיוס משאבים ממקורות אחרים".

עם כל הזיוב הרב שבמענקים השנתיים עדיין מדובר ביוזמה בודדת וצנועה יחסית. במדינות רבות בעולם, עם מישטרים ושיטות פוליטיות שונות, מאפשרים המוסדות הממשלתיים למוסיקאים רציניים ומוכשרים שהוכיחו את יכולתם (בעיקר מלחינים) להתמסר, כמעט כליל, ליצירה ולעבודה מוסיקלית התורמות לשגשוג ולקידום בחיי האמנות לטובת החברה כולה. אצלנו נחשב, בדרך כלל, סיוע מעין זה לבלתי חיוני ולמותרות.

ישראל דליות

ואלה תולדות רמת־גן

„בית אברהם קריניצי", המתעד את תולדות ר"ג, נפתח הבוקר לקהל הרחב

ברמת־גן נפתח אמש „בית אברהם קריניצי", המתאר את סיפורה של העיר. כאן, בחדרים בהם התגורר אברהם קריניצי, ראש העירייה הראשון של העיר, עד ליום מותו, אפשר למצוא אוצרות של ממש בין המסמכים המתעדים את תולדות העיר שהוקמה ב־1922 על שטח שומם וחסר מים ששבילי חולות מפותלים הובילו אליו. בתיק סגור בשרוך לבן אפשר למצוא את תקנות חברת „עיר גנים" שמטרתה „לבנות מושב חדיש של אנשים קרובים זה לזה ברוח הלאומית־ציוני המתייחסים בשלילה גמורה למסחר במגרשים ובבתים והרוצים על ידי עבודה עצמית להיבנות במושבם מחיי הטבע שבכפר מבלי לוותר על הצרכים הטובים שנותנת העיר". ובהמשך נרשם: „החברים מתקבלים על ידי ועד ההנהלה על פי המלצת שני חברים. חבר הנכנס משלם דמי כניסה כפי שיקבע מזמן לזמן על ידי האסיפה הכללית של החברים. כל חבר מתחייב לעבד בעצמו את חלקת אדמתו עד כמה שאפשר אך בשום אופן לא על ידי פועלים שכירים מן החוץ. לכל צרכי הציבור היותר הכרחיים תהיה במושב הספקה משותפת: מאפיה, איטליז, מחלבה. ואין רשות לאנשים פרטיים לפתוח חנויות אלה".

אפשר גם למצוא כאן דברים שאמרו בוני רמת־גן. אחד מהם, ד"ר י.ל. מטמון כהן – ממיסדי הגימנסיה העברית „הרצליה". בישיבה של הוועד הוא הפליג בשבחה של העיר העתידית ואמר: „כל התקוות הללו לא תראינה מוגזמות כלל וכלל למי שישים את ליבו למעלותיו הטבעיות של המקום: הן הוא המקום ההררי המיוחד, שרוחות עדינים וקרירים מנשבים בה מראשית השנה ועד אחריתה ובזמנים היותר חמים, בשעה שבעיר אין מנוס מפני השרב הלוהט, על גבעותיה של עיר גנים, מרגיש האדם את עצמו רענן וחזק וחזהו מתרומם גבוה גבוה על כל נשימה של האוויר המחייה. בעמדך על אחת הגבעות ופנית צפונה מערבה והנה גדולה הים לכל מלוא עיניך משתרע לרגליך כראי שקוף והמיית גליו מגיע לאזניך כאילו רק קפיצה אחת והנה ליד גליו המלחכים את חול החוף והסיבות פניך שמאלה והנה כל יפי יפו עם בתיה ופרדסיה ותל־אביב עם כל פרבריה מתנוצצים לעיניך בכל הודם בשעה שמימינך פרושים לפניך שדות ירוקים ורצועת הכסף של נחל הירקון חוצה אותם פעם ופעם".

המוזיאון, הפתוח לקהל הרחב, החל מהבוקר, שוכן ברח' קריניצי 64.

נתן רועי

ניחות צרפתי מופע חדש לאורה זיטנר – „אושר אחר": שאנסונים צרפתיים משל ברל, ברברה, בראסנס ואזנאבור ושל משוררים צרפתיים כמו פרוור ואראגון בתרגומים חדשים של אפרים סידון, נעמי שמר, צרויה להב, רחל שפירא, ירון לונדון דן אלמגור ועדה ברנחום. זיטנר תלווה עצמה בפסנתר. במאי: דוד ברגמן. הופעה ראשונה – ביום ג' הקרוב ב„בית ליסין".

תחרות הנבל הבין־לאומית ה־10 יוצאת לדרך בשבוע הבא בי"ם

תחרות הנבל הבין־לאומית העשירית תיפתח ביום א' הבא בירושלים. 38 מתחרים מ־15 מדינות יטלו חלק בתחרות. ביניהם: המתחרה הצעירה ביותר, מבריטניה, בת 16; מתחרה יליד סין העממית שעזב את ארצו לפני שנה ולומד עתה בארה"ב; שני מתחרים מבולגריה; אחת מפולניה; שלושה מהונגריה המגיעים לכאן באמצעות משרד התרבות ההונגרי; מתחרה אחת מרומניה וגם מתחרים מארה"ב, צרפת, יפאן, איטליה, קוריאה, אירלנד, הולנד, מערב גרמניה וישראל.

בתחרות ארבעה שלבים. השניים הראשונים ייערכו בירושלים והסופיים – בתל־אביב. ב־21 בחודש ייערך קונצרט פתיחה חגיגי במעמד נשיא המדינה עליו ינצח **אריה ורדי** ובסיום התחרות, ב־1 בדצמבר יתקיים קונצרט גאלה חגיגי בהיכל התרבות בתל־אביב עם התזמורת הפילהרמונית ובניצוחו של **מנדי רודן**. במהלך הקונצרט יודיעו השופטים (מישראל, ארה"ב, קנדה, אנגליה, יפאן, צרפת ורומניה) על הזוכה, לו יוענק נבל וסך 4000 דולאר. סך הכל יחולקו חמישה פרסים.

בנוסף ייערך קונצרט מיוחד ב־26 בחודש, ב„צוותא" תל־אביב שבו ינגנו שלוש זוכות בשנים קודמות יחד עם שישיה מתוך תזמורת הקיבוצים את יצירתו של סרג'יו נטרא בביצוע בכורה – מוסיקה לניקנור.

בתמונה: זוכת תחרות הנבל התשיעית, נאוקו יושינו מיפאן.

ורדה צימרמן

אמנים מציירים ברידינג

בתחנת החשמל רידינג א' התמקמו, בעידודה של חברת החשמל, כמה אמנים, העוסקים בפעילות אמנותית בתוך חללי האתר שעדיין אינם נמצאים בפעילות. בתמונה: הצייר **יגאל עוזרי**, ליד אחת מעבודותיו.

שידורים

טלויזיה

חינוכית

08.00 עד־כאן, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד – שניים אוחזין – בעיא 1 (כ).
08.40 מסך לספרות יסודי – אגדות חוני המעגל (כ).
09.00 אנגלית (ז').
09.20 השעה שלנו – ידידי מרחוב ארמון (כ).
10.30 אנגלית (ז').
11.00 חשבון (ה') – השבר מהו
11.15 צרפתית.
11.35 גיאוגרפיה (ה–ו') סוקודירה – כפר בחוזה.
12.00 אנגלית (י').
12.25 ספרות (ז'–ט'), אגדות חוני המעגל (כ).
13.00 אנגלית (ט').
13.30 היסטוריה כללית – מגנה־כרטא 1.
14.00 עד־כאן, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: חלחוטסנים – פבלו פיקסו. ילדות (גילאי 10–6) נצא לשחק.
15.00 הי בינבה – גלידה בטעם לימון – בובי, בינבה ופון־פון הולכים לקנות גלידה בטעם לימון. בדרכם הם עוברים הרפתקאות רבות ולבסוף הם סובלים ומשתוללים באמבטיה של גלידה בטעם לימון (כ).
15.10 רחוב סומסום – האם יש שני אנשים שרואים אותו דבר? האם קשה לקלוע לסלו עם בעיות אלו מתמודד מידעונו קיפי בן קיפוד.
15.40 שעת כושר.
15.50 עב'ים בא (זהירות בדרכים), פרק 4: קומזיץ – ה„חיות" מגנבות עצים מחבורת הילדים ואלו מחליטים ללמד לקח. הם עוקבים אחריהם ובלילה יוצאים לגנוב להם תפוחי אדמה מהקומזיץ. אוטוס מבקש להצטרף להרפתקה הלילית והילדים מלמדים אותו איך להיות בלילה רואה וגם נראה ונותנים לו מחזיר אור.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 36), „אל מלך הנוסים" – הירידה אל מעמקי האדמה צופנת בחובה הפתעות לא נעימות, במיוחד לדוהליל. האם יעבור הדהליל בשלום את המכשולים המסוכנים? החבורה מגיעה אל ארמונו של מלך הנוסים, אך היכן הנסיך השבוי? (כ).
16.25 כך היו חיינו (פרק 34) – קצבה למובטלים – ב־1931 היה משבר כלכלי בבריטניה. רבים נשארו בלא עבודה וביניהם, מר דוסון שפוטר מעבודתו לאחר 25 שנים. בלית ברירה, הוא נאלץ לקבל דמי אבטלה.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 קח סיכון – שעשועון חידונים, משימות „בלתי אפשריות" ומסלול מכשולים מטורף, בהשתתפות ילדים מכל רחבי הארץ.
18.00 „כוח הפחד" – „המועמד של קוברה" – אנשי ארגון קוברה מתערבים בבחירות ומנסים לגרום לניצחונו של המועמד שלהם בעזרת כנופיית רחוב.
18.20 סרט הפסקה.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רוצה פתרון תכנית שבועית לענייני חברה והיתוך המחשב – חלק ב': דיון על הכנסת המחשב לבתי הספר.
18.45 חידושים והמצאות – מחידושי המדע ושכלולים בטכנולוגיה, ברפואה ובחקלאות. 1. תזונה לספורטאים – מומחי תזונה מייעצים למאמנים ולספורטאים כיצד לשמור על משקל נכון בגוף בריא. 2. קולנוע חדיש – שיטת הקרנה מיוחדת משתפת את הקהל בכל המתרחש בתמונה ובקול. 3. מטוס – מטוס המצריא באמונך מסייע להתגבר על הצפיפות בנמלי התעופה ומצליח לבצע משימות כמו המטוס.
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 אלף לדרה משעשעת, שם הפרק: „מישהו שישגיח עליי" (חלק א'). בשכונה מוקם משמר אזרחי שמטרתו, הקשור למשטרה. אלף ממלא את מקומו של וילי ליד המוקד.
20.30 להיט בראש – מצעד להיטים עבריים, על פי מצעד הפזמונים של רשת ג'.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 „לקראת שידור".
21.50 שושלת – (פרק מאה ושבע): אלקסיס שוכרת בלש שיחקור את פרשת נישואיהם של ג'ף וניקי, ומגלה כי ניקי זייפה את רשיון הנישואין ושיקרה לג'ף. בלייק וקריסטל ממשיכים להתרחק זה מזה; דומיניק מתמוטטת ומאבדת את הכרתה (עברי־ערבי).
22.40 סוף ציטוט – תכנית בענייני ספרות.
22.30 מים שקטים – מותחן. הפרק הרביעי: „עדות תצהאות". לוויה, פתק אהרון, צוואה נסתרת, במבאר נערך באזאר, היוצר עד תעלומה.
24.00 פסוקו של יום; חדשות הלילה ומוסף „שער ראשון".

ערוץ 2

18.30 – „מה נשדר הערב".
18.35 „עמי ותמי" – סיפורים הקלאסי של האחים גרים.
18.46 „שירים" מתוך סרטי וולט דיסני: „עליסה בארץ הפלאות". „פו הדוב ועץ הדבש" ו„היפהפיה הנרדמת".
19.00 „הזיבה מפליגה" – סדרת טבע, פרק עשירי: „שנים שניים".
19.27 „רגע לפני..." הפעם על סידן לטיפול ברכבת העצמות.
19.30 – „חטיפה" סידרת דרמה היסטורית (פרק תשיעי), „חשד": דייויד מקווה לשמש עד במשפטו של ג'יימס, אך פרסטונגראנג' דואג לחטוף אותו ולהובילו אל אי בודד. דאגה ליוזמה זו לא אחרת מאשר – קרטוניה: בתמונה, ישחרר אביה מן הכלא.
19.55 פינת המתכונים – קיווי. הפעם מתכונים אקזוטיים וצבעוניים של הפרי המהודר – קיווי. עוד בתוכנית – רעיונות נחמדים לאירוח.
20.05 „מה נשדר מחר".
20.10 „בקצב מזרחי" – בתוכנית השבוע – קובץ של מיטב הלהיטים האהובים על כולם של גדולי אמני הזמר המזרחי.
20.30 „קלוז־אפ" – „יום שני הסוער". הפעם בתוכנית נשדר קטעים מהסרט „יום שני הסוער". העלילה מתרחשת בצפון אנגליה. איש עסקים רשע מגיע לניוקאסל ומנסה להשתלט על נכסים. באחד המגרשים עליו הוא שם את עינו נמצא מועדון ג'אז השייך לגבר קשוח, בדמותו של אל הרוק הבריטי סטינג. כאשר הוא מסרב להיפרד מרכושו, מזמין האמריקני שני גנגסטרים.
20.45 „נקודת זינוק" – בתוכנית, אשר הופקה ע"י רשת הטלויזיה N.B.C צילומים מרהיבים מתחרויות שונות שנערכו בספרץ מן כריסי בארה"ב.
21.38 „רגע לפני..." הדרכה לילדים: כיצד להיות אח.
21.40 „קליפ מי יודע" – חידון הפופ, חידון מס' 16. בתוכנית ישודרו שמות הזוכים בחידון מס' 14.
21.45 – שירים ברצף.

המזרח התיכונה

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משמחות (ערבית); 15.00 מלך השחקים (סידרה) (מצוייר); 15.30 הבית המעופף; 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחות ולסון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 שנה בחיים (סידרה דרמטית); 21.00 סרט „החוף הברברי" עם וויליאם סטנר; 22.30 מעשיות משמחות (ערבית).

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); 16.45 יום בחיים (ער' 1); 17.00 ספורט בינלאומי; 18.00 תכנית בידור בצרפתית; 18.30 כשרונות צעירים. – תכנית בצרפתית; 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 לקט שירים בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 תרוב (קומדיה אמריקאית); 21.10 דרך המשי (סידרה דוקומנטרית על הסוחר בין סין לארצות רחוקות, דרך היבשה); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 מאגנום, בלש פרטי (סידרת מתח אמריקאית); 23.10 הבן של אמא (קומדיה אנגלית).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 „בהאזנה נינוחה" – מוצרט: קססיון, בסי במול מגור, ק. 99 (התז. הקאמרית פרנץ ליסט מבודפשט י. רולה); באך: קונצ'רטו במי מגור לכנור ולתז. (נ. מילשטיין/תז. קאמרית); שוברט: חמישייה בלה מגור לפסנתר ולכלי קשת אופוס 114 „הטרוטה" (3 נגנים מתוך רביעיית האמג/א. פרש/א. שיף); שוסטקוביץ': נושא וואריאציות בסי במול מגור, אופוס 3 (התז. הקאמרית של לנינגרד/א. סרוב) (ע"נ ת"ק).
09.00 „שעה עם אמן": הפסנתרן פרנסואה רנה די שאבל.
10.00 „קונצרט בוקר" ברהמס.
12.57 „פינת השיר" אוגניו מונטלה: „כסניה" בתרגומו של דן צלקה.
13.00 „קלאסיקלי" – „תביב ותוכר".
14.06 „אמנים באולפן" גיכה גולדשטיין פסנתר – ליסט: וריאציות על „בכי, יגון, קינה ונהיי" של באך; סטרווינסקי: סונטה, 1924; מנדלסון: שירים בלי מלים, אופוס 67; ראבל: טוקטה.
15.00 „אנתולוגיה בצלילי" מוסיקה כנסייתית של הרנסנס: דיופאי, ויקטוריה.
16.00 „מוסיקה ליום ראשון" קובץ מזמורים של הכנסיה הפרוטסטנטית (הדרספילד קורל סוסאייטי/א.א. היון); ליסט: „אוה מריה" לעוגב (מרטין האזלבק); באך: קנטטה מס' 145 (א ברגיוס/פ. אסוורת, המפסון/עורי טלך/ קונצנטוס מוזיקוס/נ. הרנונקור); ליסט: תהילים י"ג, „עד אנה ה' תשכחני נצח" (י. רטי/מקהלת בודפשט/תז' צבאית הונגרית/ מיקלוש פוראי); שוברט: מזמור לרוח הקודש, ד. 964 (סולים/מקהלה ותז' סימפ' בוואריה/ו. סבאליש); מוצרט: רקויאם (מ. פרייס/ס. שמידט/פ. אראיסה/ ת. אדם/ מקהלת שהיש ליפציג/תז' דרזדן/פ. שראייר).
18.00 קונצרט קאמרי – היידן: רביעיית כלי קשת בדו מגור אופוס 64 מס' 1; לאלו: שלישיית פסנתר בלה מינור אופוס 26 (שלישיית ז'אן מרטון); מנדלסון: חמישיית כלי קשת בלה מגור, אופוס 18; (רביעיית במברג עם פ. הנזגל/ ויולה שניה); טאנייב: חמישיית פסנתר במי מגור אופוס 20 (גנגי „קוסיקוליה").
20.05 פריזמה עכשווית – בריו: סקוונצה לחליל סולו.
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו – תזמ' הפילה' הישראלית, מנצח: קורט מאזור, סולן: אלכסנדר טוראדזה, פסנתרן, הקלטה: 25.2.87 – פרוקופייב: סימפוניה מס' 1 ברה מגור אופוס 25 „הקלאסית"; ליסט: קונצ'רטו מס' 2 בלה מגור לפסנתר ולתז'; בטהובן: סימפוניה מס' 5 בדו מינור, אופוס 67.
23.00 „לה מי סי דו רה לה פה סול" (שידור שני).

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה – בעריכת מירה הלפרין, מחזור 25 „אפריקה בתקופה הקולוניאלית" והפעם: „קולוניאליזם אנגלי וקולוניאליזם צרפתי" – חלק ראשון – ד"ר נעמי חזן.
16.05 רדיו־עשרה – מגזין נוער, כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.05 צבעי הקשת – שירים לאחר־הצהריים, עורך: חיים צור והפעם: „ממזרח, ממערב וגם משלנו".
22.05 „תפוח ועץ" – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם.

רשת ב'

18.06 „ראשון ראשון" – סיכום השבת בספורט.
19.35 „עם ישראל" – מוסף לעניינים יהודיים בעולם, עורך: אברהם בנמלך.
20.05 „שלום לבן דודי" – פיוט וברכה בשידור חי בעריכת שבתי גיבבי.
23.05 „בינינו לבין עצמנו" שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

18.06 „מצעד הפזמונים הלועזיים".
21.05 „מאיסלה באהבה" – עם דן כנר – שידור חי ממלון „נוף העמק" שבמגדל העמק.
23.05 „הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחרי הצהריים.
16.54 „באופן מילולי" – פינתו של אבשלום קור.
18.05 איסוף, מניעה ומחקר – שיחות עם חיילי מערך המודיעין.
18.45 חמש עשרה קטנות.
19.00 מבזק ידיעות.

צה"ל 1

19.05 „רדיו ספורט" – מגזין הספורט של גל"צ.
20.05 שירי להקות צבאיות.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מגמות יסוד בשירה המודרנית – המגמה הקלאסית במודרנה. מרצה: פרופ' שמעון זנדבנק.

צה"ל 2

19.05 זמנים מוסיקה.
20.05 צעד ועצי – תכנית הכדורסל של גל"צ עם אלי ישראלי.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הבאז הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 שעון מוסיקלי.
07.07 מה נשמע.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרטים על התכניות.

רשת א'

06.00 התעמלות בוקר.
06.16 והאר עינינו
06.30 סיכום המשנה היומית.
06.50 דף גמרא יומי.
07.30 ישן בעיניך.
08.05 חונה.
09.00 סלרדיו
10.05 פנוני בוקר.
11.05 ירוק, ירוק.
12.05 מעורב ים־תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
17.05 צבעי הקשת.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.06 חשכם בבוקר.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 סע לשלום.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.05 אא בב.
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 בת צחוק.
15.05 שירים ושעורים.
16.05 תוצרת הארץ.
17.05 רגעי קסם.
17.51 לוח מודעפון.
17.55 קוראתי ספר.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 שירים עבריים.
21.00 מבט לחדשות
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.05 בחזרה לאושר.
07.05 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה, כבר תשע?
10.06 דברים טובים.
11.05 מלאכי חזקיה – על הקו.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.06 לי ולך.
15.06 חדש, חדיש ומחודש.
16.05 פופ 89.
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פקוחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב, ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שירים עבריים.
10.55 מי מפחד מדמוקרטיה.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 דו רה יומי.
14.05 פסק זמן מוסיקלי.
15.05 שירים לתג.
16.05 ארבע אחר הצהריים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב, ישראל.
19.00 מבזק ידיעות.
19.57 הודעות לחיילים.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צללי בוקר.

קולנוע

■ תל־אביב

אסתר: השוטר בב'ינס 5.00, 7.30, 9.50
אורלי: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45, 9.15
בית ליסין: צוללת צהובה 23.15
בן־יהודה: ניקי וג'ינו 5, 7.15, 9.30
גורדון: החגיגה של באבט 5.00, 7.15, 9.30
גת: בוקר טוב וייאטנם 5.00, 7.20, 9.45
דיזנגוף 1: קפה בגדאד 5.00, 7.30, 9.50, 11.00, 1.00, 3.00
דיזנגוף 2: המורדים 2, 5, 7.30, 9.50, 11
דיזנגוף 3: כפר קטן שלי 11, 3, 7.30, פקיד בלוז 1.00, 5.00, 9.50
זקה: ביג 7.10, 9.35
דרייב־אין: טרור ברחובות 7.30, 9.30, סקס 24.00
הוד: שליח למות 5, 7.15, 9.30
הסינמטק הישראלי: 7.00 הצער והחמלה – חלק א', 9.30 הצער והחמלה – חלק ב'
הקולנוע (בית ציוני אמריקה) 7.00, 9.30, 4.15 מסע לקיתרה
חן 1: מת לחיות 4.45, 7.20, 9.55
חן 2: פרנטיק 5.00, 7.20, 9.50
חן 3: כוסות לארתור 5.00, 7.30, 9.50
חן 4: לסניור באהבה 2, 5, 7.30, 9.50, 11
חן 5: בעל בהשאלה 5.00, 7.30, 9.50, 11.00, 2.00
מילת 1: חקירה בלוס אנג'לס 5, 7.20, 9.45
מילת 2: שם המשחק 4.30, 7.00, 9.20
מילת 3: פרסידיו 5.00, 7.15, 9.30
לב 1: יום שני הסוער 10.00, 8.00, 5.00, 2.00
לב 2: החיים הם נהר ארוך ורוגע 10.00, 8.00, 5.00, 2.00
לב 3: בגלל המלחמה ההיא 5.00, 7.45, 2.00, אהבנו כל כך 9.45
לב 4: הנסיכה הקסומה 10.00, 8.00, 5.00, 2.00
לימור: צבעים 5.00, 7.15, 9.30
מוגרבי: סגור
מוזיאון: קיץ אצל סבא 4.30, 7.15, 9.30
מקסים: מצלמה בלי בושה 7.30, 9.30
סינן (לשעבר אלנבי): פסים וכוכבים 7.30, 9.30
פאר: צל השוט 5, 7.30, 9.30
פריז: אבה 12.00, 2.00, 4.00, 7.15, 9.30; 23.30 מונטי פייטון הגביע הקדוש
צפון: טאקר – האיש והחלום 7, 9.30, 4.30
שחף: מרדף חצות 4.00, 7.00, 9.30
תכלת – רמת־אביב: עיניים שחורות 7.15, 9.40
תבלת: הקומיסרית 5, 7.30, 9.45
תל־אביב: U־2 5, 7.15, 9.30

■ ירושלים

אוסטרליה 1: החגיגה של באבט 5, 7.15, 9.30
אוסטרליה 2: ליידי איב 5.00, 7.15, 9.30, פקין בלוז 3.00
אוסטרליה 3: הפתיחה בקרוב
אוסטרליה 4: הפתיחה בקרוב
אריאון: מת לחיות 4.30, 6.45, 9.00
אורנע: כוסות לארתור (ארתור 2) 4.30, 7.00, 9.00
אור 1: ניקי וג'ינו 4.30, 7.00, 9.15
אור 2: פרנטיק 4.30, 6.45, 9.00
אור 3: הנסיכה הקסומה 4.30, 7.15, 9.15
אור 4: מצלמה בלי בושה 4.30, 7.00, הקיסר האחרון 8.45
אור 5: ללא מעצורים 7.15, 9.15, תרגילים בריגול 4.30
אורגיל: בוקר טוב וייאטנם 7.00, 9.15, 4.30
בית אגרון: 5.00 דמעות של שתיקה, 7.30 נשים אהובות, 9.45 בלייד ראנר
כפיר: מרדף חצות 4.30, 6.45, 9.00
מימשל: חקירה בלוס אנג'לס 7.00, 9.00
סמדר: צבעים 7.00, 9.15
עדן: שליח למות 4.30, 7.00, 9.00
רון: ביג 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים: קפה בגדד 7.00, 9.30 טאקר האיש והחלום

■ חיפה

אורה: ניקי וג'ינו 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: קפה בגדאד 7.00, 9.15
אמפי־תיאטרון: סגור
ארמון: סגור
מוריה: ליידי איב 7.15, 9.30, מגלה את אמריקה 5.15
חן: לוס אנג'לס 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 1: צבעים 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: טרור ברחובות 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3: השוטר בב'ינס 4.30, 7.00, 9.15
פאר: מת לחיות 4.15, 6.45, 9.15
קריאור: הצעירים 4.30, 7.00, 9.15
רון: מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
רב גת 1: בוקר טוב וייאטנם 4.15, 6.45, 9.15
רב גת 2: ביג 4.30, 7.00, 9.15
רב אור 1: שם המשחק 4.15, 6.45, 9.15
רב אור 2: פרנטיק 4.15, 6.45, 9.15
רב אור 3: טאקר האיש והחלום 4.30, 6.45, 9.15

■ קריות חיפה

כפיר: אהבנו כל כך 7.00, 9.15
מבוק: בוקר טוב ויאטנם 6.45, 9.15
אורות: חתיך מבוקש 7.00, 9.15
בית העם: טרור ברחובות 9.15
הזהב: פרסידיו 9.15
ציון: מרדף חצות 6.45, 9.15

■ אשדוד

אשדודה: מת לחיות 7.00, 9.30
צמרת: טרור ברחובות 7.15, 9.30

■ אשקלון

אסתר: מגלה את אמריקה 7.30, 9.30
מגדל: אקשן ג'קסון 7.30, 9.30
רחל: חופשה בכפר 7.30, 9.30

■ באר־שבע

חן: טרור ברחובות 7.15, 9.30
היכל התרבות: החיים הם נהר ארוך ורוגע 7.15, 9.30

■ הרצליה ■ רמת השרון

היכל: שליח למות 7.15, 9.30
מלון דניאל: כפר קטן שלי 7.15, 9.30
כוכב: משודרים חדשות 7.15, 9.35

■ עפולה

מתיאטרון: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.00

■ חולון ■ בת־ים

ארמון: חופשה בכפר 7.30, 9.30
עצמאות: שליח למות 5.00, 7.15, 9.30
מגדל: מת לחיות 7.15, 9.40
אורנים: משודרים חדשות 7.00, 9.30
מתנ"ס קרית שרת: המצילים הקטנים 4.00
סביון: מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.15
רינה: טרור ברחובות 7.15, 9.30
חדרה
הדרה: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.00, 9.00

■ כפר־סבא ■ רעננה

עמל: חתיך מבוקש 7.00, 9.15
חן: מעריצה צמודה 7.15, 9.15
אורות: סגור

■ לוד ■ רמלה

אורן: פרנטיק 5.00, 7.30, 9.30
ג'ה ית: ללא מעצורים 7.15, 9.15

■ נהריה ■ עכו

הוד: סגור
רון: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 7.00, 9.15
היכל התרבות: ללא מעצורים 7.00, 9.15

■ נתניה

אסתר: שליח למות 5, 7.15, 9.30
הוד: החבר של החברה שלי 7.15, 9.30
סטודיו: בוקר טוב וייאטנם 5, 7.15, 9.30
שרון: החגיגה של באבט 7.00, 9.15, השוטר בב'ינס 5.00

■ פתח־תקוה

היכל 1: מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
היכל 2: שליח למות 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3: פרסידיו 5.00, 7.15, 9.30
שלום: אקשן ג'קסון 7.30, 9.30

■ ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: השוטר בב'ינס 8.30
הוד: מת לחיות 7.00, 9.15
חן: ביג 7.15, 9.15
ג.ג. רון 1: מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
ג.ג. רון 2: ביג 5, 7.15, 9.30
ג.ג. רון 3: שם המשחק 5, 7.15, 9.30
נעמן: מת לחיות 6.45, 9.30
ראשון: פרחים בעליית הגג 7.00, 9.30

■ קרית שמונה

שניר: פרנטיק 7.00, 9.00

■ רמת־גן וגבעתיים

ארמון: מת לחיות 7.15, 9.40
ארמון: סגור
לילך: החגיגה של באבט 7.30, 9.30
הדר: חתיך מבוקש 5, 7.15, 9.30
רב גן 1: בוקר טוב וייאטנם 5.00, 7.20, 9.50
רב גן 2: עיניים שחורות 4.45, 7.20, 9.55
רב גן 3: הקפה והתהילה 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 4: כוסות לארתור 5.00, 7.30, 9.50
שבים: פרנטיק 7.00, 9.30